

SENIOŘI V KRAJI VYSOČINA - 2015

Lidé a společnost

Jihlava, 30. 10. 2015

Kód publikace: 330149-15

Č. j.: 18 / 2015 – 8101

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě

Ředitel odboru: Ing. Jitka Číhalová

Kontaktní osoba: Ing. Vlastislav Valda, e-mail: vlastislav.valda@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod	5
Shrnutí hlavních poznatků.....	6
1. Demografické charakteristiky populace seniorů	8
Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří	8
Rodinný stav, národnost, víra	11
Dlouhodobá migrace, stěhování	15
Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití.....	18
Projekce obyvatelstva	23
2. Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů	26
Vzdělanost	26
Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku (VŠPS)	28
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání.....	29
3. Domácnosti a bydlení seniorů	33
Struktura domácností	33
Domácnosti jednotlivců	35
Bydlení seniorů	36
4. Zdravotní péče	39
Zdravotní stav	39
Hospitalizovaní (nemocnice, LDN).....	42
Domácí zdravotní péče	46
5. Důchody a sociální služby.....	49
Důchodci, důchody.....	49
Pobytové sociální služby.....	50
Pečovatelská služba	52
6. Aktivity seniorů.....	53
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014	53
Senioři a informační technologie.....	56
Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku apod.).....	59
7. Institucionální péče o seniory	60
Národní akční plán a stárnutí populace	60
Péče o seniory v regionu (krajské dokumenty zaměřené na péči o seniory)	60

Seznam přílohových tabulek

Kartogramy

Seznam přílohových tabulek

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Kraje Vysočina

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina - sociální péče a zdravotnictví

Obyvatelstvo Kraje Vysočina podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti v Kraji Vysočina v roce 2014

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti v Kraji Vysočina v roce 2014

Základní výsledky projekce obyvatelstva Kraje Vysočina

Kartogramy

Demografické charakteristiky populace seniorů

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Kraje Vysočina k 31. 12. 2014

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014

Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zaměstnanost seniorů ve věku 60–64 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Zaměstnanost seniorů ve věku 65–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Pracující důchodci ve věku 60–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti a bydlení seniorů

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Důchody a sociální služby pro seniory

Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 – muži

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) podle okresů a krajů v prosinci 2014 – ženy

Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014

Volby do obecních zastupitelstev

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Úvod

V dlouhodobém demografickém vývoji (včetně projekce na několik desetiletí) dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva kraje, přičemž se neustále zvyšuje počet seniorů a roste jejich podíl na populaci kraje. Je tedy velmi potřebné se otázkami života seniorů a péče o tuto významnou část obyvatelstva zabývat. Proto jsme se této problematice začali podrobněji věnovat a pokusili shromáždit disponibilní statistické údaje, a to pokud možno i v územním detailu, a zároveň najít základní vývojové tendence a vazby v této oblasti.

Předkládaný materiál je v podstatě prvním komplexnějším statistickým obrazem postavení seniorů v Kraji Vysočina a jeho vývoje v posledních letech, a to zpravidla od roku 2010. Zahrnuje především oblasti, kde můžeme tento vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. Z územního hlediska se neomezujeme pouze na kraj jako celek, ale snažíme se zobrazit i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů nebo správních obvodů obcí s rozšířenou působností, popřípadě velikostních skupin obcí. Nedílnou součástí analýzy je také srovnání s ostatními kraji České republiky.

Tato analýza navazuje na materiály vydávané ústředím ČSÚ, především na publikaci Senioři v ČR – 2014 nebo Senioři v krajích - 2014. S těmito publikacemi se můžete seznámit na speciálně vytvořené stránce na webu ČSÚ na adrese <https://www.czso.cz/csu/czso/senioři>.

Pojem „senior“ není v této analýze striktně věkově vymezen. Jako základ jsme však zvolili přístup, že za seniory jsou obecně považovány osoby ve věku 65 a více let. V případě, že se některé jevy týkají i mladších věkových skupin, například otázky zaměstnanosti a nezaměstnanosti nebo zdravotní problémy, zařadili jsme data i za tyto skupiny obyvatelstva.

Samotná analýza je zaměřena na oblast demografie (věková struktura obyvatelstva a její předpokládaný vývoj, vývoj úmrtnosti a příčiny úmrtí, dlouhodobá migrace), vzdělanost a ekonomickou aktivitu, bydlení a strukturu domácností seniorů, jejich zdravotní stav, zdravotní a sociální péči o seniory. Zabývali jsme se však také aktivitami seniorů, především jejich účastí na volbách, a to jak v postavení voličů, tak v postavení kandidátů a členů obecních zastupitelstev. V rámci aktivit jsme hodnotili také míru využívání informačních technologií mezi seniory a jejich zapojení do celoživotního vzdělávání.

Kromě analytického vyhodnocení bylo naší snahou vytvořit soubor statistických údajů o seniorech a jejich životních podmínkách. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2014. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2013. Důležitým a poměrně podrobným zdrojem dat o seniorech jak z obsahového, tak z územního hlediska je sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v březnu 2011. Využíváme však také další statistické zdroje dat, jako jsou například demografická statistika nebo výběrové šetření pracovních sil. Kromě vlastních zdrojů ze zjišťování ČSÚ v analýze najdete také poměrně podrobné údaje z rezortních statistik, především z Ministerstva práce a sociálních věcí, České správy sociálního zabezpečení nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Kraje Vysočina v rámci České republiky v roce 2014. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Tabulková příloha obsahuje vybrané ukazatele v členění podle krajů, podle okresů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 30. 9. 2015. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- I v Kraji Vysočina se trvale projevuje proces stárnutí obyvatelstva, ovlivňovaný dlouhodobě klesající porodností, rostoucím věkem dožití a migrací.
- V rámci Vysočiny má nejvyšší podíl seniorů Pelhřimovsko, nejméně zastoupeni mezi populací jsou v jihlavském okrese. Relativně nejvíce dlouhověkých osob (ve věku 85 a více let) najdeme na Třebíčsku.
- V nejmenších obcích do 199 obyvatel tvoří na Vysočině senioři pětinu obyvatelstva, relativně „stará“ jsou ale i největší města kraje. Nejnižším podílem seniorů se v kraji vyznačují obce a města s 1 000 až 1 999 obyvateli.
- K růstu počtu seniorů v Kraji Vysočina přispívá migrace, v posledním desetiletí kraj stěhováním získal přes devět set osob ve věku 65 a více let.
- Muži ve věku 65 a více let jsou nejčastěji ženatí, mezi ženami naproti tomu převládají vdovy. Mezi seniory na Vysočině jednoznačně převládají osoby hlásící se k české národnosti, asi desetina jich uvedla národnost moravskou. Náboženské cítění je u seniorů podstatně intenzivnější než u zbytku populace.
- Mezi seniory a zvláště ženami je na Vysočině poměrně méně osob narozených v obci současného bydliště, relativně více seniorů pochází z jiného kraje České republiky.
- Senioři na Vysočině nejčastěji umírají mezi osmdesátým a devadesátým rokem věku, mezi zemřelými seniory mírně převažují ženy. Nejčastěji senioři umírají v různých zdravotnických zařízeních, doma jich zemřela jen zhruba pětina. Nejčastější příčinou smrti jsou nemoci oběhové soustavy.
- Podle projekce obyvatel by měla Vysočina do roku 2050 ztratit desetinu populace, ovšem počet obyvatel ve věku 65 a více let by se měl zvýšit téměř o polovinu, takže by tvořili více než třetinu obyvatelstva kraje.
- Senioři na Vysočině mají dosud relativně nižší úroveň vzdělání, zvláště vysoký podíl osob se základním vzděláním najdeme u žen a u nejstarších věkových skupin.
- Míra ekonomické aktivity staršího obyvatelstva v Kraji Vysočina má vzestupný trend, do značné míry ale závisí na stavu hospodářského cyklu a na administrativních opatřeních (věk odchodu do důchodu). Ochotu pracovat i ve vyšším věku projevují zejména lidé s nejvyšší kvalifikací a nejvyšším pracovním postavením a také spíše muži než ženy.
- Mezi pracujícími seniory nacházíme relativně častěji zaměstnavatele, osoby pracující na vlastní účet i členy produkčních družstev. Odvětvími s největším zastoupením zaměstnaných seniorů jsou na Vysočině zemědělství, vzdělávání a zdravotnictví.
- V domácnostech seniorů žije téměř pětina populace Vysočiny. Většina domácností seniorů v kraji je tvořena jednotlivci nebo úplnými rodinami.
- Domácnosti seniorů jednotlivců jsou v Kraji Vysočina tvořeny nejvíce vdovci a vdovami, přesněji spíše vdovami, protože ve třech čtvrtinách domácností jednotlivců žijí ženy. Domácnosti rozvedených, svobodných i ženatých jednotlivců jsou relativně více zastoupeny u mužů.
- Pro domácnosti seniorů je na Vysočině nejtypičtější bydlení ve vlastních rodinných domech, relativně časté je u nich jiné bezplatné užívání bytu.
- U seniorů v Kraji Vysočina se v poslední době projevuje rostoucí trend u některých chronických onemocnění, zejména hypertenzních nemocí. Chroničtí pacienti představují zhruba tři čtvrtiny celkové populace seniorů v kraji.
- Mezi hospitalizovanými seniory na Vysočině mírně převládají ženy, hospitalizovaní senioři jsou v kraji relativně méně často operováni, naopak se vyznačují delší průměrnou ošetrovací dobou.
- Stoupá počet hospitalizovaných v léčebnách dlouhodobě nemocných, průměrná ošetrovací doba v těchto zařízeních klesá.
- Senioři tvoří na Vysočině velkou většinu pacientů domácí zdravotní péče, jednoznačně převládají pacienti s chronickým onemocněním.
- V kraji rostl počet příjemců starobních důchodů, výrazně rychleji stoupal počet osob pobírajících předčasný důchod. Vzdor růstu starobních důchodů jejich průměrná výše na Vysočině stále více

zaostává za celorepublikovou úrovní a současně se stále více rozvírají nůžky mezi průměrnou výší důchodu u mužů a žen.

- Vzdor tomu, že je v kraji k dispozici přes dva tisíce lůžek v domovech seniorů, přesahoval ke konci roku 2014 počet neuspokojených žadatelů jejich kapacitu více než o polovinu, v případě domovů se zvláštním režimem je nepoměr ještě vyšší.
- Výdaje na pečovatelskou službu v absolutních částkách s jedinou výjimkou neustále rostly, u počtu osob, kterým byla tato služba poskytována, však došlo k dvojitmu výraznému poklesu.
- Senioři na Vysočině se do komunální politiky zapojují poměrně méně, v obecních volbách roku 2014 byl oproti celé České republice nižší jejich podíl na celkovém počtu kandidátů i zastupitelů. V rámci kraje je relativně nejvíce seniorů v zastupitelstvech středně velkých a větších měst, z regionálního hlediska na Pelhřimovsku a Jihlavsku.
- Informační technologie senioři v Kraji Vysočina využívají stále jen v omezené míře, osobní počítač dosud nikdy nepoužilo pětasedmdesát, internet osmdesát procent osob ve věku 65 a více let.
- Od roku 2011 na Vysočině působí Univerzita třetího věku, jejíž přednášky v roce 2014 vyslechly téměř čtyři tisíce účastníků.
- Problematiky seniorů se na regionální úrovni dotýká Program rozvoje Kraje Vysočina, který se soustřeďuje především na zvýšení kvality poskytovaných sociálních služeb, zlepšení životních podmínek seniorů, rozvoj nových forem pomoci seniorům i zlepšení komunikace se seniory.

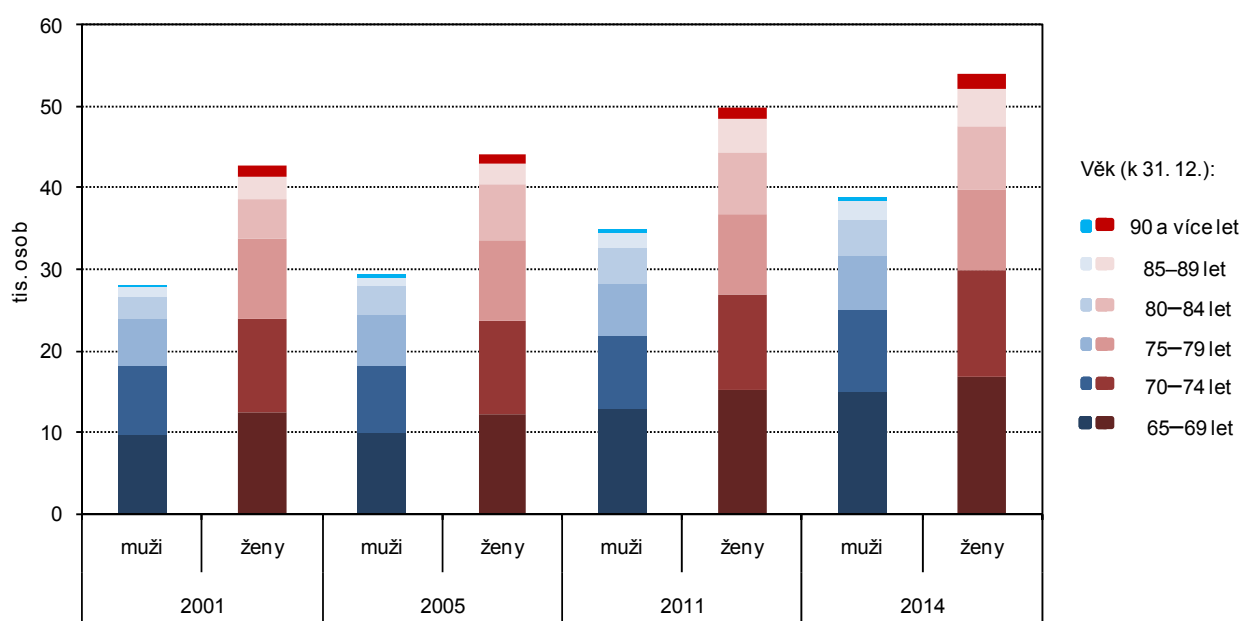
1. Demografické charakteristiky populace seniorů

Dlouhodobý proces stárnutí populace se velice výrazně projevuje i v Kraji Vysočina. Působí dlouhodobě klesající porodnost, rostoucí věk dožití, projevuje se vliv migrace. Dokladem může být vývoj v posledním desetiletí. Mezi roky 2005 a 2014 se počet obyvatel Vysočiny snížil o 0,2 %, naproti tomu se ale počet osob pětadesátiletých a starších ve stejném období zvýšil o více než čtvrtinu (o 26,3 %). Vůbec nejvýrazněji ale vzrostl počet obyvatel v nejvyšších věkových skupinách, pětáosmdesátiletých a starších – více než o tři čtvrtiny (o 76,8 %).

Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří

Proces stárnutí se samozřejmě projevuje ve změně struktury populace. Podíl osob ve věku šedesát pět a více let se z 14,4 % v roce 2005 zvýšil na 18,2 % v roce 2014. Strukturální změnou prochází i vlastní kategorie seniorů. Podíl seniorů v nejvyšších věkových skupinách (85 a více let) na jejich celkovém počtu se mezi roky 2005 a 2014 zvýšil o 2,8 procentního bodu na 9,8 %.

Graf 1.1 Obyvatelstvo Kraje Vysočina ve věku 65 a více let podle věku a pohlaví v letech 2001 až 2014

Spolu s klesající porodností se tento vývoj promítl do velice výrazného zvýšení indexu stáří (poměr osob ve věku 65 a více let k dětem ve věku 0 až 14 let). Tento ukazatel ještě v roce 2005 činil v Kraji Vysočina 93,6, ale již o dva roky později počet osob v pětadesátiletých a starších v kraji poprvé mírně překročil počet dětské složky (100,6) a v roce 2014 dosáhl hodnoty již 122,1 (na sto dětí v kraji připadalo 122 seniorů).

Průměrný věk na Vysočině ve stejné době vzrostl z 39,5 na 41,9 roku. Průměrný věk mužů se zvýšil z 38,0 let na 40,4 roku, žen z 40,9 na 43,3 roku.

Pro srovnání můžeme uvést některé celorepublikové hodnoty. Podíl osob pětadesátiletých a starších na celkové populaci celé České republiky vzrostl z 14,2 % v roce 2005 na 17,8 % v roce 2014. Index stáří se ve stejném období zvýšil z 97,0 na 117,4 a průměrný věk z 40,0 na 41,7 let. Jak ukazují tyto hodnoty, obyvatelstvo Vysočiny stárne ještě rychleji než populace v celé České republice.

Věková struktura obyvatelstva není samozřejmě v jednotlivých okresech Kraje Vysočina totožná. S dlouhodobým úbytkem populace na Pelhřimovsku souvisí i její postupné stárnutí. V roce 2014 tak v okrese Pelhřimov představovali senioři bezmála pětinu celkového počtu obyvatel (19,7 %), index stáří dosahoval hodnoty 138,9 a průměrný věk činil 42,8 roku. Vesměs jde v rámci kraje o nejvyšší hodnoty. Nadprůměrné jsou i hodnoty na Havlíčkovobrodsku (podíl seniorů 18,7 %, index stáří 129,9, průměrný věk 42,2).

Nejnižší podíl seniorů na celkovém počtu obyvatel má naproti tomu okres Jihlava (17,6 %), který se vyznačuje i nejnižším indexem stáří (113,6) a průměrným věkem 41,5 roku, který je jen nepatrně vyšší než nejnižší hodnota v rámci kraje (41,4 u okresu Žďár nad Sázavou). Tento jev můžeme dát do souvislosti

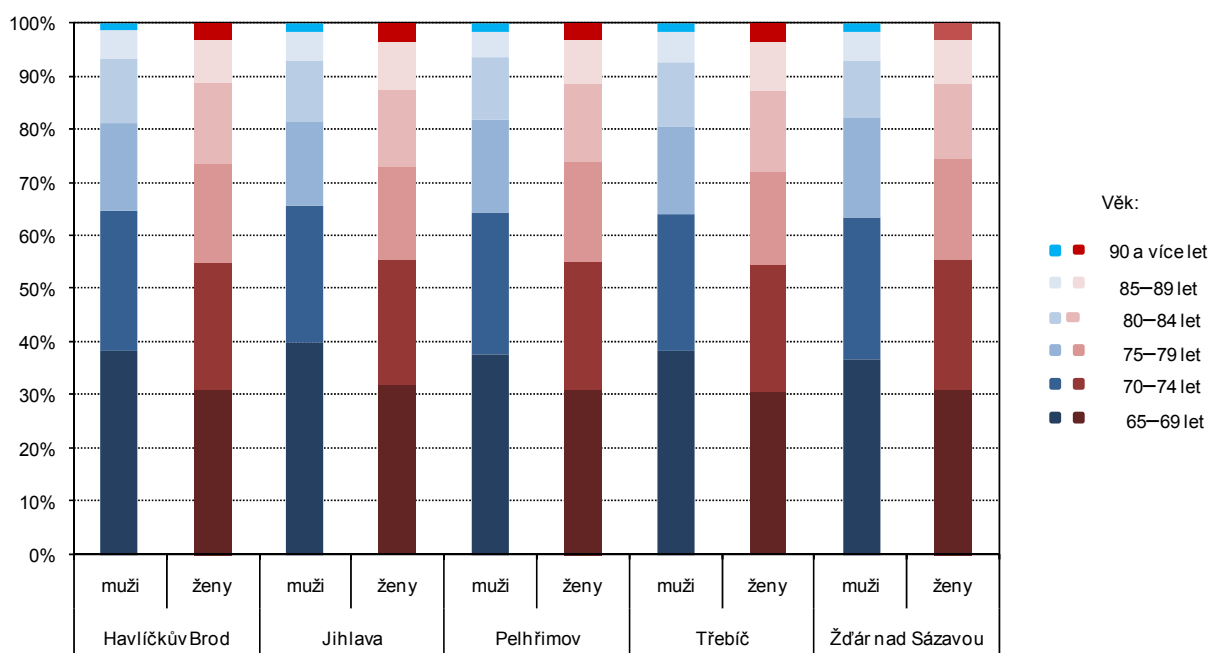
s vlivem krajského města a zejména sídel v jeho zázemí, kde se v rámci kraje v minulých letech nejvýrazněji projevoval proces suburbanizace.

Největší podíl seniorů v nejvyšších věkových skupinách (85 a více let) můžeme pozorovat v třebíčském okrese (10,5 % z celkového počtu seniorů), což koresponduje s dlouhodobým trendem výskytu dlouhověkých lidí na Třebíčsku.

Tab. 1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku (% z počtu 65 a více let)						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Muži										
Kraj Vysočina	253 176	38 874	15,4	38,3	26,2	17,0	11,6	5,4	1,4	0,1
v tom okres:										
Havlíčkův Brod	47 169	7 448	15,8	38,5	26,4	16,4	11,9	5,6	1,1	0,1
Jihlava	55 776	8 223	14,7	39,9	25,8	15,9	11,4	5,6	1,3	0,1
Pelhřimov	35 722	5 928	16,6	37,7	26,9	17,2	11,9	4,8	1,4	0,1
Třebíč	55 530	8 368	15,1	38,6	25,6	16,6	12,0	5,8	1,4	0,1
Žďár nad Sázavou	58 979	8 907	15,1	36,9	26,6	18,6	11,0	5,2	1,6	0,1
Ženy										
Kraj Vysočina	256 719	54 050	21,1	31,2	24,0	18,2	14,7	8,5	3,0	0,4
v tom okres:										
Havlíčkův Brod	47 716	10 294	21,6	31,1	23,8	18,6	15,2	8,0	2,8	0,3
Jihlava	56 641	11 608	20,5	32,1	23,5	17,4	14,7	8,9	3,0	0,4
Pelhřimov	36 339	8 287	22,8	31,1	24,0	18,9	14,5	8,3	2,8	0,4
Třebíč	56 546	11 596	20,5	30,6	24,0	17,3	15,3	9,2	3,2	0,4
Žďár nad Sázavou	59 477	12 265	20,6	31,0	24,5	18,9	14,1	8,2	2,8	0,4

Graf 1.2 Obyvatelstvo Kraje Vysočina ve věku 65 a více let podle okresů, pohlaví a věku k 31. 12. 2014

Mezi seniory jednoznačně převažují ženy, které v roce 2014 tvořily v Kraji Vysočina 58,2 % osob pětadesátiletých a starších. V jednotlivých okresech kraje se tento podíl pohyboval mezi 57,9 % na Žďársku a 58,5 % v jihlavském okrese. Vzhledem k tomu, že se ženy obecně dožívají vyššího věku než muži, však existují značné rozdíly mezi jednotlivými věkovými skupinami seniorů.

Ve věkové skupině 65 až 69 let je jejich poměr téměř vyrovnaný, v roce 2014 žilo na Vysočině téměř patnáct tisíc mužů a necelých sedmnáct tisíc žen v tomto věku, což představovalo 38,3 % celkového počtu seniorů a 31,2 % seniorek v kraji. Připočteme-li ještě následující věkovou skupinu (70 až 74 let), pak zjistíme, že u mužů se na celkovém počtu seniorů podílejí téměř dvěma třetinami a u žen zhruba pětadesátí procenty.

S rostoucím věkem se ovšem situace výrazně mění. Tak ve věkové skupině 80 až 84 let bylo zhruba 4 500 mužů, ale již bezmála osm tisíc žen. A v nejvyšších věkových skupinách (85 let a výše) bylo necelých 2 700 mužů oproti více než 6 400 ženám, jejich podíl na celkovém počtu seniorů činil u mužů 6,9 % a u žen 11,9 %.

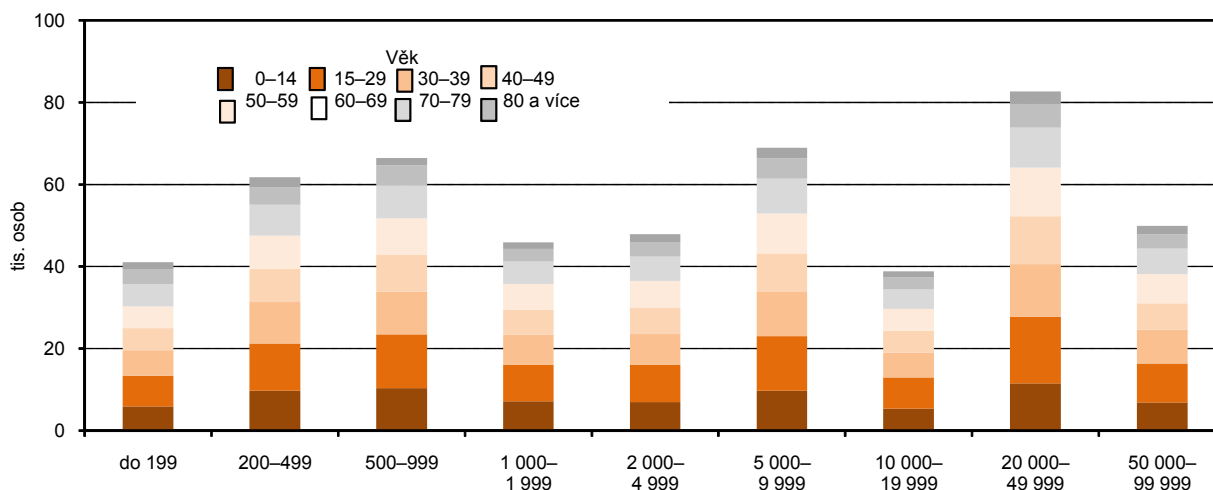
Tab. 1.2 Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Počet obcí	704	339	201	98	35	14	13	3	1
Počet obyvatel	509 895	41 574	62 419	69 097	48 831	48 184	107 616	81 653	50 521
z toho ženy (%)	50,3	49,3	49,3	49,7	49,8	50,6	50,8	51,3	51,3
z celku ve věku (%):									
0–14 let	14,9	14,5	15,8	15,7	15,5	14,7	14,3	14,2	15,2
15–64 let	66,9	65,4	66,5	66,6	67,4	66,7	67,1	67,7	66,4
65 a více let	18,2	20,1	17,6	17,6	17,1	18,6	18,6	18,1	18,4
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	92 924	8 352	11 004	12 176	8 373	8 953	20 019	14 751	9 296
v tom ve věku (%):									
65–69 let	34,2	32,6	35,1	34,3	35,6	34,0	34,0	33,5	34,5
70–74 let	24,9	24,6	24,2	24,7	24,6	24,8	25,5	25,5	24,5
75–79 let	17,7	18,1	17,1	18,0	17,3	18,2	17,9	17,8	16,7
80–84 let	13,4	14,3	13,2	13,1	13,4	13,5	13,1	13,5	13,8
85–89 let	7,2	8,0	7,5	7,2	6,5	6,9	7,0	7,3	7,7
90–94 let	2,3	2,1	2,6	2,3	2,4	2,2	2,3	2,2	2,4
95 a více let	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3
z toho ženy (%)	58,2	57,1	56,9	57,4	57,6	59,0	58,7	58,8	59,2
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	9 111	867	1 138	1 198	759	844	1 899	1 435	971
z toho ženy (%)	70,5	68,6	70,9	72,4	72,3	71,4	69,9	69,8	69,5
Index stáří ¹⁾	122,1	138,4	111,4	111,9	110,7	126,6	130,5	126,9	120,8
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,6	52,9	50,3	50,1	48,5	49,8	48,9	47,7	50,7

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Graf 1.3 Obyvatelstvo Kraje Vysočina podle věku a velikostních skupin obcí podle SLDB 2011

Relativně „mladší“ populaci seniorů se v rámci kraje vyznačuje okres Jihlava, kde u mužů připadá na osoby ve věku 65 až 69 let 39,9 % z celkového počtu obyvatel pětadesátiletých a starších a u žen 32,1 %.

Jak už bylo uvedeno výše, největší podíly nejstarší složky populace (85 let a starší) najdeme v rámci kraje na Třebíčsku. Na celkovém počtu seniorů se podílela 7,3 % u mužů a 12,8 % u žen.

Rozdíly ve věkové struktuře obyvatelstva najdeme i u jednotlivých velikostních skupin obcí. Relativně nejvíce jsou na Vysočině senioři zastoupeni v nejmenších obcích (do 199 obyvatel), kde tvoří plnou pětinu obyvatel. Nadprůměrně jsou obyvatelé pětadesátiletí a starší zastoupení též v obcích a městech s 2 000 až 4 999 obyvateli, 5 000 až 19 999 obyvateli a v krajském městě, na Vysočině jediném zástupci měst s více než padesáti tisíci obyvateli.

Nejméně se senioři podílí na populaci obcí a měst s 1 000 až 1 999 obyvateli (17,1 %), které se v Kraji Vysočina celkově vyznačují nejpříznivějším věkovým složením obyvatelstva. Díky poměrně vysokému zastoupení dětské složky obyvatelstva a nižšímu podílu seniorů dosahoval v nich v roce 2014 index stáří hodnoty pouze 110,7. Zasloužil se o to i fakt, že senioři v těchto obcích a městech jsou relativně „mladí“ – vysoký podíl osob ve věku 65 až 69 let a nízký podíl osob pětásmdesátiletých a starších.

Nejmenší obce kraje se vyznačují nejnižším zastoupením seniorů v nejmladší věkové skupině 65 až 69 let (32,6 % osob ve věku 65 a více let) a spolu s Jihlavou nejvyšším podílem obyvatel ve věku 85 a více let (10,4 %). V těchto obcích také zaznamenáváme na Vysočině nejvyšší index stáří (138,4).

O něco nižší hodnoty můžeme pozorovat ve větších městech kraje, přesto však můžeme konstatovat, že ve srovnání s většími obcemi a menšími městy jsou poměrně „stará“ – ať už jde o podíl seniorů či o index stáří.

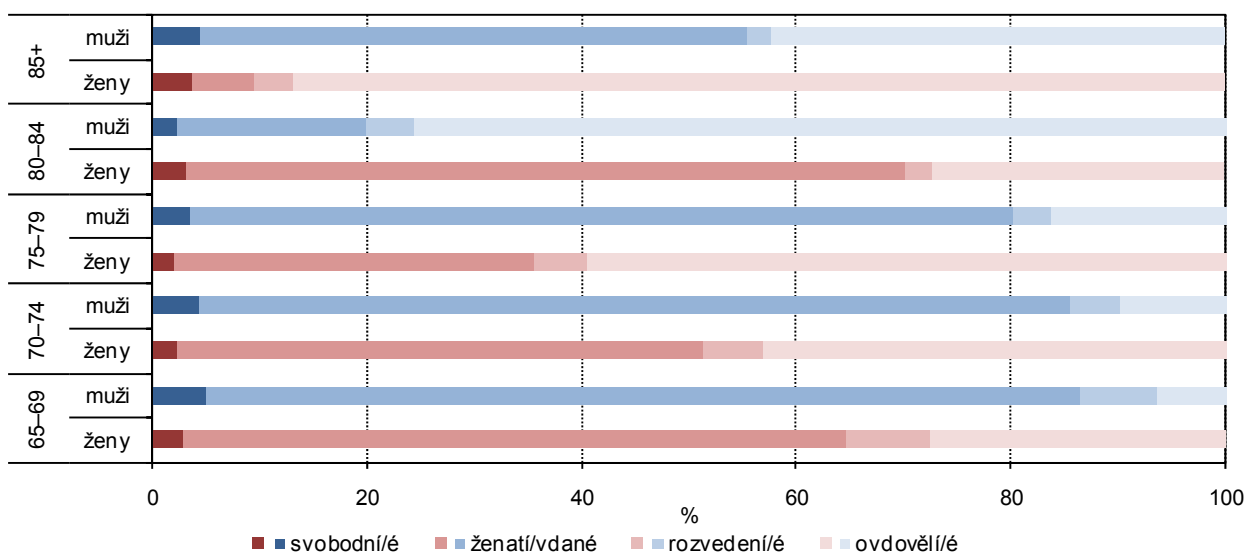
Rodinný stav, národnost, víra

Lidé ve vyšším věku se žení či vdávají již jen velice vzácně. Mezi roky 2005 a 2014 v Kraji Vysočina manželský svazek uzavřelo jen 158 ženichů starších pětádesáti let (0,7 % z celkového počtu ženichů) a 72 nevěst této věkové skupiny (0,3 %). Na druhé straně se i počet rozvedených seniorů počítá pouze na desítky. Celkem se na Vysočině v uvedených letech rozvedlo 131 mužů ve věku šedesát pět a více let (1,1 % z celkového počtu rozvedených mužů) a 66 žen (0,6 %).

Tab. 1.3 Sňatky a rozvody obyvatel kraje v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Sňatky podle bydliště ženicha									
Celkem	2 428	2 393	2 580	2 332	2 187	2 216	2 167	2 208	2 043	2 188
z toho ve věku ženicha 65 a více let	11	7	22	13	18	15	17	13	19	23
v %	0,5	0,3	0,9	0,6	0,8	0,7	0,8	0,6	0,9	1,1
z toho ve věku nevěsty 65 a více let	8	7	7	6	8	7	7	3	10	9
v %	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,1	0,5	0,4
	Rozvody									
Celkem	1 247	1 224	1 252	1 343	1 157	1 328	1 105	995	1 125	1 107
z toho ve věku muže 65 a více let	8	7	15	10	7	23	8	16	24	13
v %	0,6	0,6	1,2	0,7	0,6	1,7	0,7	1,6	2,1	1,2
z toho ve věku ženy 65 a více let	2	5	7	3	2	9	7	6	13	12
v %	0,2	0,4	0,6	0,2	0,2	0,7	0,6	0,6	1,2	1,1

Graf. 1.4 Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v Kraji Vysočina podle věku a rodinného stavu podle SLDB 2011

Rodinný stav obyvatelstva je jedním z ukazatelů, přebíraných z výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011. Zde je třeba připomenout, že výsledky sčítání byly zpracovány podle místa obvyklého pobytu, nikoli trvalého pobytu.

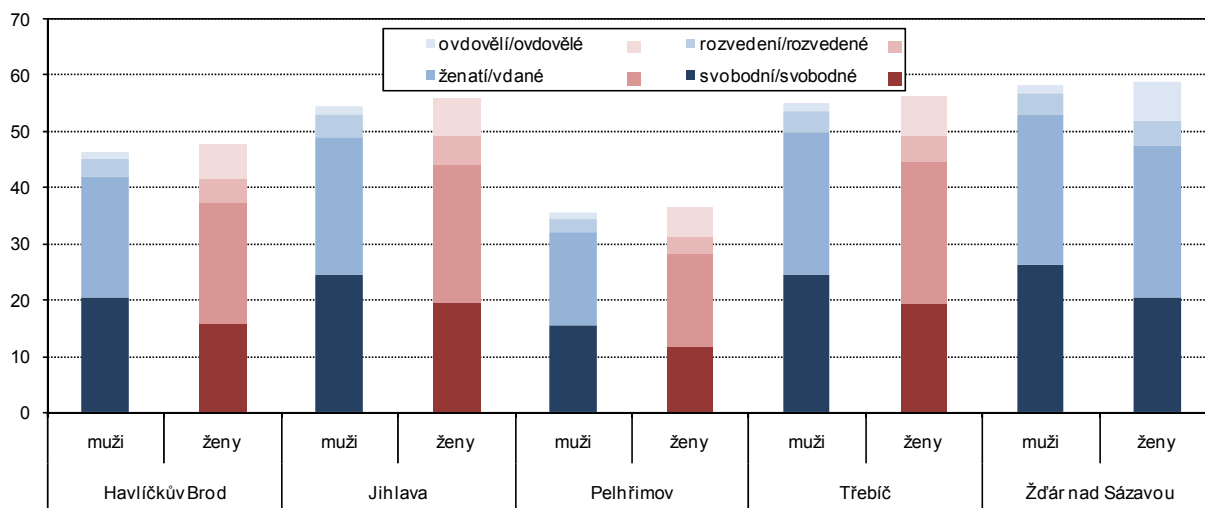
U seniorů představují (stejně jako u mužů v celé populaci) v Kraji Vysočina nejpočetnější skupinu muži ženatí (více než tři čtvrtiny pětadesátiletých a starších mužů), avšak na rozdíl od celkové mužské populace nepředstavují druhou nejpočetnější skupinu svobodní, nýbrž vdovci (zhruba čtrnáct procent seniorů). Svobodní a rozvedení muži představují dohromady zhruba desetinu seniorů.

Tab. 1.4 Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a podle věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	250 196	110 579	115 083	17 881	6 193	255 369	86 951	114 791	21 713	31 697
v %	100,0	44,2	46,0	7,1	2,5	100,0	34,0	45,0	8,5	12,4
a více let	33 839	1 449	25 951	1 673	4 756	48 902	1 252	19 591	2 824	25 224
v %	100,0	4,3	76,7	4,9	14,1	100,0	2,6	40,1	5,8	51,6
v tom ve věku:										
65–69	12 313	5,0	81,5	7,2	6,3	14 572	2,8	61,7	8,1	27,4
70–74	8 581	4,2	81,3	4,6	9,9	11 459	2,2	49,1	5,6	43,1
75–79	6 518	3,5	76,6	3,6	16,2	9 952	2,1	33,5	4,9	59,5
80–84	4 258	3,3	66,8	2,6	27,2	7 619	2,4	17,6	4,3	75,7
85–89	1 750	4,6	54,9	2,0	38,5	4 120	3,7	6,8	3,7	85,7
90–94	351	4,3	37,3	2,6	55,8	930	3,3	2,3	3,8	90,5
95 a více let	68	2,9	20,6	1,5	75,0	250	6,0	0,8	2,4	90,8

Graf 1.5 Obyvatelstvo v okresech Kraje Vysočina ve věku 65 a více let podle rodinného stavu a pohlaví podle SLDB 2011

Velice nápadně se projevuje vliv věku. U nejmladší věkové skupiny seniorů (65 až 69 let) můžeme pozorovat poměrně vysoký podíl rozvedených – 7,2 % (dokonce o 0,1 procentního bodu vyšší než u celkové populace), více než čtyřpětinový podíl ženatých a vysoké zastoupení svobodných mužů. Podíl vdovců je u této věkové skupiny ještě nízký. Tyto hodnoty se však se stoupajícím věkem postupně mění.

Již u následující věkové skupiny (70 až 74 let) tvoří vdovci bezmála desetinu mužů, podíly svobodných a rozvedených jsou již nižší, ovšem zastoupení ženatých mužů je prakticky identické s nejmladší věkovou skupinou.

S rostoucím věkem klesá podíl ženatých mužů, výrazně ubývá rozvedených a zvyšuje se zastoupení vdovců, kteří však teprve u devadesátiletých a starších představují většinu celkového počtu mužů. A stále můžeme pozorovat jisté, i když již nižší procento svobodných.

U senierek je na Vysočině složení podle rodinného stavu výrazně odlišné. V jejich celkové populaci jsou nejvíce zastoupeny vdovy (51,6 %), zatímco vdané ženy představují „jen“ zhruba dvě pětiny celkového počtu. Ve srovnání s muži je méně svobodných (o 1,7 bodu) a více rozvedených (o 0,9 bodu).

Jen u nejmladší věkové skupiny senierek (65 až 69 let) tvoří většinu vdané ženy, v následujících věkových skupinách se jejich podíl výrazně snižuje. Již u žen ve věku 70 až 75 let výrazně přibývá vdov, které za podílem vdaných zaostávají jen o šest bodů. V dalších věkových skupinách již vdovy výrazně převládají. Korespondujícím způsobem s rostoucím věkem klesá podíl vdaných žen. Již u žen ve věku 80 až 84 let tvoří

vdovy více než tři čtvrtiny celkového počtu. Zastoupení rozvedených žen je ve všech věkových skupinách o něco vyšší než rozvedených mužů, naproti tomu u svobodných žen o málo nižší.

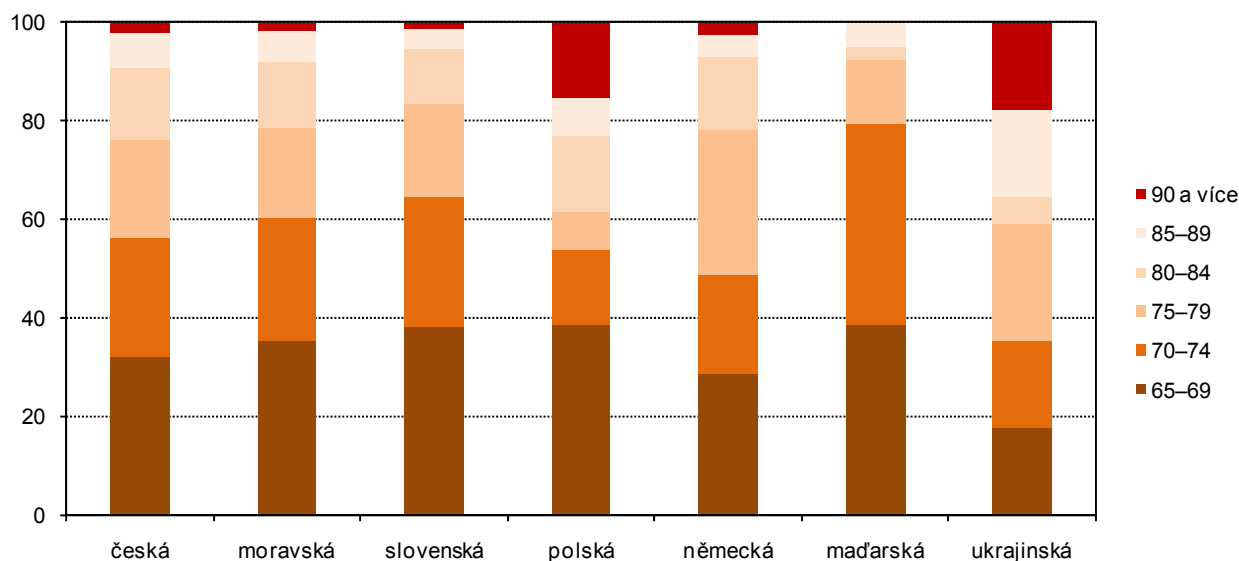
Projevuje se tak skutečnost, že se v důsledku vyššího věku dožití ženy stávají vdovami mnohem dříve a mnohem častěji než muži vdovci a často je čekají dlouhá léta vdovského údělu. Kromě toho působí i další fakt – ovdovělí, případně rozvedení muži vstupují do dalšího manželství častěji než ženy.

Tab. 1.5 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle národnosti, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	82 741	40,9	59,1	32,5	24,2	19,9	23,4
z toho národnost:							
česká	59 071	40,3	59,7	32,0	24,1	20,2	23,7
moravská	6 633	46,2	53,8	35,2	24,8	18,7	21,3
maďarská	39	66,7	33,3	38,5	41,0	12,8	7,7
německá	74	50,0	50,0	28,4	20,3	29,7	21,6
polská	13	7,7	92,3	38,5	15,4	7,7	38,5
ruská	-	-	-	-	-	-	-
slovenská	561	51,7	48,3	38,3	26,2	18,9	16,6
ukrajinská	17	23,5	76,5	17,6	17,6	23,5	41,2
vietnamská	2	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
neuveďeno	14 816	40,1	59,9	32,6	24,1	19,5	23,8

Graf 1.6 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let v Kraji Vysočina podle věku a národnosti podle SLDB 2011

Při zkoumání údajů o národnosti z posledního sčítání lidu (2011) je třeba – stejně jako u řady dalších dat z tohoto censu – vzít v potaz skutečnost, že řada lidí na tuto otázku neodpověděla. U populace celkem tak dosáhl podíl nezjištěné národnosti jedné čtvrtiny, u seniorů byl o něco nižší (18 procent).

Z osob pětadesátiletých a starších, které ve sčítání národnost uvedly, je na Vysočině 87,0 % české národnosti, 9,8 % moravské a 0,8 % slovenské národnosti. Ve srovnání s celkovou populací je podíl osob s uvedenou českou národností o 0,2 procentního bodu vyšší, zastoupení moravské národnosti je o 0,5 bodu vyšší a slovenské národnosti je stejné. Podíl žádné jiné národnosti nepřekročil u seniorů jednu desetinu procenta. Rozdíly oproti celkové populaci tak sice nejsou příliš výrazné, přesto však ukazují na vyšší mobilitu mladšího obyvatelstva.

Muži ve věku pětadesát a více let relativně méně často uváděli českou národnost (jejich podíl na počtu seniorů s uvedenou českou národností byl o 0,6 procentního bodu nižší než jejich podíl na počtu seniorů

celkem), naproti tomu častěji uváděli národnost moravskou a slovenskou. U žen tomu bylo samozřejmě naopak.

Při pohledu na zastoupení jednotlivých národností u různých věkových skupin seniorů vidíme, že u nejmladších důchodců (65 až 69 let) se o něco častěji objevuje národnost moravská (podíl osob této věkové skupiny s uvedenou moravskou národností na celkovém počtu moravské národnosti je o 2,7 bodu vyšší než podíl všech osob této skupiny na celkovém počtu seniorů v kraji, rovněž podíl seniorů s uvedenou slovenskou národností je nadprůměrný, naopak zastoupení seniorů s deklarovanou českou národností je v této věkové skupině o 0,5 bodu nižší.

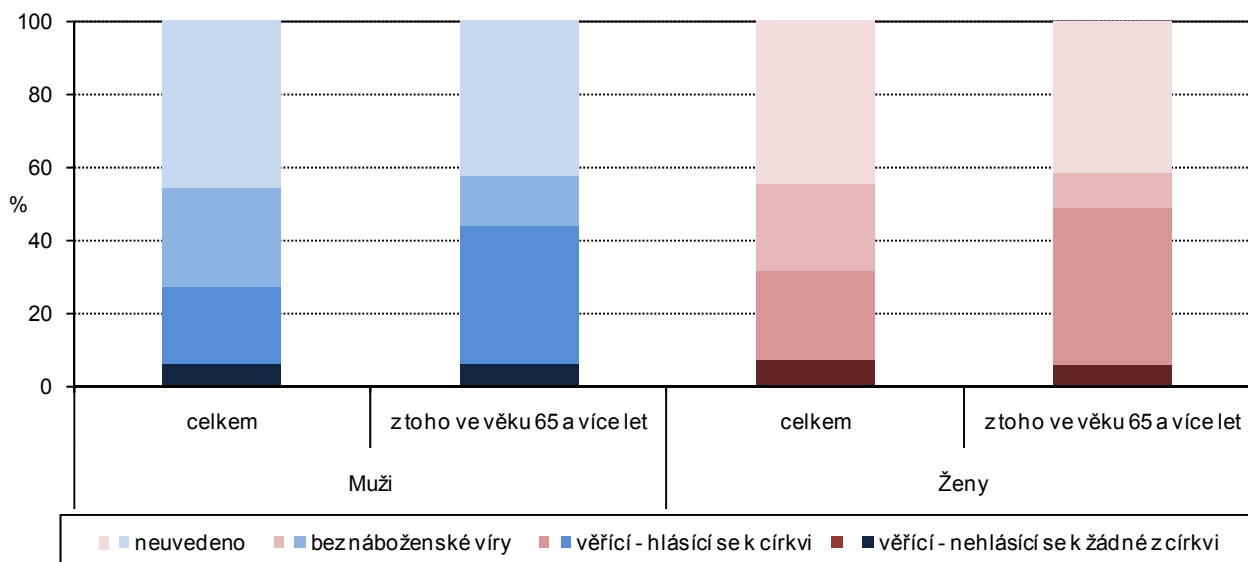
Naopak nadprůměrné zastoupení seniorů s uvedenou českou národností můžeme pozorovat u obou nejvyšších věkových skupin. Tomu v nich odpovídá nižší podíl osob s deklarovanou moravskou a slovenskou národností.

Tab. 1.6 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	82 741	40,9	59,1	32,5	24,2	19,9	23,4
z toho:							
věřící - nehlásící se k církvi	4 987	40,7	59,3	37,8	23,6	18,3	20,3
věřící - hlásící se k církvi	33 768	38,2	61,8	28,5	25,0	21,2	25,2
z toho:							
Církev československá husitská	545	34,1	65,9	25,7	18,5	19,6	36,1
Církev římskokatolická	29 112	38,5	61,5	28,4	25,2	21,4	25,0
Českobratrská církev evangelická	1 498	39,0	61,0	29,4	24,6	19,6	26,5
bez náboženské víry	9 356	48,5	51,5	39,0	21,2	18,3	21,5
neuvedeno	34 628	41,5	58,5	33,9	24,3	19,3	22,5

Graf 1.7 Obyvatelstvo podle náboženské víry a pohlaví v Kraji Vysočina podle SLDB 2011

Výsledky posledního sčítání lidu naznačují, že náboženské citění stále zůstává spíše rysem starších generací. Kraj Vysočina – vzdor svému do značné míry venkovsky-konzervativnímu charakteru – v tom není žádnou výjimkou.

Zatímco na celkovém počtu obyvatel kraje se věřící podíleli 29,3 %, na celkovém počtu osob pětadesátiletých a starších měli podíl ve výši 46,8 %. Ještě nápadněji to vynikne, když věřící poměříme pouze s osobami, které na tuto otázku ve sčítání odpověděly. V tomto případě činí podíl věřících na celkovém počtu obyvatel 53,3 %, u seniorů je to 72,0 %. Věřící senioři tvořili na Vysočině více než čtvrtinu všech věřících osob (26,2 %).

Mezi věřícími seniory převládaly osoby hlásící se k římskokatolické církvi (75,1 %), opět to bylo podstatně více než u věřících celkem, kde obdobný podíl činil 65,8 %.

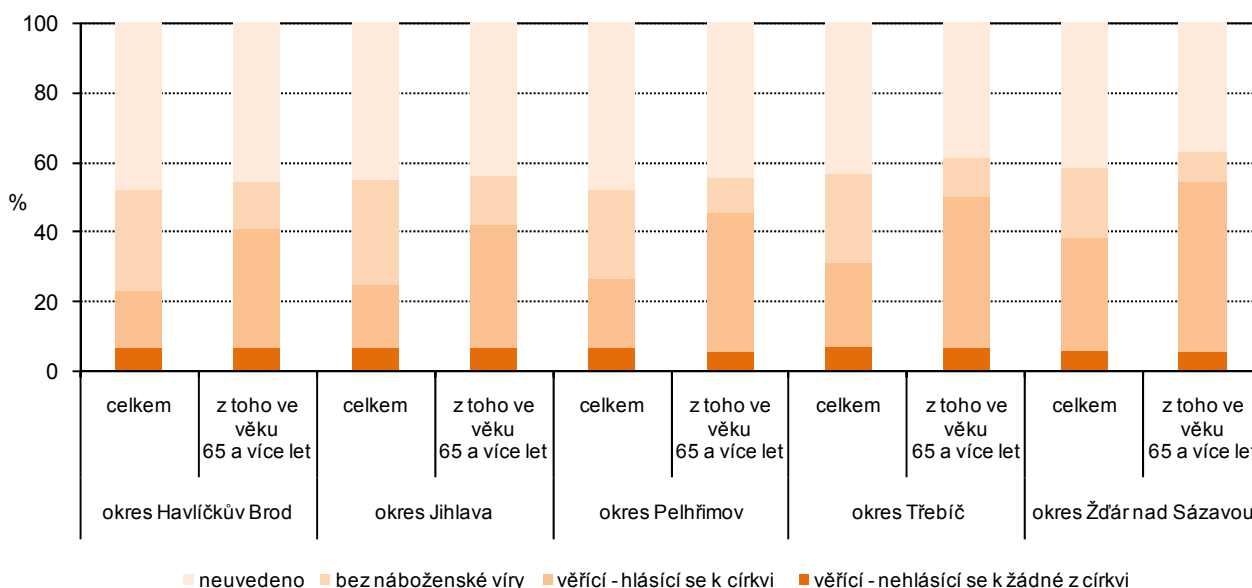
Náboženská víra je u nás do značné míry ženskou záležitostí a do jisté míry to platí i pro seniory. Podle výsledků SLDB 2011 tvořily na Vysočině ženy 61,5 % věřících seniorů, což bylo o 2,4 procentního bodu více, než činil podíl žen na celkovém počtu seniorů. Naproti tomu byl téměř vyrovnaný počet žen a mužů u seniorů bez náboženské víry.

I u seniorů platí, že se s rostoucím věkem zvyšuje podíl věřících osob. Zatímco u osob ve věku 65 až 69 let činil podíl věřících 42,8 %, u vyšších věkových skupin zůstával jen těsně pod hranicí padesáti procent. Naproti tomu podíl seniorů bez náboženské víry je nejvyšší u věkové skupiny 65 až 69 let (13,6 % z celkového počtu osob této skupiny), u vyšších věkových skupin se pohybuje kolem deseti procent.

Podíl seniorů s neuvedenou náboženskou vírou se pohybuje mezi 43,6 % (skupina 65 až 69 let) a 40,3 % (osoby osmdesátileté a starší).

Pozoruhodný je pohled na počet věřících Církve československé husitské. Naše kdysi druhá nejpočetnější církev doslova vymírá. Necelých 550 seniorů představuje více než polovinu z celkového počtu osob, které se k této církvi na Vysočině ve sčítání přihlásily. A i mezi seniory hlásícími se k Církvi československé husitské mají převahu starší ročníky – více než pětadesát procent jich bylo pětasedmdesátiletých a starších.

Graf 1. 8 Obyvatelstvo v okresech Kraje Vysočina podle věku a náboženské víry podle SLDB 2011

Dlouhodobá migrace, stěhování

O dlouhodobé migraci vypovídá složení obyvatelstva podle místa narození, definovaného podle místa bydliště matky v době narození. Mezi seniory v Kraji Vysočina – stejně jako u populace kraje celkem – jednoznačně převládají osoby narozené v České republice (96,9 %, o 0,2 procentního bodu méně než u obyvatelstva celkem). Podíl osob narozených v ČR se příliš neliší ani u mužů a žen, ani u jednotlivých věkových kategorií seniorů – vesměs se pohybuje kolem sedmadvadesáti procent. Jedinou výjimkou jsou senioři osmdesátiletí a starší, u nichž podíl osob narozených v České republice činil ve sčítání lidu 2011 pouze 96,2 %.

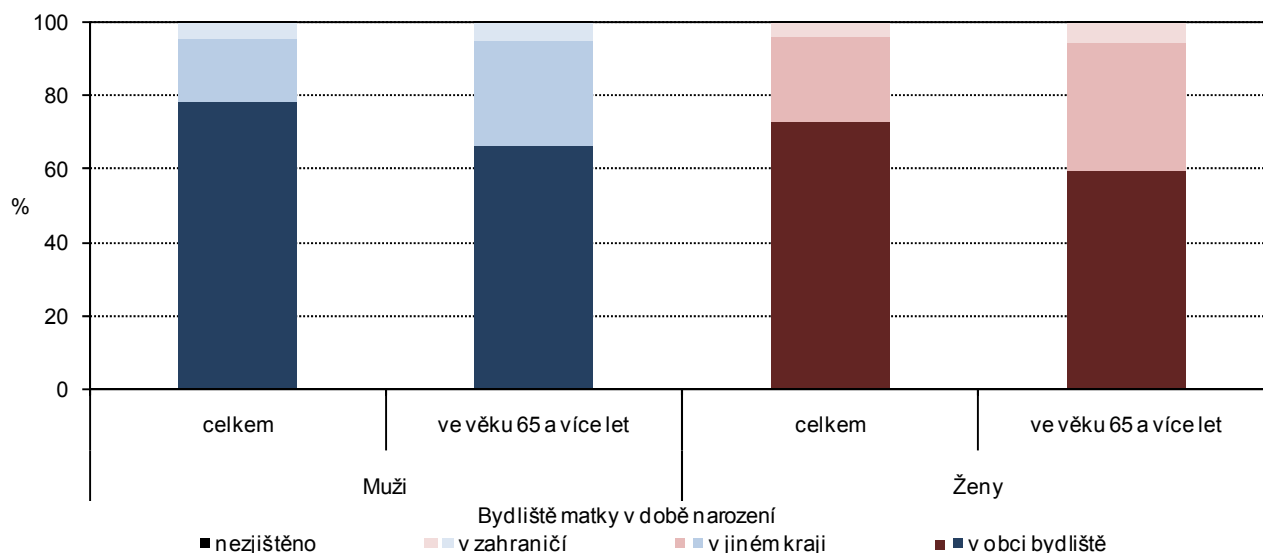
Podstatně významnější jsou rozdíly u podílu osob narozených v obci současného bydliště. U seniorů celkem činí podíl takovýchto osob 34,2 %, což bylo o 16,8 bodu méně než u obyvatelstva celkem. Výrazný byl i rozdíl mezi seniory a seniorkami. Z mužů pětasedesátiletých a starších se v obci bydliště narodilo 39,5 %, z žen jen 30,5 % (což dokládá větší mobilitu žen, např. v důsledku sňatku). U jednotlivých věkových skupin seniorů již tak výrazné rozdíly nejsou.

Tab. 1.7 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	82 741	40,9	59,1	32,5	24,2	19,9	23,4
v tom:							
narození v České republice	80 187	40,9	59,1	32,6	24,2	20,0	23,2
z toho:							
v obci bydliště	28 275	47,3	52,7	33,2	23,9	19,9	22,9
v jiné obci okresu	X	X	X	X	X	X	X
v jiném okrese kraje	X	X	X	X	X	X	X
v jiném kraji	14 382	39,3	60,7	35,2	22,9	19,1	22,8
narození v zahraničí	2 462	41,7	58,3	28,9	24,2	18,2	28,6
z toho ve Slovenské republice	1 715	43,1	56,9	29,9	24,4	19,2	26,5
nezjištěno	92	41,3	58,7	30,4	16,3	15,2	38,0

Graf 1.9 Obyvatelstvo Kraje Vysočina podle místa narození podle pohlaví a věku podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Podíl seniorů narozených v jiném kraji České republiky (17,4 %) je dosti vyšší než u celkové populace kraje (13,6 %). Mezi oběma pohlavími i jednotlivými věkovými skupinami seniorů však u tohoto ukazatele neexistují podstatnější rozdíly. Obdobně je tomu i u osob narozených v zahraničí a osob s nezjištěným místem narození.

Jedinou výjimkou jsou narození na území dnešní Slovenské republiky. Mezi seniory činil ve sčítání lidu 2011 jejich podíl 2,1 %, u obyvatelstva celkem 1,3 %.

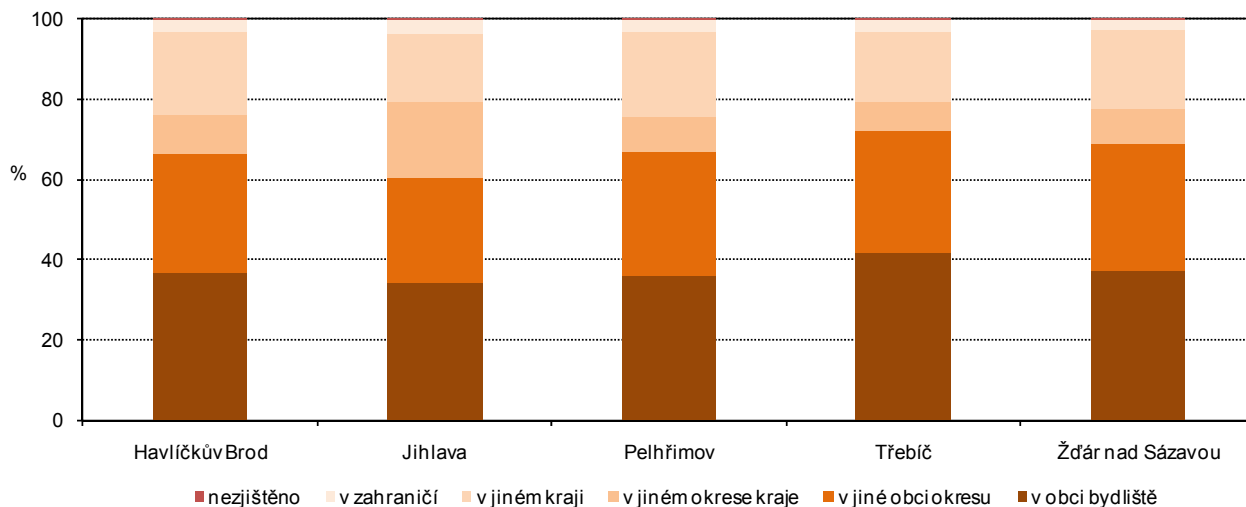
Migrace populaci Kraje Vysočina výrazně ovlivňuje i v krátkodobějším časovém horizontu. V nemenší míře než pro ostatní věkové skupiny obyvatel to platí i pro seniory. U celkové migrace můžeme na Vysočině ve sledované dekádě sledovat výrazný zlom v roce 2009, kdy vlivem světové finanční krize došlo k výraznému poklesu hospodářského růstu a nárůstu nezaměstnanosti. To se následně promítlo i do výrazného snížení počtu přistěhovalých (zejména ze zahraničí) a zvratu do té doby kladného migračního salda. V důsledku toho od roku 2009 kraj každoročně ztrácí stěhováním několik set osob a za celé období se stěhováním počet jeho obyvatel snížil o 46 osob.

Ale u migrace osob pětadesátiletých a starších žádný podobný vliv hospodářského cyklu nepozorujeme. Počty přistěhovalých i vystěhovalých seniorů byly po celé období poměrně stabilní a na celkovém počtu

přistěhovaných a vystěhovaných osob se senioři podíleli 6,4 %, respektive 4,2 %. Na vnitrokrajském stěhování se obyvatelé ve věku 65 a více let podíleli 5,5 %.

Graf 1.10 Obyvatelstvo v okresech Kraje Vysočina ve věku 65 a více let podle místa narození podle SLDB 2011

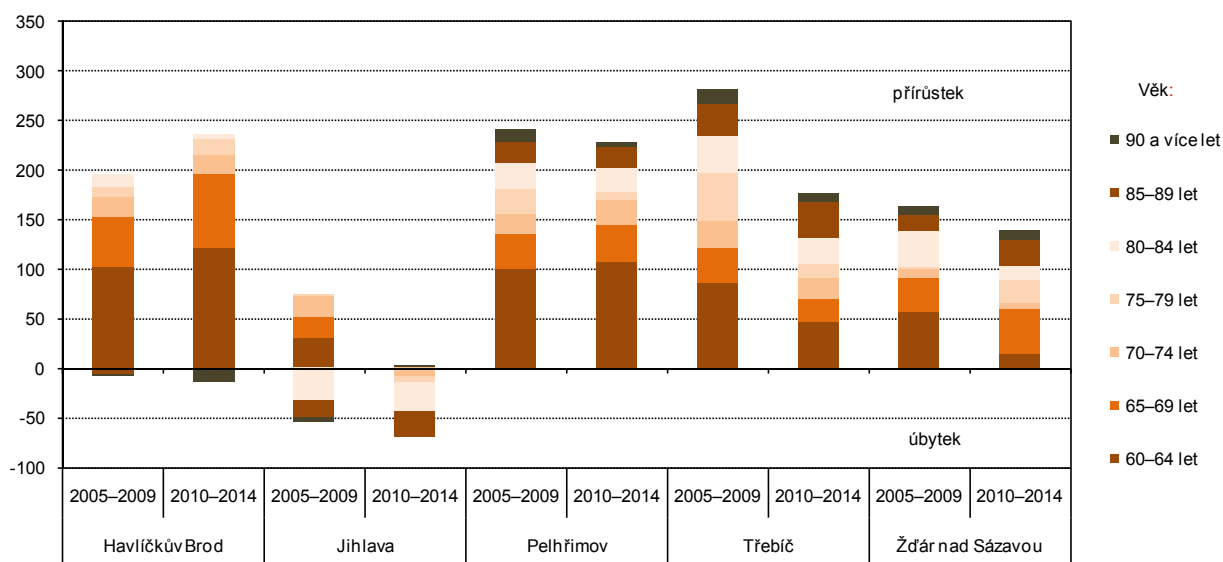
Tab. 1.8 Stěhování obyvatel kraje podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Přistěhováni										
Celkem	4 681	4 893	6 402	5 402	3 503	3 406	3 197	3 207	3 125	3 197
z toho ve věku 65 a více let	289	272	256	271	227	248	290	256	267	256
v %	6,2	5,6	4,0	5,0	6,5	7,3	9,1	8,0	8,5	8,0
v tom ve věku:										
65–69 let	67	63	73	73	69	69	95	87	93	79
70–74 let	56	50	61	44	42	38	51	35	47	48
75–79 let	61	54	48	63	37	48	41	43	39	40
80–84 let	61	64	38	47	41	47	57	39	40	38
85–89 let	28	26	26	35	30	34	32	40	37	35
90 a více let	16	15	10	9	8	12	14	12	11	16
Vystěhováni										
Celkem	3 759	4 355	4 863	4 436	4 275	4 081	3 549	3 862	3 914	3 965
z toho ve věku 65 a více let	186	178	157	146	131	187	161	168	194	200
v %	4,9	4,1	3,2	3,3	3,1	4,6	4,5	4,4	5,0	5,0
v tom ve věku:										
65–69 let	46	36	29	26	31	52	41	45	51	56
70–74 let	29	45	27	33	23	18	35	27	34	38
75–79 let	42	30	43	27	33	37	33	23	32	33
80–84 let	37	43	34	33	23	45	30	40	26	39
85–89 let	25	15	20	24	15	25	15	19	37	27
90 a více let	7	9	4	3	6	10	7	14	14	7
Přírůstek (úbytek) stěhováním										
Celkem	922	538	1 539	966	-772	-675	-352	-655	-789	-768
z toho ve věku 65 a více let	103	94	99	125	96	61	129	88	73	56
v tom ve věku:										
65–69 let	21	27	44	47	38	17	54	42	42	23
70–74 let	27	5	34	11	19	20	16	8	13	10
75–79 let	19	24	5	36	4	11	8	20	7	7
80–84 let	24	21	4	14	18	2	27	-1	14	-1
85–89 let	3	11	6	11	15	9	17	21	-	8
90 a více let	9	6	6	6	2	2	7	-2	-3	9
Vnitrokrajské stěhování										
Celkem	7 277	7 639	6 768	6 925	6 182	6 428	6 363	6 161	6 260	6 496
z toho ve věku 65 a více let	493	449	350	294	275	308	371	345	397	352
v %	6,8	5,9	5,2	4,2	4,4	4,8	5,8	5,6	6,3	5,4

Výše migračního salda seniorů sice meziročně kolísala, vždy ale bylo kladné – před rokem 2009 i po něm – a celkem mezi roky 2005 a 2014 stěhováním na Vysočině přibylo 924 seniorů. Téměř čtyři desetiny tohoto počtu připadají na osoby ve věku 65 až 69 let (38,4 %) – můžeme předpokládat, že jde začasť o čerstvé důchodce, vracející se do míst svého dětství a mládí.

Zanedbatelný ale není ani počet seniorů nejvyšších věkových skupin, osoby pětadesátileté a starší tvořily více než čtvrtinu migračního salda seniorů (28,7 %).

Graf 1.11 Přírůstek (úbytek) stěhováním obyvatel Kraje Vysočina podle okresů a věku v letech 2005–2009 a 2010–2014

Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití

Počet zemřelých osob ve věku pětadesát a více let se ve sledovaném období na Vysočině pohyboval zhruba kolem čtyř tisíc. Na celkovém počtu zemřelých se většinou podílel necelými osmdesáti procenty, až v letech 2012 až 2014 tuto hranici mírně překonal. Teprve následující roky naznačí, zda jde o pouhý výkyv či o trvalejší trend.

Tab. 1.9 Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	4 133	3 726	3 786	3 789	4 014	4 064	3 946	4 213	4 245	3 969
v tom (%):										
muži	45,4	47,3	46,6	44,9	45,7	45,9	46,0	46,5	47,3	48,7
ženy	54,6	52,7	53,4	55,1	54,3	54,1	54,0	53,5	52,7	51,3
v tom ve věku (%):										
65–69 let	9,9	10,4	10,8	11,2	10,3	10,8	11,0	11,7	12,2	12,8
70–74 let	16,4	15,8	14,6	13,1	13,4	12,1	14,1	13,0	13,5	12,7
75–79 let	21,2	20,5	21,9	20,4	19,8	19,5	18,2	16,9	16,5	16,3
80–84 let	25,9	26,0	24,3	24,4	25,5	24,2	23,9	23,7	23,2	22,0
85–89 let	13,7	15,1	17,6	20,2	21,3	22,6	22,1	22,2	21,5	22,3
90 a více let	12,9	12,2	10,9	10,7	9,7	10,8	10,7	12,4	13,1	13,9

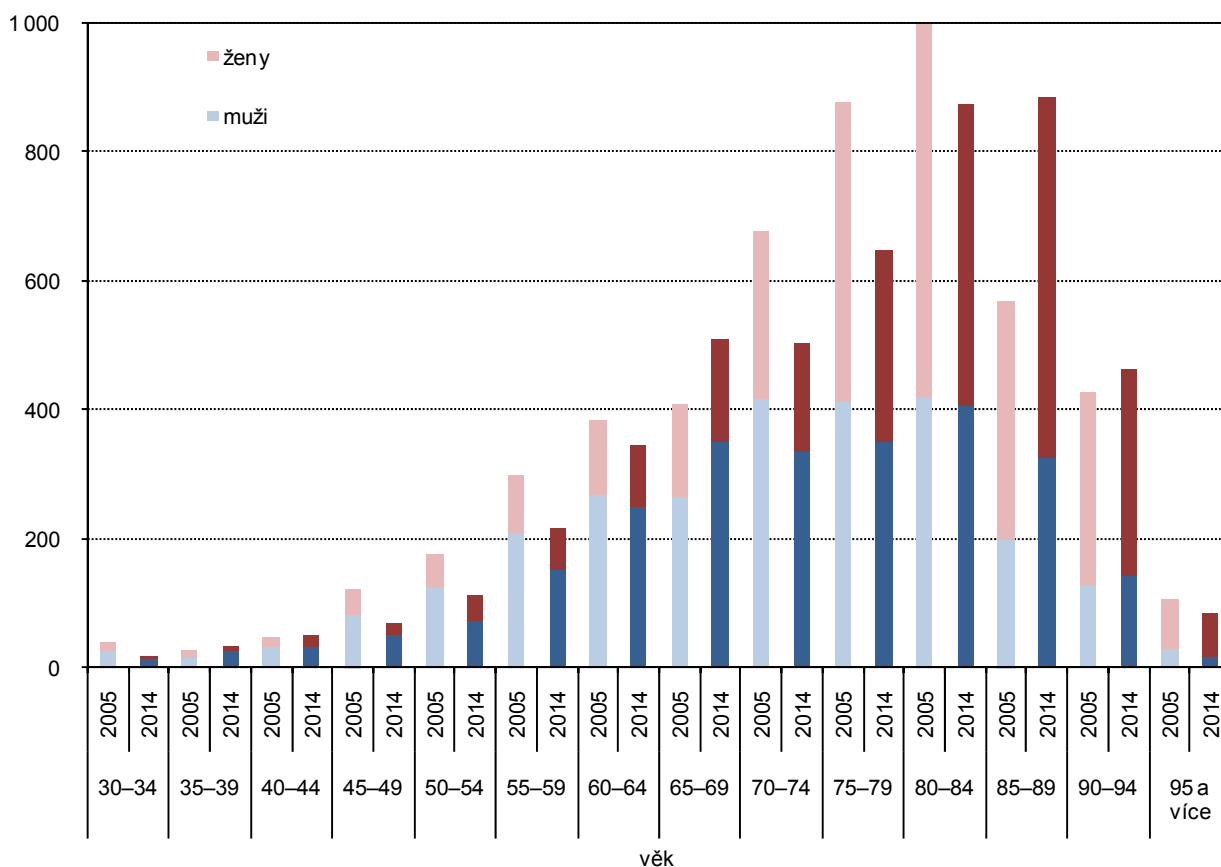
Mezi zemřelými seniory o něco převažují ženy (53,6 %), jejich podíl na celkovém počtu zemřelých seniorů se však v průběhu sledovaných let mírně snižoval. Z hlediska věku připadlo v kraji v letech 2005 až 2014 nejvíce zemřelých seniorů na věkovou skupinu 80 až 84 let (24,3 %), její podíl na celkovém počtu se však postupně snižoval. Téměř pětina zemřelých seniorů patřila na Vysočině do věkových skupin 85 až 89 let (19,9 %) a 75 až 79 let (19,1 %).

Necelých dvanáct procent zemřelých seniorů připadlo v kraji na osoby devadesátileté a starší, jen o málo menší byl podíl nejmladších seniorů (65 až 69 let), kteří tvořili 11,1 % zemřelých. U této věkové skupiny však

stojí za pozornost její rostoucí trend. Její podíl na celkovém počtu zemřelých seniorů se téměř každoročně zvyšoval a v roce 2014 byl oproti roku 2005 o 2,9 procentního bodu vyšší. V absolutních počtech pak byl v letech 2010 až 2014 ve srovnání s lety 2005 až 2009 vyšší o 17,3 %.

Graf. 1.12 Zemřelí obyvatelé Kraje Vysočina podle věku a pohlaví v roce 2005 a 2014

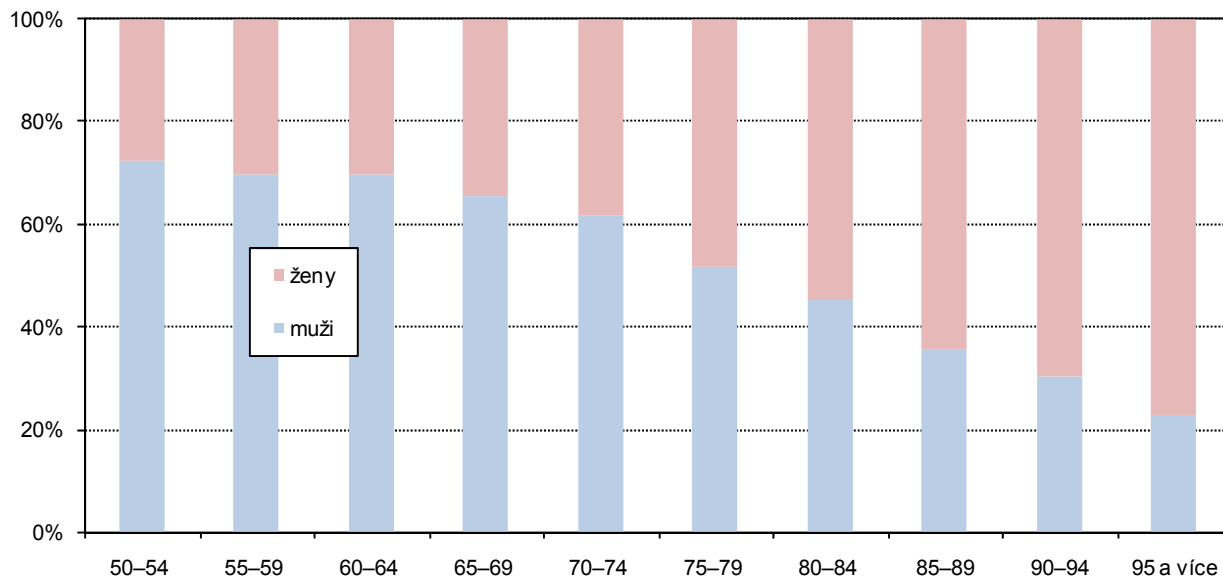
Z jednotlivých velikostních skupin obcí Kraje Vysočina se zemřelí senioři relativně nejvíce podílejí na celkovém počtu zemřelých v menších obcích. V obcích do 199 obyvatel tato hodnota v roce 2014 činila 83,6 % a v obcích s 200 až 499 obyvateli 83,9 %. Naproti tomu v Jihlavě dosáhla pouze 76,6 %. Relativně nízká byla i v obcích a městech s 2 000 až 4 999 obyvateli.

Tab. 1.10 Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014

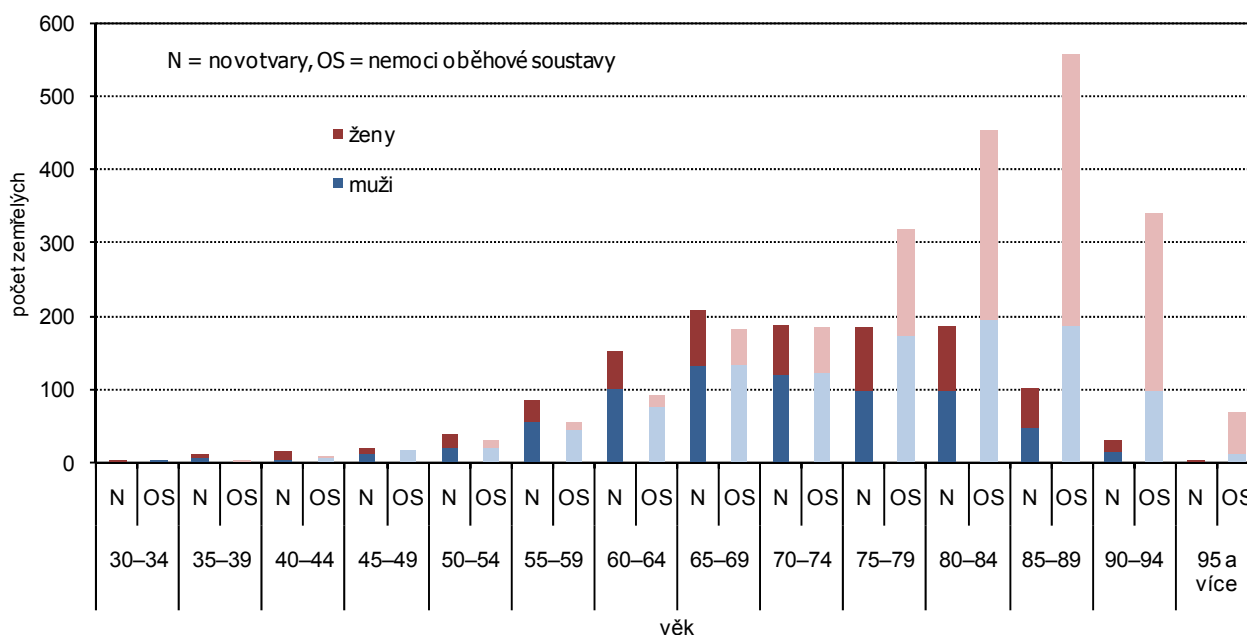
	Celkem	v tom s počtem obyvatel							
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000 a více
Zemřelí	4 880	457	602	689	441	437	1 043	733	478
z toho ve věku 65 a více let	3 969	382	505	564	363	344	850	595	366
v %	81,3	83,6	83,9	81,9	82,3	78,7	81,5	81,2	76,6
v tom ve věku:									
65–69 let	12,8	14,1	12,3	15,2	13,2	12,5	12,9	10,1	12,6
70–74 let	12,7	13,4	10,9	11,0	12,9	11,3	12,9	14,5	14,8
75–79 let	16,3	13,9	16,8	17,6	17,4	15,7	16,0	16,6	15,8
80–84 let	22,0	22,3	21,8	20,2	21,5	20,6	22,0	23,9	23,8
85–89 let	22,3	23,6	24,8	22,5	20,4	24,4	22,2	21,3	18,9
90 a více let	13,9	12,8	13,5	13,5	14,6	15,4	13,9	13,6	14,2
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (%):									
novotvary	23,2	22,5	22,6	21,1	22,3	23,5	23,3	24,7	25,7
nemoci oběhové soustavy	53,0	54,2	52,3	56,2	53,4	50,6	53,9	53,4	47,3
nemoci dýchací soustavy	6,1	6,0	7,9	5,3	6,1	6,4	6,4	6,1	4,4
vnější příčiny	2,6	2,1	2,0	2,1	3,0	2,9	2,9	2,7	3,0

Ve všech velikostních skupinách obcí seniori nejčastěji umírají ve věku 80 až 84 a 85 až 89 let, jejich společný podíl na celkovém počtu zemřelých ve věku pětadesát a více let se pohyboval mezi 41,9 % (obce a města s 1 000 až 1 999 obyvateli) a 46,5 % (obce s 200 až 499 obyvateli). Podíl osob zemřelých v nejvyšší věkové skupině (90 a více let) byl obecně nižší v malých obcích (do tisíce obyvatel) a ve větších obcích a městech se zpravidla pohyboval nad krajským průměrem.

Graf 1.13 Zastoupení mužů a žen mezi zemřelými v Kraji Vysočina podle věku v letech 2010–2014

Graf. 1.14 Zemřelí obyvatelé Kraje Vysočina na novotvary a nemoci oběhové soustavy podle věku v roce 2014

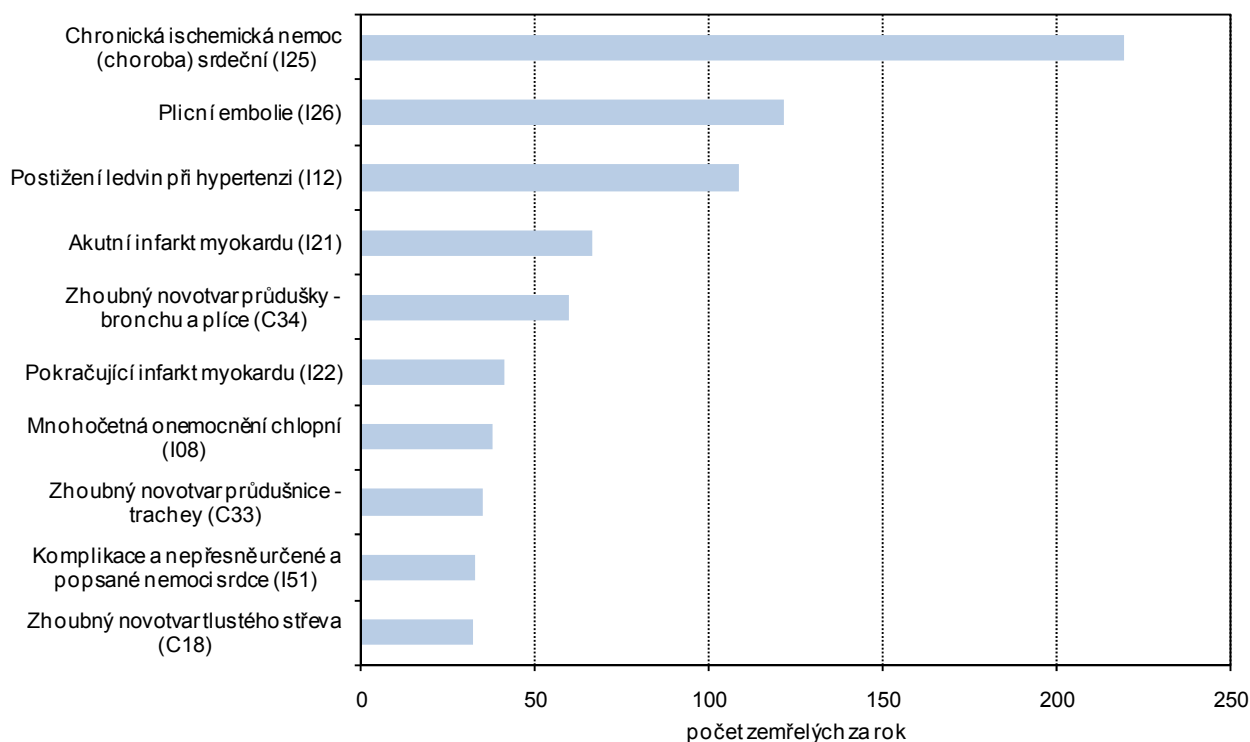

Nejčastější příčinou úmrtí seniorů byly v kraji i ve všech velikostních skupinách obcí nemoci oběhové soustavy. Jejich podíl na celkovém počtu úmrtí seniorů se v roce 2014 pohyboval mezi 47,3 % (Jihlava) a 56,2 % (obce s 500 až 999 obyvateli). Naproti tomu se Jihlava vyznačovala na Vysočině nejvyšším podílem druhé nejčastější příčiny smrti, novotvarů (25,7 %). Novotvary jako příčina smrti jsou relativně méně časté v menších obcích, zejména to platilo o obcích s 500 až 999 obyvateli.

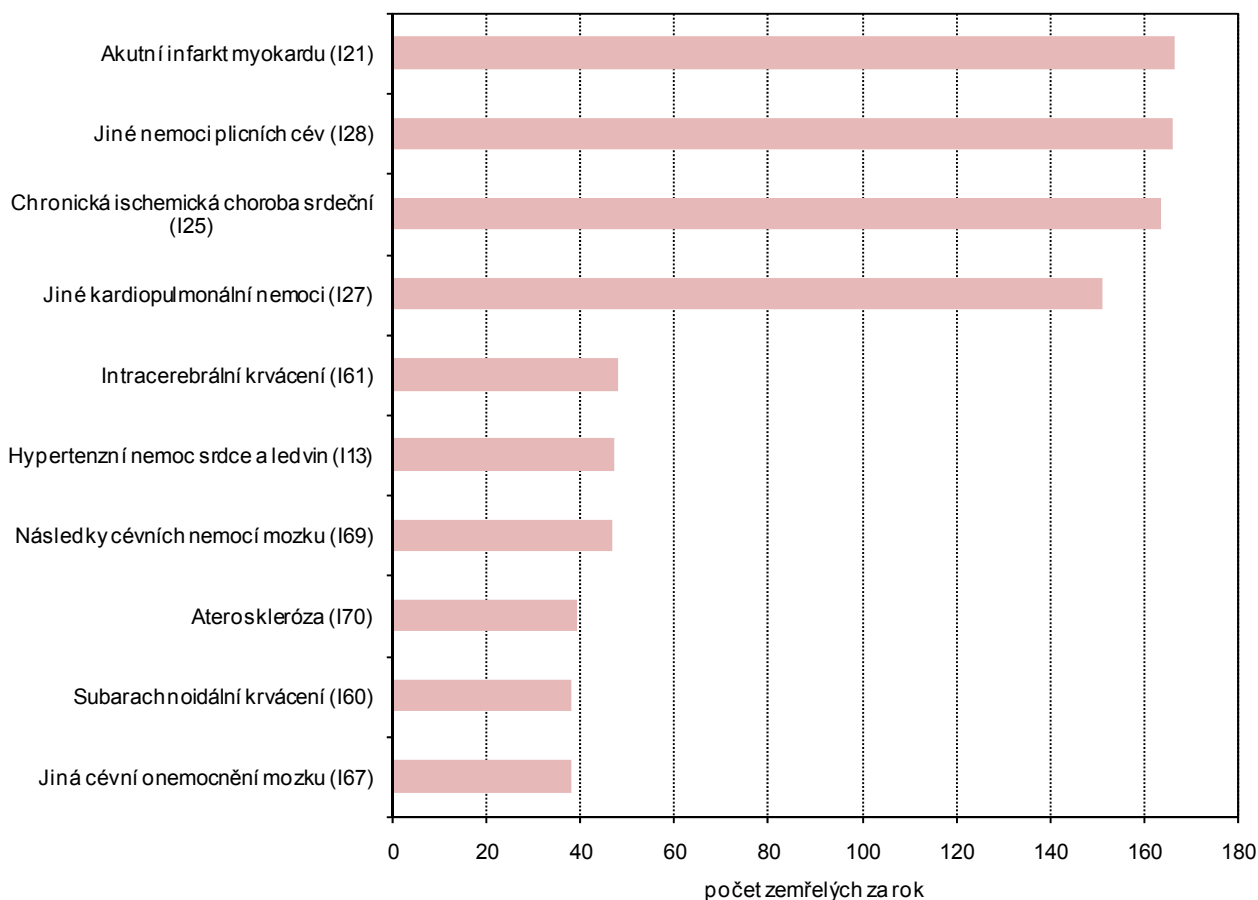
Lidé na Vysočině nejčastěji umírají ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, doma nebo v zařízeních sociálních služeb. Ostatní místa úmrtí představují jen nevelký zlomek celkového počtu. U seniorů tomu je – s malými odchylkami – obdobně.

Graf 1.15 Hlavní příčiny úmrtí mužů ve věku 65 a více let v Kraji Vysočina (roční průměr 2011 až 2014)

Graf 1.16 Hlavní příčiny úmrtí žen ve věku 65 a více let v Kraji Vysočina (roční průměr 2011 až 2014)

Více než dvě třetiny osob pětadesátiletých a starších v roce 2014 zemřely ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (67,9 %), téměř pětina doma a bezmála sedm procent v zařízeních sociálních služeb. V některých případech můžeme pozorovat dosti značné rozdíly mezi oběma pohlavími. Muži o něco častěji

umírali doma (rozdíl 1,2 procentního bodu), zde si snad můžeme dovolit předpoklad, že příčinou byla náhlá smrt v mladším věku, naproti tomu daleko větší podíl žen zemřel v zařízeních sociálních služeb (rozdíl 4,2 bodu), v tomto případě byl patrně příčinou vyšší věk dožití u žen a nakonec úmrtí v domovech pro seniory apod.

Zajímavé – a celkem předvídatelné - rozdíly v tomto případě existují mezi jednotlivými velikostními skupinami obcí. S rostoucí velikostí obcí obecně klesá podíl seniorů zemřelých doma (jejich podíl byl v obcích do 199 obyvatel oproti krajskému městu vyšší o 16,1 procentního bodu a oproti městům s 20 000 až 49 999 obyvateli o 14,2 bodu). S tím koresponduje přesně opačná tendence u seniorů zemřelých ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, který byl v Jihlavě o 13,2 bodu vyšší než v obcích do 199 obyvatel.

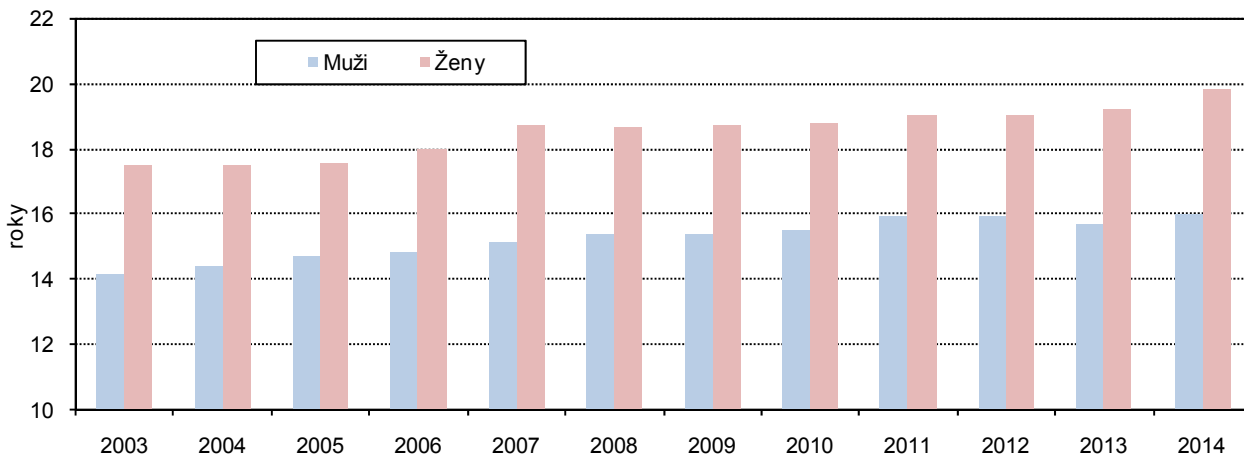
U podílu osob zemřelých v zařízeních sociálních služeb se podobná tendence dá hůře vysledovat. Ale vysoké hodnoty u některých velikostních skupin obcí a naopak zejména výrazně nízký podíl nejmenších obcí je zřejmě možno dát do souvislosti s lokalizací těchto zařízení.

Tab. 1.11 Zemřelí podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom podle místa úmrtí (%)							
		doma	ve zdrav. zařízení lůžkové péče	ve zdrav. zařízení poskyt. jiné formy zdr. péče	na ulici, veřejném místě	při převozu do zdrav. zařízení	v zařízení sociálních služeb	jinde	nezjištěno
Zemřelí	4 880	20,1	66,5	1,8	0,5	0,5	7,9	0,9	1,8
z toho ve věku 65 a více let	3 969	19,9	67,9	1,4	0,6	0,6	6,8	0,7	2,1
v tom muži	1 931	20,5	69,1	1,0	0,8	0,6	4,7	0,9	2,3
ženy	2 038	19,3	66,8	1,9	0,3	0,5	8,9	0,5	1,8
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	382	32,7	57,7	x	x	x	1,9	5,8	1,9
200–499 obyvatel	505	21,4	63,4	1,3	0,5	1,3	10,6	0,8	0,8
500–999 obyvatel	564	26,4	61,5	0,5	0,0	0,5	7,7	0,5	2,9
1 000–1 999 obyvatel	363	17,7	71,6	1,2	1,0	0,4	5,1	0,9	2,2
2 000–4 999 obyvatel	344	22,1	64,7	1,3	0,5	0,5	8,0	0,4	2,3
5 000–19 999 obyvatel	850	18,9	70,7	0,7	1,0	1,0	5,7	0,6	1,4
20 000–49 999 obyvatel	595	18,5	68,7	2,1	0,4	0,5	7,6	0,9	1,4
50 000 a více obyvatel	366	16,6	70,9	2,5	0,4	0,3	5,6	0,4	3,5

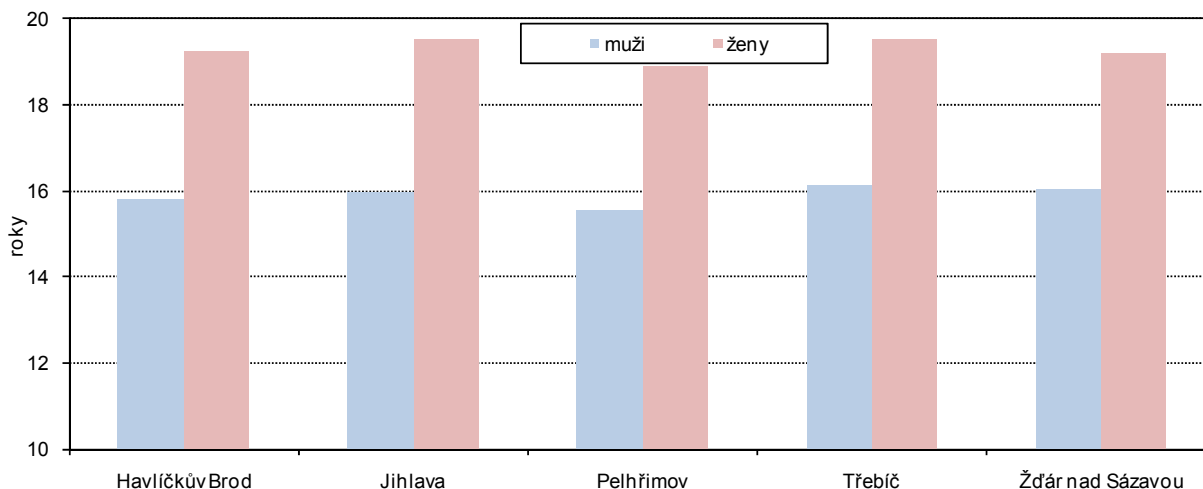
V posledních letech v Kraji Vysočina výrazně vzrostl průměrný věk dožití u mužů i u žen, tedy průměrný počet let, který ještě prožije osoba daného věku, pokud po zbytek jejího života zůstala stejná úmrtnost jako v roce výpočtu. U mužů ve věku 65 let se průměrný věk dožití zvýšil z 14,20 let v roce 2003 na 15,99 let v roce 2014. U pětadesátiletých žen byl nárůst ještě vyšší – o 2,36 roku (z 17,50 na 19,86 let). V mezikrajském srovnání je průměrný věk dožití u mužů ve věku 65 let pátý nejvyšší, u žen dokonce třetí nejvyšší.

Graf 1.17 Naděje dožití obyvatel Kraje Vysočina ve věku 65 let v letech 2003 až 2014 (dvouleté průměry)

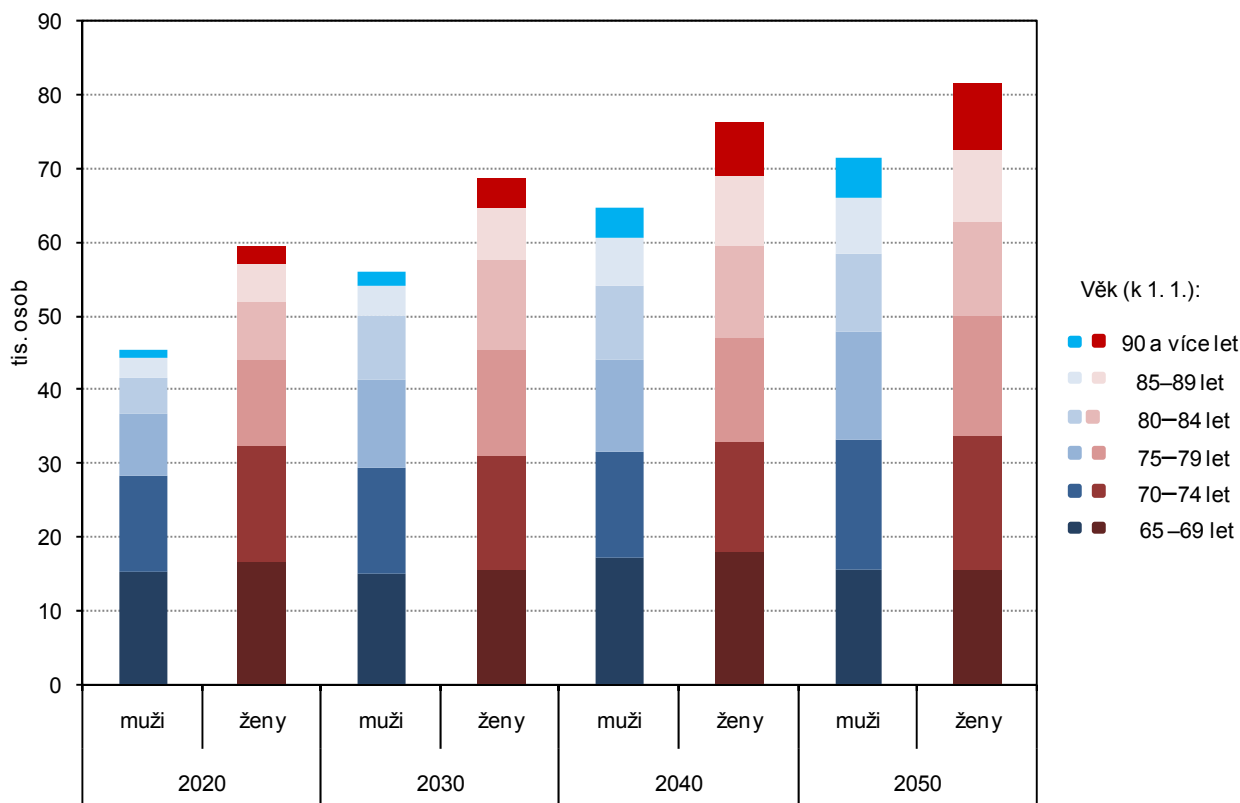
V rámci kraje mají naději na prožití největšího počtu let pětadesátiletí muži v třebičském okrese, v roce 2014 to bylo u 16,15 roku. U žen byl v tomto roce nejvyšší průměrný věk propočten v okresech Jihlava a Třebíč, shodně 19,52 let.

Graf 1.18 Naděje dožití osob ve věku 65 let v okresech Kraje Vysočina v období 2010–2014

Projekce obyvatelstva

Graf 1.19 Projekce počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 65 a více let podle pohlaví a věku do roku 2050

Jistý náhled do budoucnosti by nám měla umožnit projekce obyvatel Kraje Vysočina do roku 2050, zpracovaná Českým statistickým úřadem. Podle této projekce by se měl počet obyvatel kraje dále snižovat, takže by mezi roky 2020 a 2050 ztratil více než desetinu obyvatel. Naproti tomu by dále rostl počet obyvatel ve věku 65 a více let, který by se podle projekce měl ve stejném období zvýšit o šestačtyřicet procent, takže by v roce 2050 senioři (podle našeho současného pojetí) tvořili více než třetinu populace kraje.

Vedle toho by dále stárlí i samotní senioři. Výrazně by se měl snížit podíl a absolutní počet jejich nejmladší věkové skupiny, vzdor absolutnímu nárůstu by se zmenšil i podíl osob ve věku 70 až 74 let, naproti tomu by podle projekce měly početně růst vyšší věkové skupiny seniorů, zvláště pak osoby devadesátileté a starší.

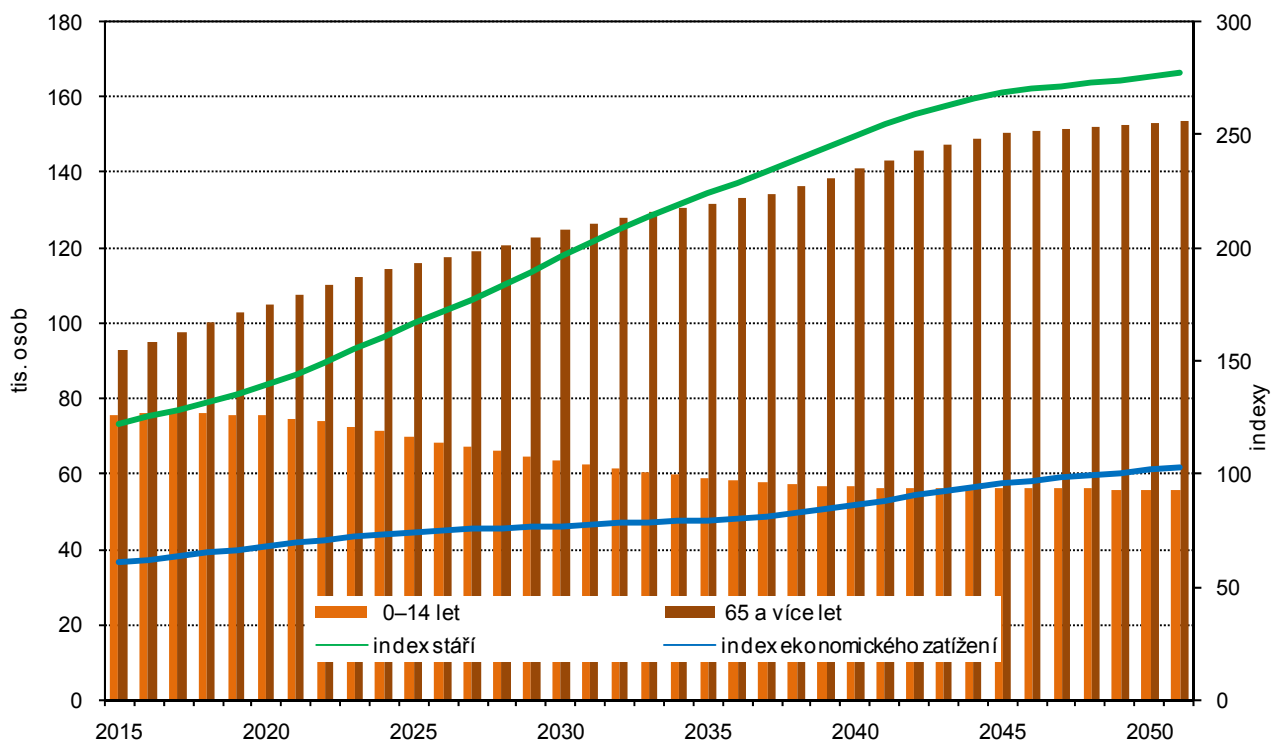
Tab. 1.12 Věková struktura obyvatelstva podle projekce

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

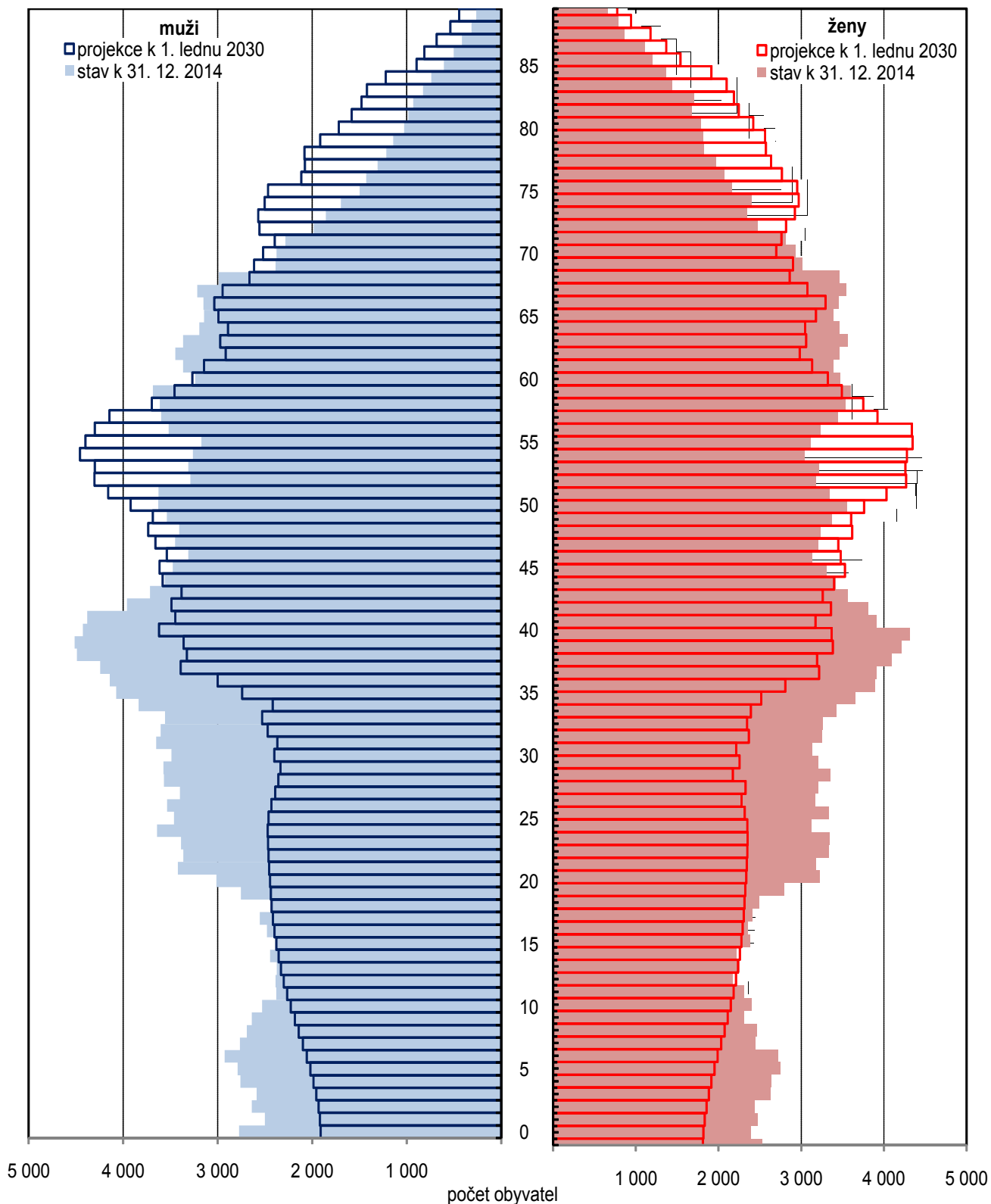
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	504 330	498 911	491 942	483 430	473 677	463 162	452 169
z toho ve věku 65 a více let	104 908	116 068	124 792	131 703	141 060	150 408	153 124
v %	20,8	23,3	25,4	27,2	29,8	32,5	33,9
v tom ve věku (%):							
65–69 let	30,6	27,5	24,7	23,4	25,1	24,7	20,5
70–74 let	27,6	25,5	23,9	22,1	20,7	22,5	23,2
75–79 let	19,0	21,9	21,1	20,4	18,8	17,8	20,4
80–84 let	12,1	13,7	16,6	16,7	16,1	15,1	15,2
85–89 let	7,4	7,3	8,9	11,3	11,4	11,2	11,3
90 a více let	3,3	4,1	4,8	6,2	7,9	8,8	9,4

Poznámka: Základní výsledky projekce jsou ve větším detailu uvedeny v tabulkové příloze.

Graf 1.20 Projekce počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 0–14 a 65 a více let, vývoj indexů stáří a ekonomického zatížení do roku 2050

Graf 1. 21 Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Kraje Vysočina

2. Vzdělanost a ekonomická aktivita seniorů

Vzdělanostní struktura obyvatel patří k dalším údajům přebíraným z výsledků posledního sčítání lidu, konaného v březnu 2011. V úrovni nejvyššího dosaženého vzdělání existují na Vysočině výrazné rozdíly jak mezi seniory a obyvatelstvem patnáctiletým a starším, tak i v rámci seniorů samotných – mezi muži a ženami i mezi jednotlivými věkovými skupinami.

Vzdělanost

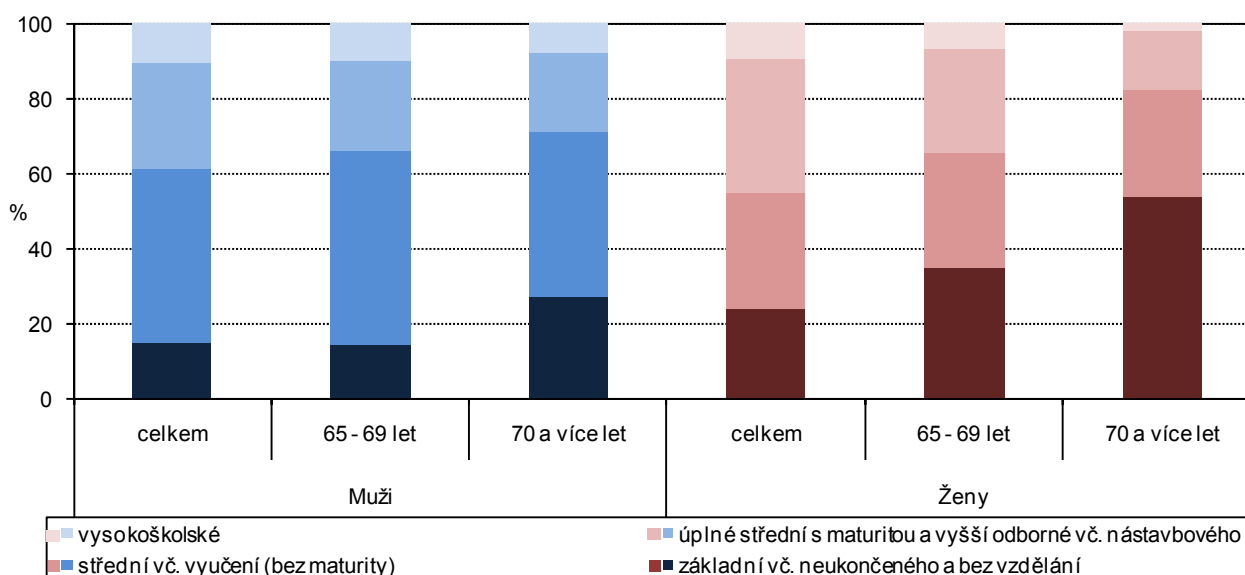
Podíl osob se základním vzděláním je mezi osobami pětadesátiletými a staršími oproti obyvatelstvu ve věku patnáct a více let prakticky dvojnásobný (36,4 % versus 18,5 %). Obdobně hluboký rozdíl je i mezi seniory a seniorkami. Pouze základní vzdělání má 46,6 % z celkového počtu žen ve věku 65 a více let, což je o 24,9 procentního bodu více než u mužů stejného věku.

Tab. 2.1 Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	82 741	40,9	59,1	32,5	24,2	19,9	23,4
v tom:							
bez vzdělání	393	31,8	68,2	27,5	20,1	18,6	33,8
základní vč. neukončeného	30 110	24,3	75,7	22,0	23,1	23,0	31,9
střední vč. vyučení (bez maturity)	29 530	52,9	47,1	36,0	24,6	18,8	20,6
úplně střední s maturitou	14 090	44,4	55,6	41,4	27,0	17,2	14,5
nástavbové a vyšší odborné	2 500	45,0	55,0	43,6	24,8	16,2	15,5
vysokoškolské	4 463	62,8	37,2	47,6	22,1	16,9	13,4
nezjištěno	1 655	34,9	65,1	28,5	20,7	21,1	29,7

Graf 2.1 Obyvatelstvo Kraje Vysočina ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Podíl seniorů se základním vzděláním výrazně roste se stoupajícím věkem. U nejmladší věkové skupiny seniorů (65 až 69 let) tvoří pouze čtvrtinu jejich celkového počtu, u seniorů osmdesátiletých a starších polovinu.

Naproti tomu u středního vzdělání bez maturity (včetně vyučených) není rozdíl mezi seniory a patnáctiletým a starším obyvatelstvem kraje velký (1,8 bodu v neprospěch seniorů). Výrazný rozdíl však existoval mezi

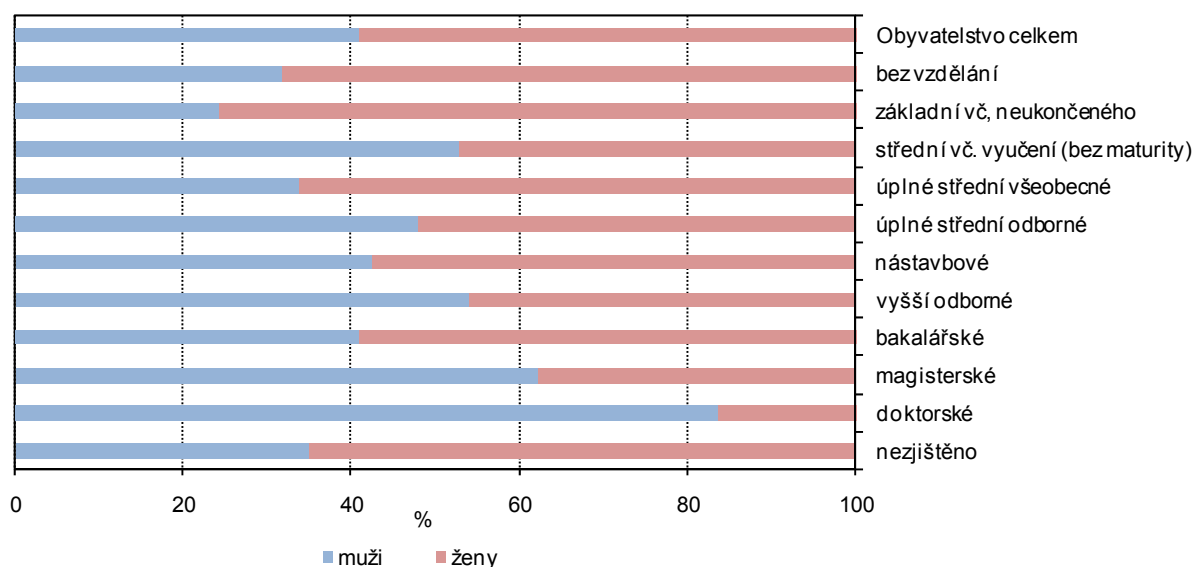

muži a ženami pětadesátiletými a staršími. U seniorů činil podíl osob se středním vzděláním bez maturity 46,1 % a senierek 28,5 % celkového počtu.

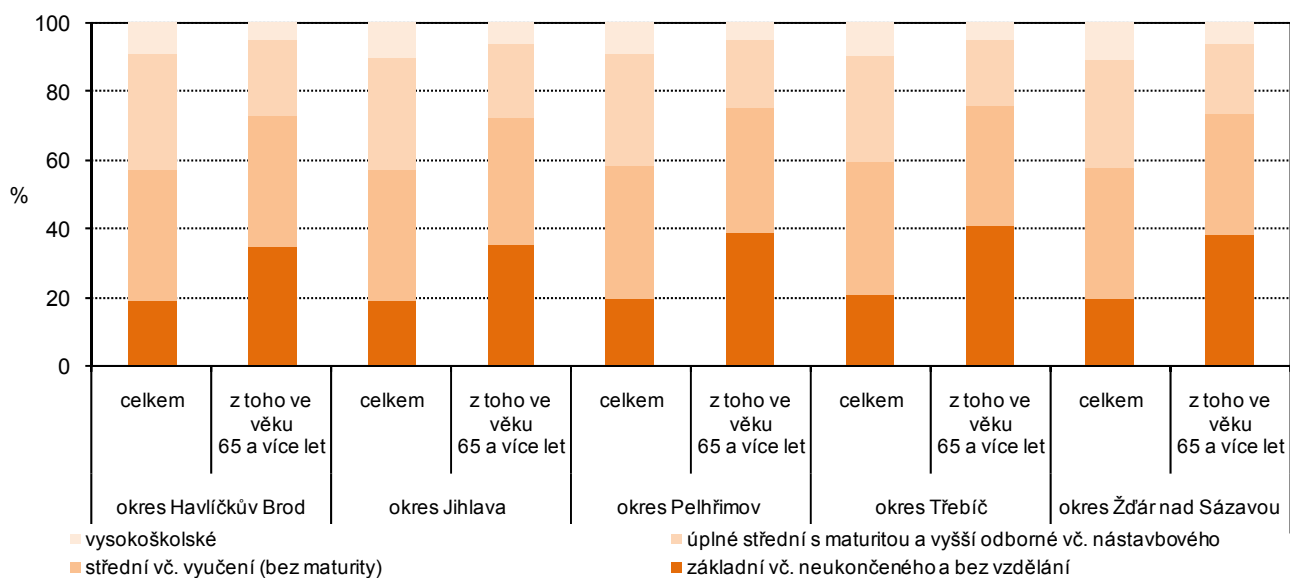
U jednotlivých věkových skupin seniorů se sice projevuje klesající trend podílu osob se středním vzděláním, ale i u nejvyšší věkové skupiny (80 a více let) se jejich podíl blíží jedné třetině (31,5 %). U nejmladších seniorů pak dosáhl 39,5 %.

Úplného středního vzdělání s maturitou dosáhlo na Vysočině 17,0 % seniorů, což bylo o 10,1 procentního bodu méně než u obyvatelstva patnáctiletého a staršího. Mezi oběma pohlavími neexistoval podstatný rozdíl, úplné střední vzdělání s maturitou mělo 18,5 % seniorů, což bylo o 2,5 bodu více než u senierek. Daleko výraznější rozdíly můžeme pozorovat u jednotlivých věkových skupin. Zatímco u osob ve věku 65 až 69 let činil podíl osob, které své vzdělávání završily maturitou, přes dvacet procent, u nejstarší složky populace, osmdesátiletých a starších, jen těsně přesáhl desetinu.

Graf 2.2 Zastoupení mužů a žen ve věku 65 a více let v Kraji Vysočina v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Graf 2.3 Obyvatelstvo v okresech Kraje Vysočina ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle SLDB 2011

Skutečnost, že v minulosti bylo vyšší vzdělání výsadou jen nemnohých, dokládají i data o podílu osob s vysokoškolským vzděláním. Ten v roce 2011 u seniorů na Vysočině dosahoval 5,4 %, což bylo o 4,1 bodu méně než u patnáctileté a starší populace celkem.

Pro starší populaci je na rozdíl od mladších generací příznačná výrazná převaha mužů mezi osobami s dokončeným vysokoškolským vzděláním – mezi seniory s vysokoškolským vzděláním v Kraji Vysočina bylo mužů přes šedesát procent. Podíl seniorů s vysokoškolským vzděláním na celkovém počtu osob pětadesátiletých a starších činil u mužů 8,3 % a u žen jen 3,4 %.

Markantní je vliv věku. Zatímco u věkové skupiny 65 až 69 let činil podíl seniorů s dokončeným vysokoškolským vzděláním 7,9 %, u nejstarších seniorů (80 a více let) dosáhl pouze 3,1 %.

Míra ekonomické aktivity podle pohlaví a věku (VŠPS)

Údaje o zaměstnanosti jsou na úrovni kraje k dispozici i z výběrového šetření pracovních sil, které provádí Český statistický úřad u náhodně vybraného souboru domácností. Při práci s jeho výsledky je ale samozřejmě třeba pamatovat na skutečnost, že byly zpracovány na základě dat získaných od pouze nevelkého vzorku populace, mezi jednotlivými roky tedy může docházet i ke značným výkyvům.

Podle výsledků VŠPS se v roce 2010 osoby šedesátileté a starší podílely v Kraji Vysočina na pracovní síle 4,8 %, na celkovém počtu zaměstnaných 4,9 % a na ekonomicky neaktivním obyvatelstvu 55,8 %. O čtyři roky později, v roce 2014, to bylo 5,2 % v případě pracovní síly, 5,4 % zaměstnaných a 61,9 % ekonomicky neaktivních. I toto srovnání odráží současné působení postupného stárnutí populace a zvyšování věku odchodu do důchodu.

Mezi oběma pohlavími existují samozřejmě značné rozdíly. U mužů šedesátiletých a starších můžeme pozorovat vyšší podíl na pracovní síle i zaměstnaných, přičemž mezi roky 2010 a 2014 oba ukazatele vzrostly (podíl na pracovní síle kraje na 6,3 %, podíl na zaměstnaných na 6,5 %), u žen jsou oba podíly nižší a navíc se v uvedených letech prakticky nezměnily. Rovněž podíl mužů ve věku 60 a více let na ekonomicky neaktivním obyvatelstvu je vyšší než u žen, u obou pohlaví došlo v letech 2010 až 2014 k jeho zvýšení (na 63,7 % u mužů a 60,7 % u žen).

Míra ekonomické aktivity vyšších věkových skupin obyvatelstva se na Vysočině dlouhodobě zvyšuje, u obyvatel ve věku 60 až 64 let v roce 2005 poprvé překonala hranici dvaceti procent a dále rostla až do roku 2008. V následujících letech v důsledku hospodářské krize poněkud poklesla, v roce 2011 dokonce pod hranici dvaceti procent, poté se vlivem hospodářského oživení a rostoucího věku odchodu do důchodu opět zvyšovala a v roce 2014 dosáhla vůbec nejvyšší hodnoty (28,4 %).

Vývoj u osob ve věku 65 a více let nebyl tak jednoznačný, ale i v tomto případě se po roce 2004 dal sledovat růst míry ekonomické aktivity a pokles v letech 2011 a 2012.

Míra ekonomické aktivity mužů ve věku 60 až 64 let i 65 a více let je vyšší u mužů než u žen stejného věku, zvláště výrazný je vlivem různého věku odchodu do důchodu rozdíl ve věkové skupině 60 až 64 let, v roce 2014 činila na Vysočině míra ekonomické aktivity mužů tohoto věku 42,6 % a u žen 14,7 %. U mužů pětadesátiletých a starších dosahovala v témže roce hodnoty 5,0 %, u žen 2,9 %.

Informace o předpokládané době ukončení ekonomické aktivity jsou k dispozici z ad-hoc modulu VŠPS z roku 2006, od té doby se sice mnohé změnilo (prodlužování věku odchodu do důchodu, vliv ekonomické recese), přesto však jeho výsledky jistě stojí za zmínku.

Z 64 tisíc pracujících osob ve věku 50 až 69 let v Kraji Vysočina velká většina předpokládala, že ukončí ekonomickou aktivitu ve věku 60 až 64 let (61 %), dalších 21 % předpokládalo ukončení ekonomické aktivity ještě před šedesátým rokem věku, takže na osoby hodlající ukončit ekonomickou aktivitu až ve věku 65 či více let připadlo jen necelých osmnáct procent.

Ochota pracovat do co nejvyššího věku se projevovala nejvýrazněji u pracujících s nejvyšší kvalifikací a nejvyšším pracovním postavením, tak více než polovina zákonodárců, vedoucích a řídících pracovníků předpokládala, že ekonomickou aktivitu ukončí až v pětadesáti letech či později, u vědeckých a odborných duševních pracovníků přesahoval podíl takových osob jednu třetinu. Naproti tomu pracovat i po dosažení věku 64 let hodlala méně než desetina řemeslníků či obsluh strojů a zařízení.

Podobný ad-hoc modul se uskutečnil i v roce 2012. Podle jeho výsledků mělo na Vysočině v úmyslu pracovat i po dosažení důchodového věku 27,7 % osob, což bylo nejméně ze všech krajů České republiky (pro srovnání, v Praze to bylo 77,0 %, ve Středočeském kraji 55,0 %).

Podíl pracujících starobních důchodců ve věku do 69 let činil v Kraji Vysočina 7,5 %, což byla v mezikrajském srovnání třetí nejnižší hodnota. Nejvyšší byl v Praze, přes dvacet procent.

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

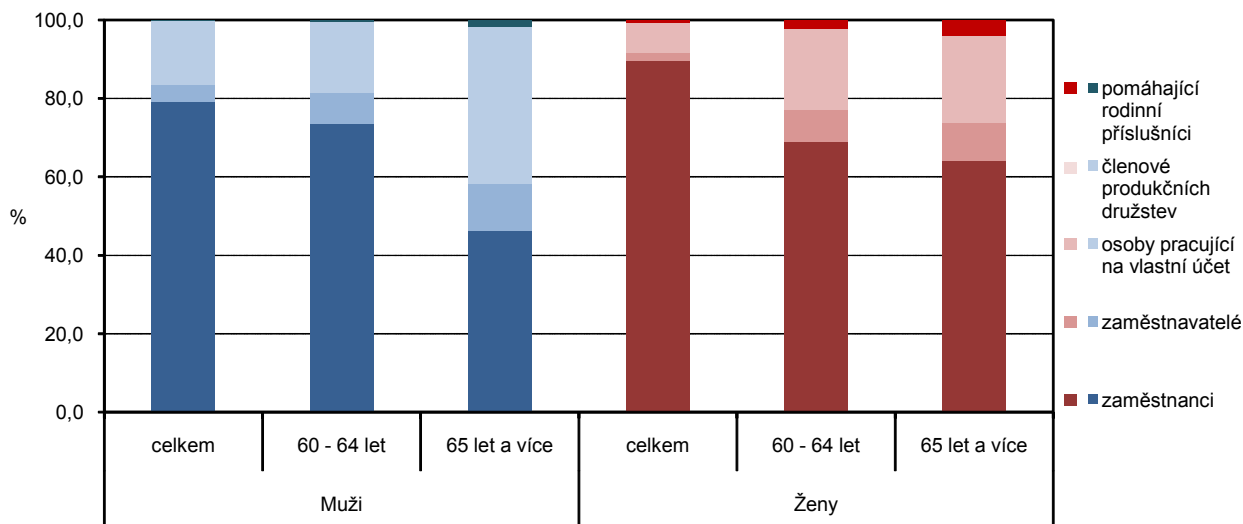
Podle výsledků posledního sčítání lidu v populaci Kraje Vysočina mírně převažovaly osoby ekonomicky neaktivní (48,6 %). Podíl ekonomicky aktivních dosáhl 48,2 %. Z nich ovšem ne všichni skutečně pracovali, podíl zaměstnaných dosáhl jen 43,7 %, zbytek připadal na nezaměstnané.

Tab. 2. 2 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Počet obyvatel	505 565	34 685	82 741	26 885	55 856	33 839	48 902
v tom podle ekonomické aktivity:							
ekonomicky aktivní	243 720	7 719	3 195	2 078	1 117	1 994	1 201
v tom:							
zaměstnaní	220 743	7 294	3 195	2 078	1 117	1 994	1 201
z toho pracující důchodci	8 069	3 238	2 847	1 873	974	1 773	1 074
nezaměstnaní	22 977	425	X	X	X	X	X
ekonomicky neaktivní	245 515	26 175	78 257	24 117	54 140	30 955	47 302
nepracující důchodci	120 009	26 089	78 167	24 094	54 073	30 916	47 251
ostatní s vlastním zdrojem obživy	8 333	57	66	17	49	36	30
nezjištěno	16 330	791	1 289	690	599	890	399

Graf 2.4 Zaměstnaní v Kraji Vysočina podle pohlaví, věku a postavení v zaměstnání podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Na celkovém počtu ekonomicky neaktivních osob se necelou polovinou (48,9 %) podíleli nepracující důchodci, kteří představovali téměř čtvrtinu celkového počtu obyvatel kraje.

Naproti tomu více než osm tisíc pracujících důchodců tvořilo 3,7 % zaměstnaných osob.

Nejvíce pracujících důchodců patřilo do věkové skupiny 60 až 64 let (více než čtyři desetiny), přes jednu třetinu jich bylo pětadesátiletých nebo starších (nejčastěji ve věku 65 až 69 let). Na celkovém počtu seniorů (dle definice užívané v této publikaci) podle pohlaví se pracující důchodci v případě mužů podíleli 5,9 % a ženy 2,5 %. To naznačuje, že mezi pracujícími důchodci ve věku 65 a více let výrazně převažovali muži (62,3 %).

Z celkového počtu sto dvaceti tisíc nepracujících důchodců v Kraji Vysočina tvořily dvě třetiny osoby ve věku 65 a více let. Nemalý byl ale i podíl věkové skupiny 60 až 64 let, který přesahoval jednu pětinu celkové počtu nepracujících důchodců.

Mezi zaměstnanými osobami v Kraji Vysočina jednoznačně převládají zaměstnanci, tvořící čtyři pětiny všech zaměstnaných osob. Podíl zaměstnavatelů je zhruba tříprocentní a osob pracujících na vlastní účet se blíží dvanácti procentům. U zaměstnaných ve vyšších věkových skupinách je tomu ale zcela jinak, jak dokládají výsledky sčítání lidu 2011.

Již u zaměstnaných ve věku 60 až 64 let klesá podíl zaměstnanců na dvě třetiny, zastoupení zaměstnavatelů je více než sedmiprocentní a podíl osob pracujících na vlastní účet dosahuje 16 procent.

Ještě výrazněji se tento trend projevuje u zaměstnaných osob pětadesátiletých a starších – zaměstnanci z nich tvoří jen málo přes dvě pětiny, podíl zaměstnavatelů se blíží devíti procentům a podíl osob pracujících na vlastní účet přesahuje čtvrtinu.

Obecně tedy – vcelku logicky – platí, že i ve vyšším, důchodovém věku v zaměstnání zůstávají spíše lidé, kteří „pracují na svém“, podnikatelé, osoby pracující na vlastní účet, ale i členové produkčních družstev a pomáhající rodinní příslušníci (i když jejich počty jsou oproti ostatním kategoriím zaměstnaných osob nepatrné).

U zaměstnaných seniorů můžeme pozorovat i výrazný rozdíl mezi oběma pohlavími. Podíl zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet je výrazně vyšší u mužů, naproti tomu u žen jsou podstatně více zastoupeni zaměstnanci (téměř polovina celkového počtu) a pomáhající rodinní příslušníci.

Tab. 2.3 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho ve věku				Osoby ve věku 65 a více let podle pohlaví	
		60–64	65 a více	v tom		muži	ženy
				65–69	70 a více		
Zaměstnaní celkem	220 743	7 719	3 195	2 078	1 117	1 994	1 201
v tom (%):							
zaměstnanci	80,1	66,2	42,2	44,3	38,3	38,2	48,9
zaměstnavatelé	3,2	7,2	8,9	9,5	7,9	9,9	7,3
osoby pracující na vlastní účet	11,6	16,0	26,3	25,6	27,4	32,2	16,4
členové produkčních družstev	0,3	1,2	0,7	0,8	0,4	0,7	0,6
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,9	2,1	1,5	3,1	1,5	3,0
nezjištěno	4,4	8,5	19,9	18,3	22,9	17,6	23,8

Tab. 2.4 Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, podle pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	220 743	7 294	3 195	124 043	5 350	1 994	96 700	1 944	1 201
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybnářství	6,3	11,8	11,0	8,0	13,8	13,1	4,0	6,1	7,5
průmysl celkem	32,9	25,7	13,7	38,7	31,6	18,0	25,9	9,3	6,5
stavebnictví	7,2	6,8	4,4	11,7	8,7	6,3	1,5	1,5	1,2
obchod; opravy motorových vozidel	9,1	6,6	6,7	7,1	5,4	5,8	11,7	10,1	8,2
profesní, vědecké a technické činnosti	2,5	2,9	5,6	2,2	2,4	5,9	2,9	4,3	5,2
vzdělávání	6,0	7,4	7,7	2,3	5,3	7,3	10,8	13,3	8,3
zdravotní a sociální péče	6,4	7,0	8,2	2,0	3,6	5,1	12,0	16,0	13,4
jiné činnosti	3,4	4,5	7,2	2,2	2,8	5,7	4,9	7,7	9,7
nezjištěno	9,2	13,9	25,2	8,8	12,0	22,5	9,6	18,9	29,6

Zajímavý pohled na zaměstnanost seniorů poskytují počty zaměstnaných v jednotlivých odvětvích ekonomické činnosti. Na Vysočině je ve srovnání s celou Českou republikou dlouhodobě vyšší zaměstnanost v primárním (zemědělství, lesnictví, rybnářství) a sekundárním sektoru (průmysl, stavebnictví), naopak zaměstnanost v terciárním sektoru má relativně nižší váhu.

Poněkud jinak tomu je u vyšších věkových skupin.

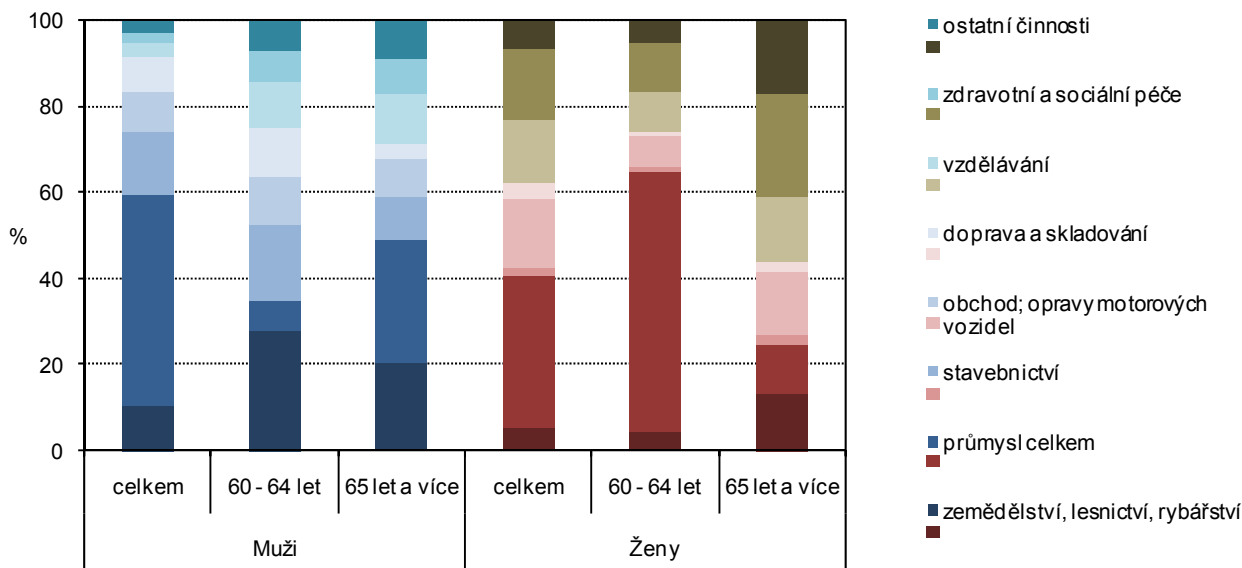
Zemědělství, lesnictví a rybnářství má pro zaměstnanost osob ve věku 60 až 64 let a 65 a více let ještě větší význam než u zaměstnaných celkem. U obou jmenovaných věkových skupin se na celkové zaměstnanosti

podíl více než desetinou. Naproti tomu průmysl i stavebnictví se na počtu zaměstnaných vyšších věkových skupin podílejí výrazně méně – zvláště to platí pro věkovou skupinu 65 a více let, v níž je např. podíl průmyslu na celkovém počtu o 19,2 procentního bodu nižší než u zaměstnaných celkem.

Relativně méně jsou starší pracovníci zaměstnáni i v obchodu, naopak poměrně častěji jsou zaměstnáni ve vzdělávání a zdravotnictví, zvláště to platí pro osoby pětadesátileté a starší. Podíl vzdělávání na celkovém počtu zaměstnaných osob této věkové skupiny je o 1,7 bodu vyšší než u zaměstnaných osob celkem, u zdravotnictví a sociální péče činí stejný ukazatel 1,8 bodu.

Graf. 2.5 Zaměstnaní v Kraji Vysočina podle pohlaví, věku a postavení v zaměstnání podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Tab. 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	220 743	7 294	3 195	124 043	5 350	1 994	96 700	1 944	1 201
v tom (%):									
zákonodárci a řídicí pracovníci	5,2	7,0	4,8	6,3	8,3	6,8	3,6	3,2	1,4
specialisté	13,4	14,6	19,0	9,0	11,0	18,4	18,9	24,7	20,0
techničtí a odborní pracovníci	16,7	15,6	12,8	14,2	15,1	13,3	19,9	16,8	11,9
úředníci	4,5	2,4	2,0	2,5	1,9	1,0	6,9	4,0	3,6
pracovníci ve službách a prodej	12,4	10,1	9,7	7,6	7,9	8,5	18,7	16,3	11,7
kvalifikovaní pracovníci									
v zemědělství, lesnictví, rybářství	2,8	4,0	5,8	3,1	4,4	6,9	2,4	2,9	3,9
řemeslníci a opraváři	18,2	16,3	6,7	27,6	21,5	9,7	6,0	2,1	1,7
obsluha strojů a zařízení, montéři	16,0	13,0	5,0	20,1	16,9	6,8	10,8	2,5	2,1
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	3,8	4,4	7,2	2,1	2,6	2,5	5,9	9,6	15,1
zaměstnanci v ozbrojených silách nezjištěno	0,4	0,0	0,0	0,7	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
	6,8	12,4	27,1	6,8	10,4	26,1	6,8	18,0	28,7

Dostí značné rozdíly existují mezi pohlavími. Ženy vyšších věkových skupin jsou ve srovnání s muži stejného věku poměrně méně zaměstnány zejména v průmyslu a stavebnictví, naopak více jich pracuje v odvětví obchod a vzdělávání. Zdravotnictví a sociální péči je možno přímo označit za jejich doménu – podíl tohoto odvětví na celkovém počtu zaměstnaných žen ve věku 65 a více let je ve srovnání se stejně starými muži více než dva a půlkrát vyšší.

Zajímavý je pohled na zaměstnanost v primárním sektoru. To má sice pro zaměstnanost starších žen ve srovnání s muži menší význam, přesto se na počtu zaměstnaných žen vyšších věkových skupin podílí podstatně významněji než je tomu u celkové zaměstnanosti žen - podíl zemědělství, lesnictví a rybářství na počtu zaměstnaných žen ve věku 65 a více let je o 3,5 procentního bodu vyšší než u zaměstnaných žen celkem.

Při pohledu na zaměstnané podle hlavních tříd zaměstnání vidíme, že u vyšších věkových skupin obyvatel jsou obecně relativně častěji zaměstnaní buď ty nejkvalifikovanější nebo naopak nejméně kvalifikované kádry. Platí to u třídy zákonodárci a řídící pracovníci, zejména u věkové skupiny 60 až 64 let, v níž je podíl této třídy na celkovém počtu zaměstnaných o 1,8 bodu vyšší než u zaměstnaných celkem. U osob pětadesátiletých a starších se pak třída specialistů podílí na počtu zaměstnanců bezmála jednou pětinou. Na druhé straně je u téže věkové kategorie podíl pomocníků a nekvalifikovaných pracovníků ve srovnání se zaměstnanci celkem téměř dvojnásobný.

Naproti tomu u technických pracovníků, úředníků, řemeslníků, obsluh strojů a zařízení můžeme u osob ve věku 60 až 64 let a zejména 65 let a více pozorovat více či méně výrazný pokles podílu na počtu zaměstnaných v dané věkové skupině.

To však rozhodně neplatí u kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství, výrazně to specifikuje Vysočina. Podíl této třídy na celkovém počtu zaměstnaných je u věkové skupiny 60 až 64 let o 1,2 a u skupiny 65 a více let o 3,0 procentní body vyšší než u zaměstnaných celkem.

Při srovnání výsledků za obě pohlaví se zdá být zřejmé, že u vyšších věkových skupin se ještě dosti výrazně rozlišovaly role mužů a žen. Současně je ale třeba vzít v úvahu, že muži častěji pokračují v práci i po dosažení důchodového věku. Ve vyšších věkových skupinách tak muži více či méně výrazně převažují u řídících pracovníků, specialistů, technických a odborných pracovníků, kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybářství, řemeslníků a opravářů či obsluh strojů a montérů. Naopak žen je relativně více mezi úředníky, pracovníky ve službách a prodeji, pomocníky a nekvalifikovanými pracovníky.

Tab. 2.6 Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	60–64	65 a více	muži			ženy		
				celkem	60–64	65 a více	celkem	60–64	65 a více
Počet obyvatel	220 743	7 294	3 195	124 043	5 350	1 994	96 700	1 944	1 201
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
základní vč. neukončeného	5,0	7,0	11,4	4,1	5,5	6,9	6,2	11,1	18,8
střední vč. vyučení (bez maturity)	42,1	42,0	29,3	49,2	47,4	32,0	33,1	27,0	24,8
úplně střední (s maturitou)	33,3	28,0	28,4	29,6	25,7	27,9	38,0	34,4	29,3
nástavbové a vyšší odborné	5,2	4,8	6,6	3,2	3,1	6,2	7,7	9,2	7,3
vysokoškolské	13,8	17,8	23,0	13,3	17,8	26,1	14,5	17,7	17,9
nezjištěno	0,4	0,4	1,0	0,4	0,4	0,8	0,5	0,6	1,4

Vzdělání zaměstnaných osob vyšších věkových skupin se dosti výrazně odlišuje od vzdělanostní struktury zaměstnaných celkem, zejména to platí pro zaměstnané ve věku pětadesát a více let. Rozdíly se ale projevují již u osob ve věku 60 až 64 let. V tomto věku poměrně častěji zůstávají do pracovního procesu zapojeni na jedné straně lidé s nejnižším vzděláním, což se ovšem odvíjí od podstatně vyššího podílu osob se základním vzděláním ve vyšších věkových skupinách. Na druhé straně jde o osoby s vysokoškolským vzděláním (jejich podíl na počtu zaměstnaných v této věkové skupině je o 4,0 procentní body vyšší než u zaměstnaných celkem).

Ještě výraznější jsou tyto rozdíly u osob pětadesátiletých a starších. V této věkové skupině je ve srovnání se zaměstnanými celkem podíl zaměstnaných se základním vzděláním více než dvojnásobný, zastoupení osob s nástavbovým a vyšším odborným vzděláním je vyšší o 1,4 bodu a s vysokoškolským vzděláním o 9,2 bodu.

Při srovnání vzdělání zaměstnaných osob ve věku pětadesát a více let se vzdělanostní strukturou seniorů celkem vidíme, že i v tomto případě je relativně vysoké zastoupení základního vzdělání způsobeno jen vysokým podílem osob se základním vzděláním mezi seniory (36,4 % oproti 11,4 % u zaměstnaných). I podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity je nižší než u seniorů celkem, i když rozdíl je již podstatně menší (6,4 procentního bodu).

Už u osob s úplným středním vzděláním s maturitou je zastoupení mezi zaměstnanými seniory vyšší než u seniorů celkem (v tomto případě činí rozdíl 11,4 bodu), podíl nástavbového a vyššího vzdělání je u zaměstnaných seniorů vyšší o 3,6 bodu (6,6 % oproti 3,0 %) a vysokoškolského o 17,6 bodu (23,0 % oproti 5,4 %). Jednoznačně tedy platí, že do vyššího věku zůstávají ekonomicky aktivní především lidé s vyšším vzděláním.

Tento trend se projevuje u obou pohlaví, o něco výrazněji u mužů, což vyplývá hlavně ze skutečnosti, že v minulosti převládali zejména mezi studenty vysokých škol muži.

3. Domácnosti a bydlení seniorů

Podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011 existovalo v Kraji Vysočina téměř třiapadesát tisíc hospodařících domácností seniorů s bezmála devadesáti tisíci členy. Jinými slovy, téměř pětina populace kraje žila v domácnostech seniorů. Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti. V případě domácností seniorů pak jde o ty domácnosti, v jejichž čele stojí osoba pětadesátiletá a starší.

Struktura domácností

Mezi domácnostmi seniorů jsou nejčastější domácnosti jednotlivců (45,6 %), těsně následované domácnostmi tvořenými jednou úplnou rodinou (44,2 %). Domácnosti tvořené jednou neúplnou rodinou tvoří zhruba devět procent domácností seniorů a domácnosti prarodičů s vnoučaty jedno procento.

Ve více než třech čtvrtinách domácností jsou všichni jejich členové nepracující důchodci, jen nepatrný počet domácností seniorů je tvořen výhradně pracujícími důchodci (necelá dvě procenta).

Průměrný počet členů domácnosti, výrazně ovlivněný domácnostmi jednotlivců, dosáhl hodnoty 1,7. U domácností tvořených úplnými a neúplnými rodinami i prarodičů s vnoučaty činil 2,3 respektive 2,2 osoby.

Tab. 3.1 Hospodařící domácnosti seniorů*) podle typu domácnosti v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom:			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	52 789	23 342	4 848	24 079	520
z toho podle ekonomické aktivity členů domácnosti (v %) ¹⁾ :					
všichni členové jsou pracující důchodci	854,0	182,0	1,0	671,0	0,0
všichni členové jsou nepracující důchodci	40 646,0	16 892,0	804,0	22 940,0	10,0
Počet členů domácnosti	88 807	52 638	10 888	24 079	1 202
Průměrný počet členů domácnosti	1,7	2,3	2,2	1,0	2,3

¹⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácností byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

¹⁾ Počet domácností, ve kterých mají všichni členové zjištěnou ekonomickou aktivitu pracující/nepracující důchodce

Tab. 3.2 Hospodařící domácnosti seniorů*) podle způsobu bydlení v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů celkem	52 789	23 342	4 848	24 079	520
v tom podle způsobu bydlení:					
bydlící v bytech	52 603	23 257	4 836	23 991	519
v tom podle druhu domu (%)					
v rodinných domech	65,2	69,8	72,7	59,3	59,2
v bytových domech	32,9	29,5	26,6	37,4	40,1
v ostatních budovách	1,9	0,7	0,7	3,3	0,8
bydlící mimo byty	141	42	11	88	-
bydlící v zařízeních	45	43	1	-	1

¹⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácností byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Téměř dvě třetiny domácností seniorů na Vysočině žily v rodinných domech, necelá třetina v bytových domech. V bytech v ostatních budovách žila necelá dvě procenta domácností. Podíl domácností seniorů žijících v rodinných domech byl v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší, jen těsně za Středočeským krajem. Domácnosti seniorů bydlící mimo byty či v zařízeních se v kraji počítaly pouze na desítky.

V rodinných domech žily častěji domácnosti seniorů tvořené jednou úplnou rodinou a zejména jednou neúplnou rodinou (téměř tři čtvrtiny jejich počtu). Podíl domácností bydlících v bytových domech je podstatně nižší, v případě domácností tvořených jednou neúplnou rodinou jen o málo překračuje jednu čtvrtinu.

Domácnosti jednotlivců a prarodičů s vnoučaty sice také více než v polovině případů bydlí v rodinných domech, avšak ve srovnání s rodinnými domácnostmi podstatně častěji žijí v bytových domech, zejména to platí u domácností prarodičů s vnoučaty (v bytových domech bydlí čtyři desetiny těchto domácností).

Domácnosti seniorů v Kraji Vysočina nejčastěji žily v bytech se standardní kvalitou (téměř pětadevadesát procent případů), v bytech se sníženou kvalitou žila jen necelé čtyři procenta jejich počtu. Přesto je však jejich podíl o 1,7 procentního bodu vyšší než u domácností celkem.

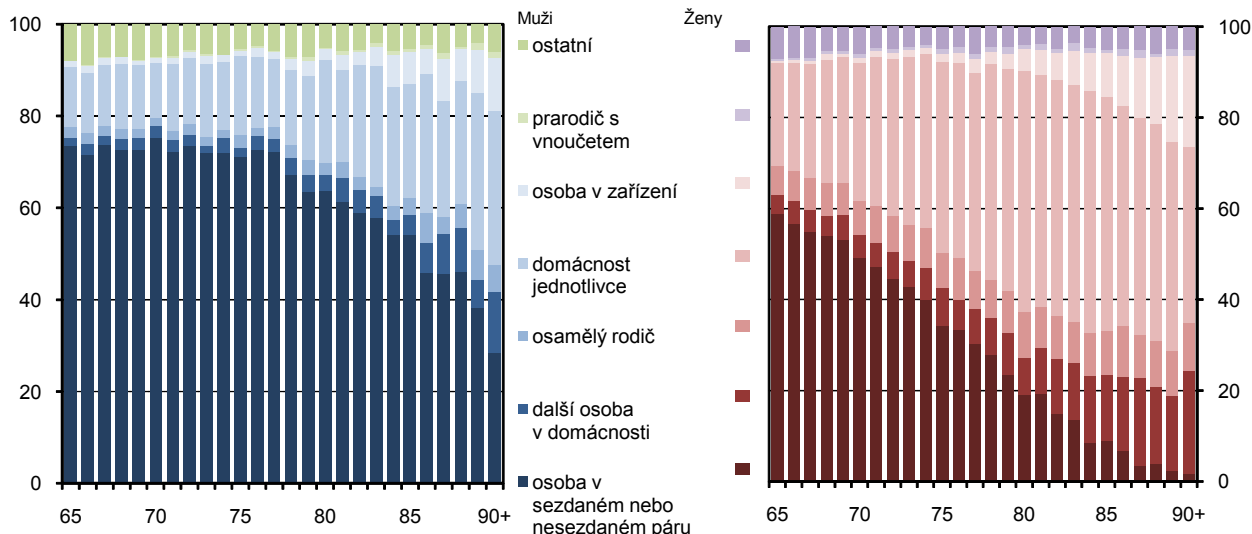
Tab. 3.3 Domácnosti seniorů*) bydlící v bytech podle typu bytu, právního důvodu užívání bytu, počtu obytných místností a vybavení počítačem v Kraji Vysočina

Zdroj: SLDB 2011

	Domácnosti seniorů celkem	v tom			
		1 úplná rodina	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce	prarodiče s vnoučetem
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	52 603	23 257	4 836	23 991	519
z toho podle typu bytu (%):					
byty standardní	94,5	97,2	93,7	92,0	97,5
byty se sníženou kvalitou	3,9	1,8	4,8	5,7	2,1
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):					
ve vlastním domě	49,9	57,3	63,6	40,0	48,8
v osobním vlastnictví	15,9	16,4	13,7	15,9	19,6
jiné bezplatné užívání bytu	10,8	9,1	4,3	13,9	7,3
nájemní	13,0	8,4	9,6	18,0	18,3
družstevní	4,9	5,4	3,5	4,7	3,1
z toho podle počtu obytných místností v bytě (%):					
1	4,6	1,6	2,2	8,0	2,5
2	12,2	7,4	9,1	17,5	13,3
3	31,5	29,3	28,5	34,3	35,4
4	27,9	33,3	30,1	22,3	28,3
5 a více	19,7	26,0	25,7	12,4	19,6
z toho podle vybavení domácnosti (%):					
počítač s internetem	19,6	27,3	29,6	9,7	35,8
počítač bez internetu	2,9	3,7	4,6	1,6	7,1

*) Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let, přičemž osoby v čele domácností byly zjišťovány jen u uvedených typů hospodařících domácností.

Graf 3.1 Osoby ve věku 65 a více let v Kraji Vysočina podle postavení v domácnosti, pohlaví a věku podle SLDB 2011

V bytech se standardní kvalitou žily nejčastěji domácnosti prarodičů s vnoučaty a domácnosti tvořené jednou úplnou rodinou (v obou případech přes 97 %). Naproti tomu domácnosti tvořené neúplnou rodinou a zejména domácnosti jednotlivců žily relativně častěji v bytech se sníženou kvalitou (v případě domácností jednotlivců téměř v šesti procentech případů).

Bezmála polovina domácností seniorů žila v bytech ve vlastních domech, šestnáct procent domácností mělo být v osobním vlastnictví, třináct procent žilo v nájemních bytech, z důvodu jiného bezplatného užívání žilo v bytech necelých jedenáct procent domácností seniorů.

Ve srovnání s domácnostmi celkem žijí na Vysočině domácnosti seniorů méně často v bytech ve vlastních domech, naproti tomu téměř třikrát častěji je u nich jiné bezplatné užívání bytu.

V bytech ve vlastním domě žijí z domácností seniorů zejména domácnosti tvořené jednou úplnou i neúplnou rodinou, zastoupení bytů nájemních je nejvyšší u domácností jednotlivců a domácností prarodičů s vnoučaty. Jiné bezplatné užívání bytu můžeme pozorovat nejčastěji u domácností jednotlivců.

Byty užívané domácnostmi seniorů měly na Vysočině nejčastěji tři nebo čtyři obytné místnosti (dohromady šedesát procent bytů), ale i na byty s pěti a více obytnými místnostmi připadala bezmála pětina z celkového počtu bytů. V bytech s vyšším počtem obytných místností žily častěji domácnosti tvořené jednou úplnou i neúplnou rodinou, ale i v případě domácností jednotlivců tvořily nejmenší byty s jednou či dvěma obytnými místnostmi jen zhruba čtvrtinu celkového počtu.

Počítačem byla podle výsledků sčítání lidu 2011 na Vysočině vybavena více než pětina domácností seniorů. Nejčastěji se vyskytovaly v domácnostech tvořených prarodiči a vnoučaty – nepochybně přičiněním zmíněných vnoučat.

Domácnosti jednotlivců

Hospodařící domácnosti seniorů jednotlivců byly v roce 2011 v Kraji Vysočina téměř ze tří čtvrtin tvořeny vdovci či vdovami, ve více než jedenácti procentech v nich žily osoby rozvedené. Méně časté byly domácnosti svobodných či ženatých nebo vdaných osob. V téměř 92 % případů tyto domácnosti žily samostatně v bytě, jen v necelých sedmi procentech případů společně v bytě s další hospodařící domácností.

Hospodařící domácnosti seniorů jednotlivců byly na Vysočině více než ze tří čtvrtin tvořeny domácnostmi žen, na domácnosti mužů tak připadla necelá čtvrtina. Mezi oběma pohlavími jsou značné rozdíly v rodinném stavu osob, tvořících tyto domácnosti.

Tab. 3.4 Hospodařící domácnosti seniorů^{*)} jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

	Muži				Ženy			
	ve věku 65 a více let celkem	v tom			ve věku 65 a více let celkem	v tom		
		65–69	70–74	75 a více		65–69	70–74	75 a více
Domácnosti seniorů jednotlivců celkem	5 881	1 667	1 222	2 692	18 498	3 655	3 936	10 907
z toho rodinný stav (%):								
svobodný, svobodná	14,5	22,3	17,3	10,0	4,1	7,3	4,0	3,1
ženatý, vdaná	15,5	22,9	20,2	10,5	3,5	8,2	4,1	1,7
rozvedený, rozvedená	16,0	29,8	19,9	7,5	9,6	19,8	10,9	5,8
ovdovělý, ovdovělá	48,8	24,9	42,6	71,9	82,7	64,8	81,0	89,3
z toho způsob bydlení (%):								
samostatně v bytě	86,4	89,0	90,4	92,5	93,4	92,6	93,3	93,7
domácností	7,8	9,7	9,1	7,0	6,3	7,0	6,6	6,0
mimo byty	0,2	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

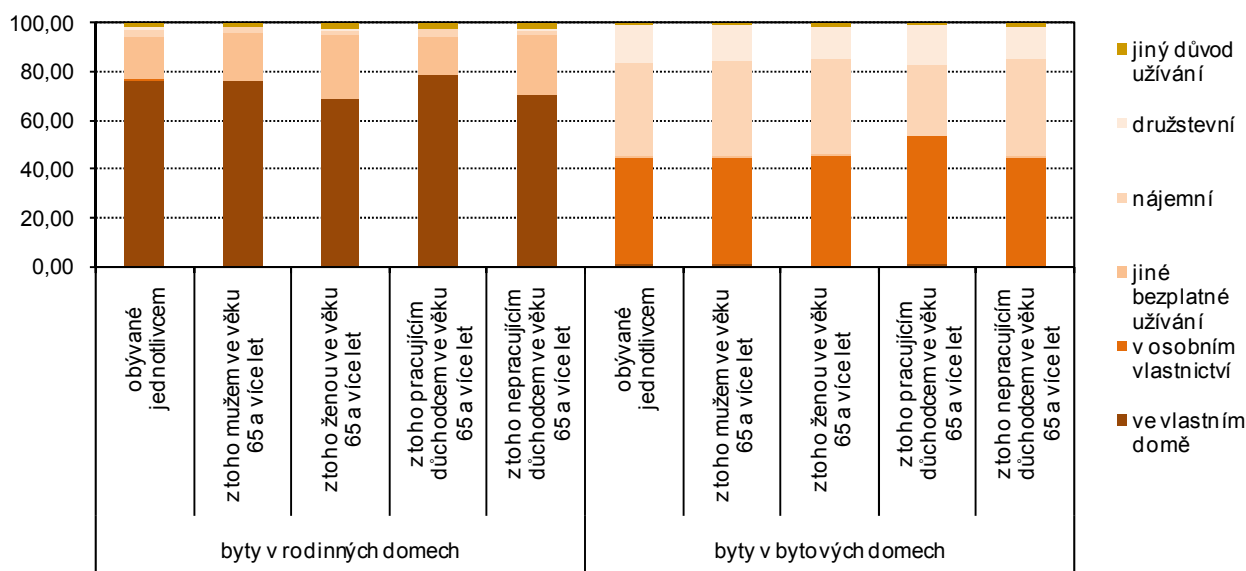
^{*)} Domácnosti s osobou ve věku 65 a více let

Z domácností osaměle žijících pětadesátiletých a starších mužů je jen necelá polovina tvořena vdovci, na domácnosti svobodných, ženatých a rozvedených mužů připadá vždy zhruba patnáct procent. Naproti tomu u žen v seniorském věku jsou domácnosti jednotlivců tvořeny vdovami více než v osmdesáti procentech případů, podíl domácností rozvedených žen se blíží k jedné desetíně a domácnosti svobodných a vdaných žen netvoří dohromady ani osm procent celkového počtu.

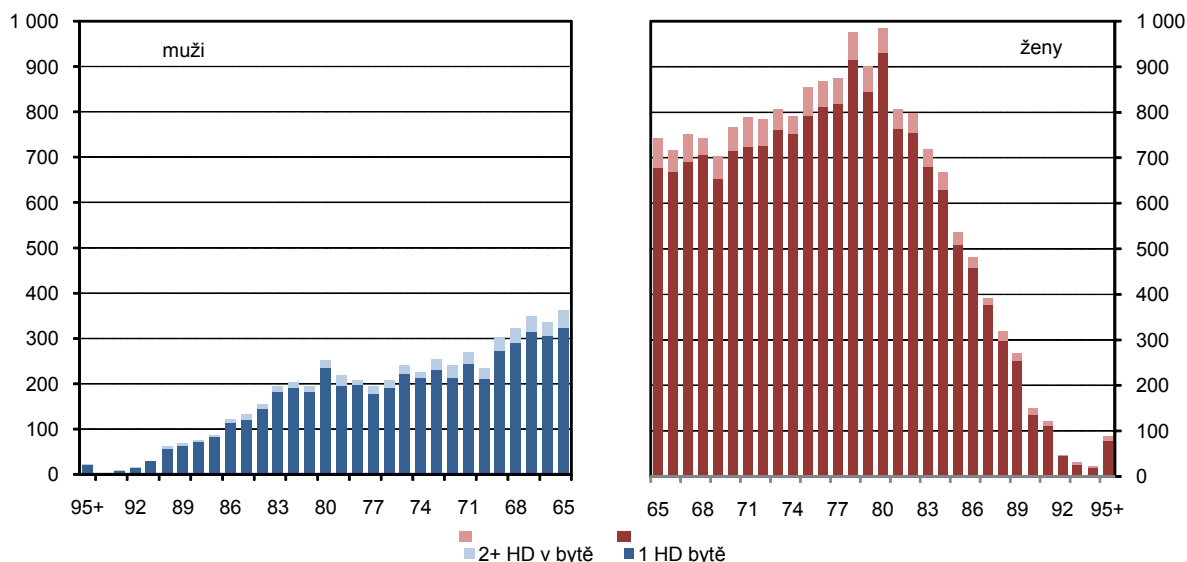
Zvláště u mužů existují výrazné rozdíly mezi jednotlivými věkovými skupinami seniorů. Ve věkové skupině 65 až 69 let tvoří téměř tři desetiny celkového počtu domácností rozvedených jednotlivců, až za ně se řadí se čtvrtinovým podílem domácností vdovců a i podíl domácností svobodných a ženatých mužů překračuje jednu pětinu. Domácnosti vdovců jsou nejčastější až ve věkové skupině 70 až 74 let a jednoznačně převládají jedině u mužů pětasedmdesátiletých a starších.

Naproti tomu u žen tvoří domácnosti vdov bezmála dvě třetiny celkového počtu již ve věkové skupině 65 až 69 let a u žen ve věku pětasedmdesát a více let se na celku podílejí téměř devíti desetiny. Zastoupení domácností rozvedených žen je významné pouze u věkové skupiny 65 až 69 let a v menší míře i 70 až 74 let.

Graf. 3.2 Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech v Kraji Vysočina podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu podle SLDB 2011

Graf. 3.3 Domácnosti jednotlivců seniorů v Kraji Vysočina podle pohlaví, věku a podle počtu hospodářických domácností v bytě podle SLDB 2011

Bydlení seniorů

Pokud jde o skladbu bytů podle počtu obytných místností, není na Vysočině podstatný rozdíl mezi domácnostmi seniorů celkem a domácnostmi seniorů žijícími samostatně v bytě. I u posledně jmenovaných domácností převládají domácnosti žijící v bytech se třemi a čtyřmi obytnými místnostmi. Obdobně je tomu u domácností tvořených jednou úplnou rodinou, neúplnou rodinou a v menší míře i u domácností jednotlivců.

V domácnostech seniorů v Kraji Vysočina připadá na jednu osobu nejčastěji obytná plocha čtyřiceti a více metrů čtverečních (téměř u 40 % domácností). Ovlivňují to především domácnosti jednotlivců, u kterých taková obytná plocha připadá na osobu ve více než šesti desetinách domácností.

U rodinných domácností – úplných i neúplných – připadá na jednu osobu nejčastěji obytná plocha v rozmezí 20,0 až 29,9 m². Ve všech typech domácností seniorů jsou velice řídké případy, kdy na osobu připadá obytná plocha menší než deset metrů čtverečních a i domácnosti s obytnou plochou v rozmezí 10,0 až 19,9 m² tvoří na Vysočině jen něco přes desetinu domácností seniorů.

Tab. 3.5 Domácnosti seniorů*) bydlící v bytech podle počtu obytných místností

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle počtu obytných místností s plochou 8 m ² a více (%)				
		1	2	3	4	5 a více
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	52 603	4,6	12,3	31,7	28,0	19,8
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	23 257	1,6	7,4	29,4	33,4	26,1
1 neúplná rodina	4 836	2,2	9,2	28,6	30,2	25,8
domácnost jednotlivce	23 991	8,0	17,6	34,4	22,4	12,5
z nich žijící samostatně v bytě	49 243	4,7	12,7	32,6	28,5	17,7
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	21 822	1,6	7,7	30,5	34,3	23,8
1 neúplná rodina	4 563	2,2	9,4	29,2	30,9	24,3
domácnost jednotlivce	22 358	8,4	18,4	35,2	22,3	10,4

*) Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

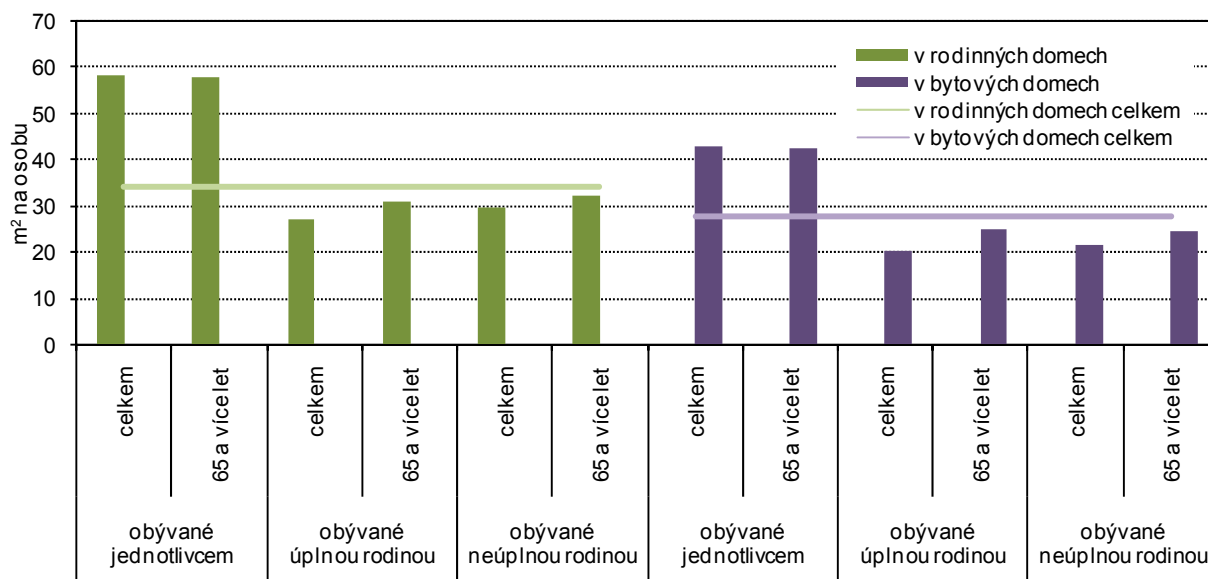
Tab. 3.6 Domácnosti seniorů*) bydlící v bytech podle obytné plochy na osobu

Zdroj: SLDB 2011

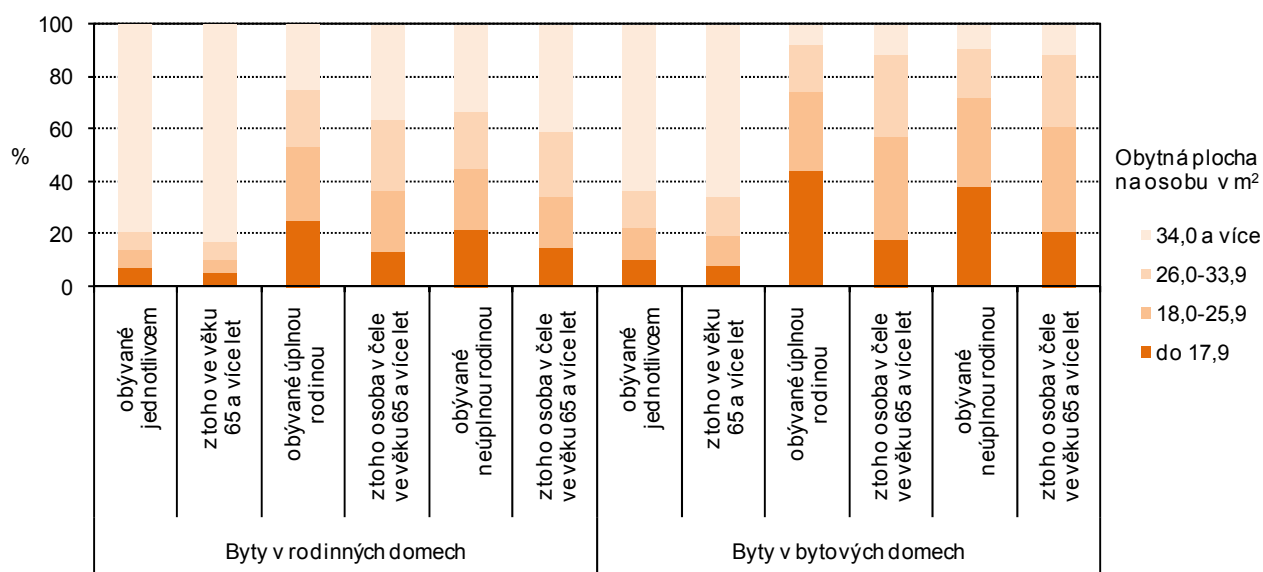
	Celkem	z toho podle obytné plochy v m ² na osobu (%)				
		do 9,9	10,0–19,9	20,0–29,9	30,0–39,9	40,0 a více
Domácnosti seniorů bydlící v bytech	52 603	2,4	11,5	24,5	18,5	37,6
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	23 257	3,1	16,1	36,8	24,4	16,1
1 neúplná rodina	4 836	4,7	14,9	31,5	22,0	20,0
domácnost jednotlivce	23 991	1,2	6,1	11,0	12,0	62,5
z nich žijící samostatně v bytě	49 243	1,8	9,7	24,2	19,0	39,7
z toho podle typu:						
1 úplná rodina	21 822	2,5	14,0	37,3	25,5	17,0
1 neúplná rodina	4 563	4,0	13,6	32,0	22,7	21,0
domácnost jednotlivce	22 358	0,6	4,5	9,5	11,8	66,3

*) Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

Graf 3.4 Průměrná obytná plocha na osobu v bytech obývaných domácnostmi seniorů v Kraji Vysočina podle typu domácnosti, věku osoby v čele a druhu domu podle SLDB 2011

Graf 3.5 Domácnosti seniorů bydlící v bytech v Kraji Vysočina podle typu domácnosti, druhu domu a průměrné obytné plochy na osobu podle SLDB 2011

4. Zdravotní péče

Nejčerstvější údaje o zdravotní péči o seniory jsou k dispozici za rok 2013. V zásadě jde o data přebíraná od Ústavu zdravotnických informací a statistiky.

Zdravotní stav

Jak u obyvatelstva celkem, tak i u seniorů se v Kraji Vysočina v posledních letech projevuje rostoucí trend u vybraných chronických onemocnění. Nejvýraznější byl v evidenci praktických lékařů nárůst počtu pacientů s hypertenzní nemocí, počet pacientů s tímto onemocněním ve věku 65 a více let se na Vysočině v roce 2013 přiblížil hranici čtyřiceti tisíc a oproti stavu z roku 2009 se zvýšil více než o čtvrtinu. Po celé sledované období představovali senioři zhruba dvě pětiny pacientů s hypertenzní nemocí.

Méně výrazně se zvyšoval počet seniorů s dalšími vybranými onemocněními, ale jak v případě ischemické nemoci srdeční, tak cévních nemocí mozku byl jejich podíl na celkovém počtu pacientů vyšší.

Srovnáme-li počet osob pětadesátiletých a starších, trpících některým z vybraných chronických onemocnění, s celkovým počtem seniorů na Vysočině, zjistíme, že tyto chroničtí pacienti představují zhruba tři čtvrtiny seniorů v kraji.

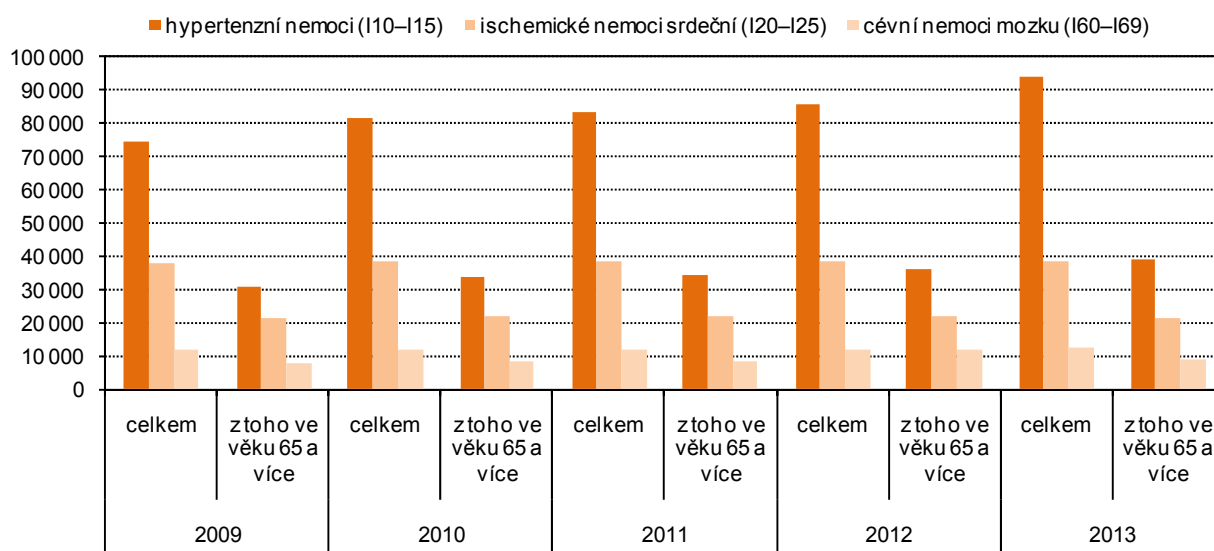
Tab. 4.1 Pacienti s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé celkem a ve věku 65 a více let v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2009	2010	2011	2012	2013
Pacienti s chronickým onemocněním					
hypertenzní nemoci (I10–I15)	74 488	81 712	83 296	85 520	93 925
ischemické nemoci srdeční (I20–I25)	37 585	38 279	38 427	38 678	38 372
cévní nemoci mozku (I60–I69)	11 619	11 821	11 979	12 022	12 243
z toho ve věku 65 a více let (%)					
hypertenzní nemoci (I10–I15)	41,6	41,6	40,0	42,0	41,8
ischemické nemoci srdeční (I20–I25)	56,5	56,8	57,0	56,7	55,2
cévní nemoci mozku (I60–I69)	68,6	68,1	68,7	71,0	71,5

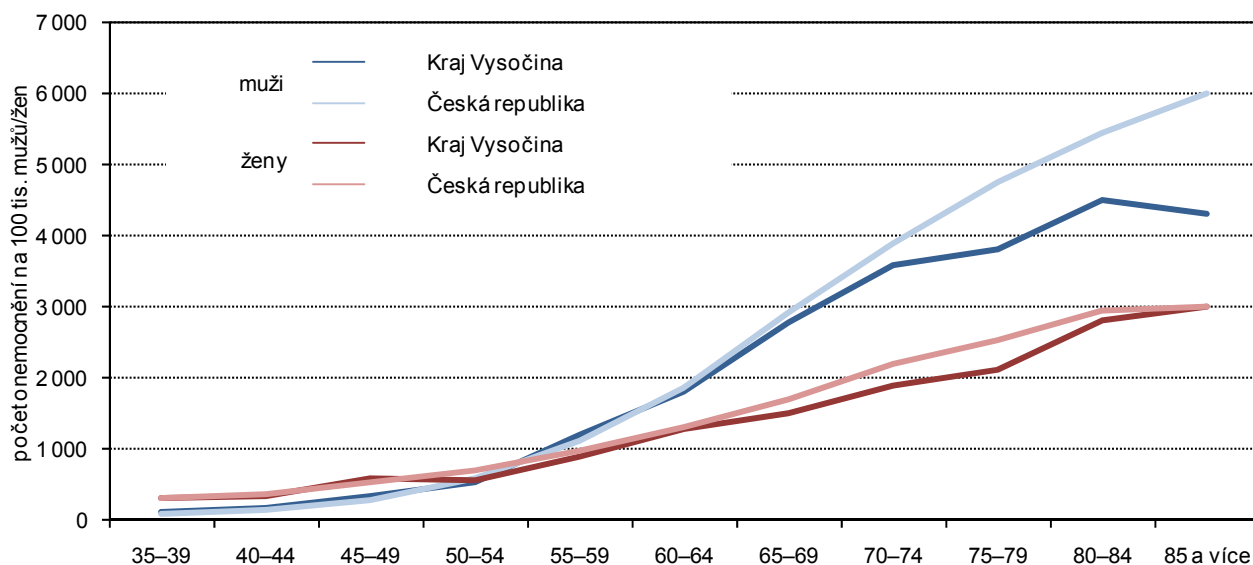
Graf 4.1 Pacienti s vybraným chronickým onemocněním v evidenci praktického lékaře pro dospělé v Kraji Vysočina v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

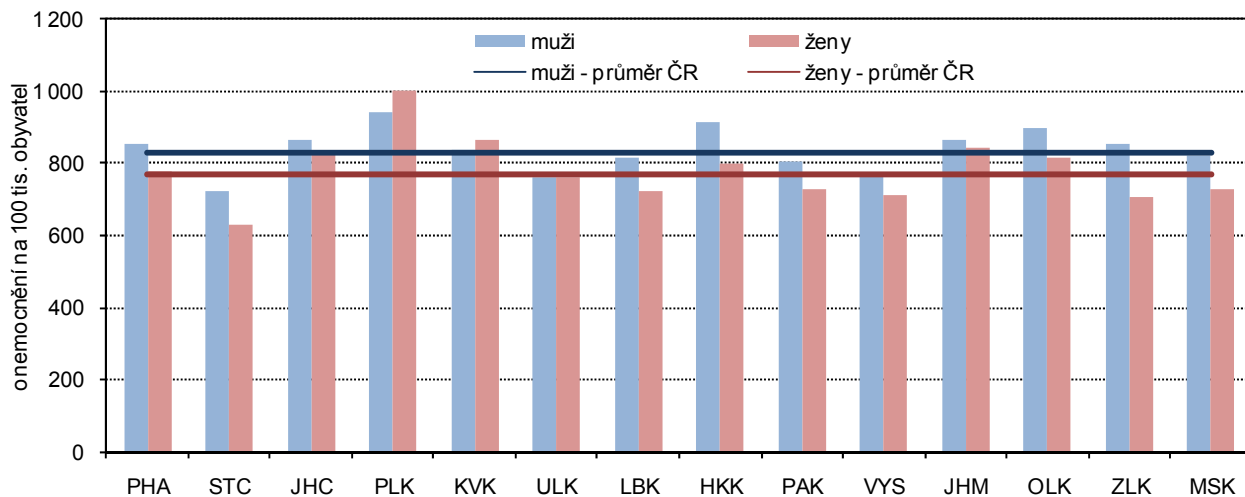
Graf 4.2 Hlášená onemocnění novotvary v Kraji Vysočina a ČR podle pohlaví a věku v roce 2011 (na 100 000 obyvatel stejného věku)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

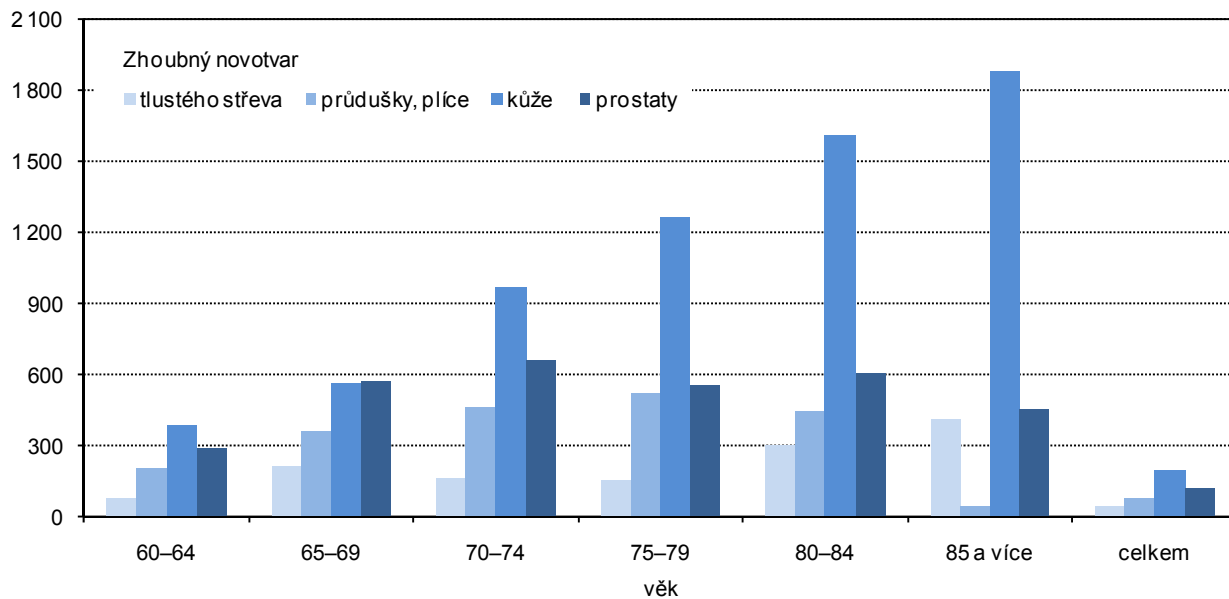
Graf 4.3 Hlášená onemocnění zhoubnými novotvary podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2011 (na 100 000 mužů/žen)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

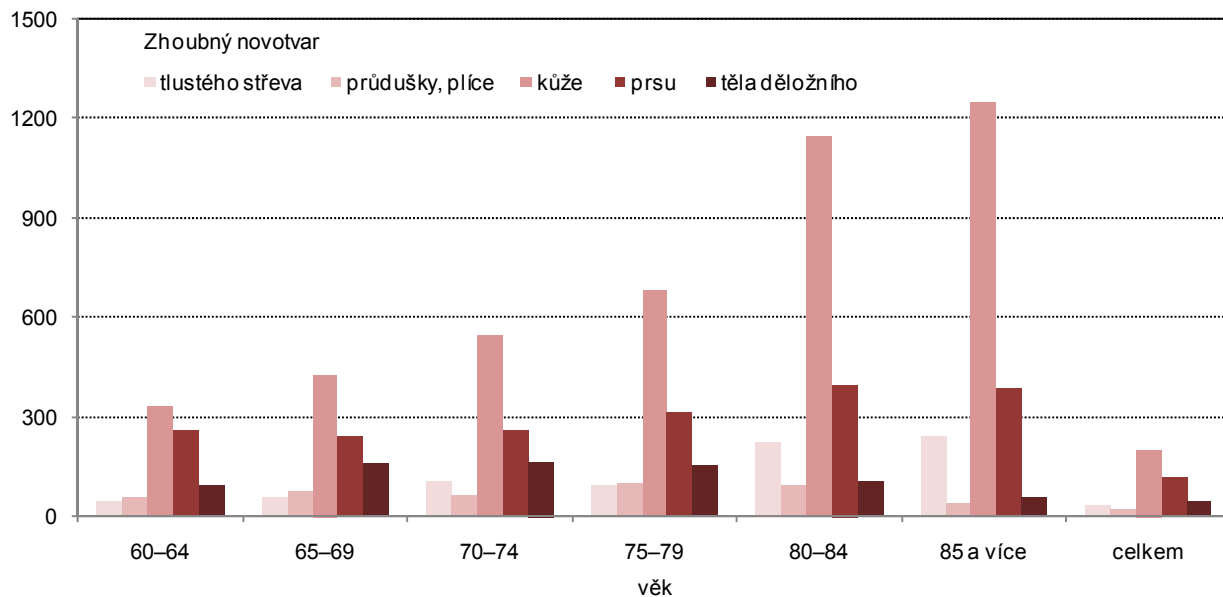
Graf 4.4 Hlášená onemocnění vybranými druhy zhoubných novotvarů na 100 tisíc mužů v Kraji Vysočina v roce 2011

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

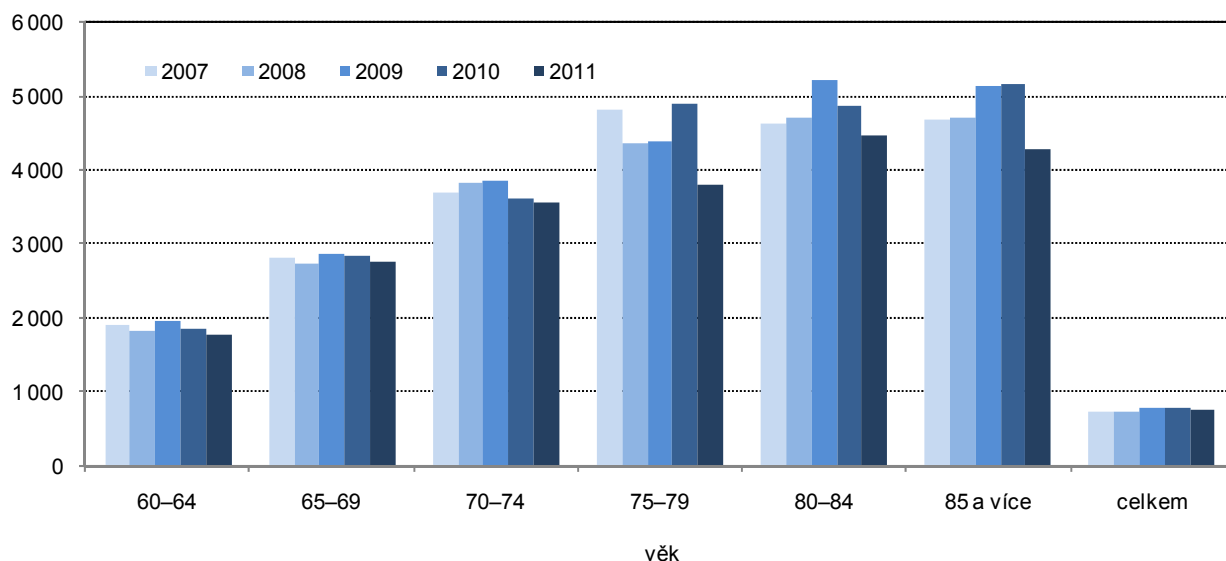
Graf 4.5 Hlášená onemocnění vybranými druhy zhoubných novotvarů na 100 tisíc žen v Kraji Vysočina v roce 2011

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

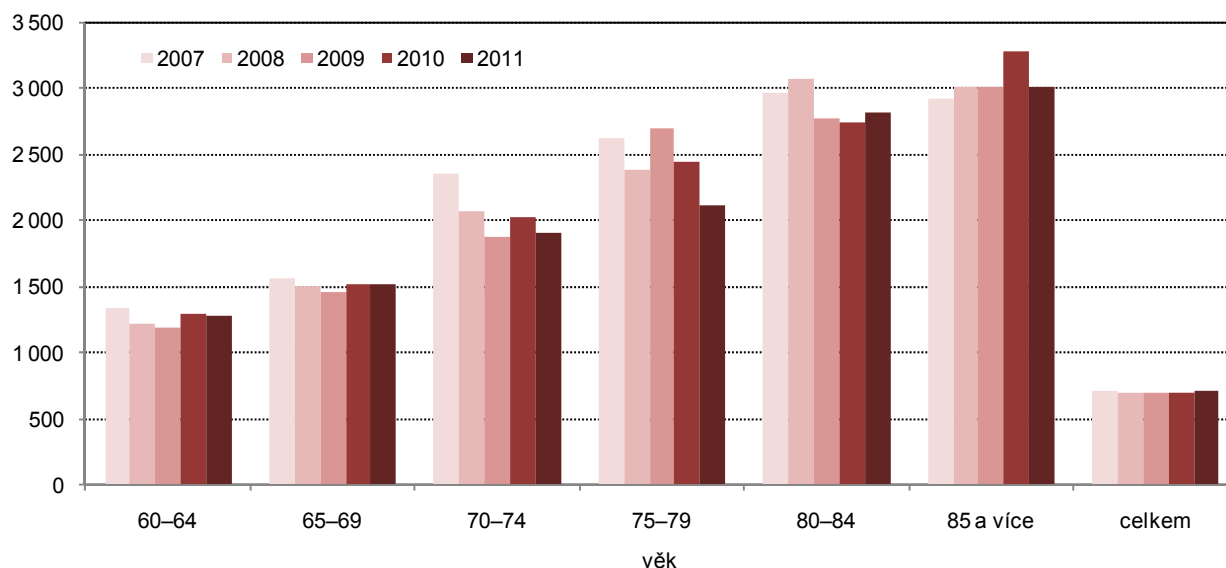
Graf 4.6 Hlášená onemocnění zhoubnými novotvary na 100 tisíc mužů v Kraji Vysočina v letech 2007 až 2011

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

Graf 4.7 Hlášená onemocnění zhoubnými novotvary na 100 tisíc žen v Kraji Vysočina v letech 2007 až 2011

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

Hospitalizovaní (nemocnice, LDN)

Počet osob s trvalým bydlištěm na území Kraje Vysočina, které byly hospitalizovány v nemocnici, zůstává v posledních letech stabilní (s jedinou výjimkou roku 2011). Mezi pacienty mírně převládají ženy, tvořící vždy zhruba pětapadesát procent celkového počtu pacientů.

Zhruba polovinu hospitalizovaných pacientů s bydlištěm v kraji tvoří osoby vyššího věku (pětapadesátileté a starší) a jejich podíl vykazuje mírně rostoucí tendenci (v roce 2009 tvořili 49,3 % celkového počtu, maximální byl jejich podíl v roce 2012 – 53,7 %).

Osoby ve věku 65 a více let představovaly ve všech sledovaných letech více než třetinu celkového počtu hospitalizovaných, i u nich bylo maximum zaznamenáno v roce 2012, kdy se jejich podíl na celku přiblížil čtyřiceti procentům.

Podíl seniorů na celkovém počtu hospitalizovaných je u mužů vyšší než u žen, ve sledovaném období se pohyboval mezi 34,2 % (2009) a 42,9 % (2012), u žen můžeme minimum pozorovat v roce 2010 (34,5 %), maximum roku 2012 (36,4 %).

Tab. 4.2 Osoby s bydlištěm v kraji hospitalizované v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Hospitalizovaní muži					Hospitalizované ženy				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	52 635	51 996	49 145	52 706	52 378	66 538	64 881	61 528	64 918	64 888
z toho ve věku:										
55–59	4 327	4 399	3 933	4 151	4 101	3 579	3 628	3 255	3 358	3 360
60–64	5 308	5 122	4 940	5 302	5 008	4 392	4 372	3 969	4 174	3 914
65–69	4 863	5 117	4 884	8 721	5 802	4 483	4 555	4 525	5 037	4 863
70–74	4 427	4 262	4 089	4 538	4 936	5 012	4 700	4 532	4 687	4 869
75–79	4 278	4 250	3 843	4 149	3 968	5 479	5 273	4 916	5 031	4 922
80–84	2 868	2 875	2 884	3 139	3 236	4 833	4 494	4 437	4 911	4 717
85–89	1 557	1 757	1 308	1 648	1 586	3 360	3 378	2 556	2 921	2 979
90–94 ¹⁾	.	.	243	358	428	.	.	657	864	917
95 a více ¹⁾	.	.	57	45	58	.	.	145	148	129

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Tab. 4.3 Podíl operovaných osob s bydlištěm v kraji z hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (%)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Kraj Vysočina					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	29,7	28,3	28,7	28,4	27,9	28,9	28,9	28,8	29,6	29,4
z toho ve věku:										
55–59	35,8	34,9	35,5	36,6	35,4	35,2	35,4	35,4	36,2	36,3
60–64	32,4	31,4	31,0	30,4	32,4	32,2	32,2	32,0	32,7	32,8
65–69	29,2	28,3	29,5	29,0	28,4	29,7	29,8	29,6	30,1	29,9
70–74	27,4	24,8	25,1	24,6	24,2	26,2	25,8	26,0	26,4	26,4
75–79	24,0	19,7	20,4	20,0	19,3	22,3	21,1	21,2	21,2	21,3
80–84	18,2	15,3	16,2	14,9	14,5	17,1	16,1	16,1	16,1	16,1
85–89	13,6	11,7	12,5	12,7	11,2	13,7	12,5	12,5	12,5	12,3
90–94 ¹⁾	.	.	10,9	9,2	8,8	10,8	10,6	11,0	10,6	10,5
95 a více ¹⁾	.	.	10,9	6,7	8,0	9,5	9,8	10,0	8,8	9,9

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

Více než čtvrtina z hospitalizovaných osob s bydlištěm na Vysočině byla operována, nejvyšší byl podíl operovaných hned v prvním sledovaném roce, v následujících letech se projevuje spíše klesající tendence. Rovněž s výjimkou roku 2009 byl podíl operovaných s bydlištěm v kraji nižší než v celé České republice. Největší byl rozdíl v závěru sledovaného období (- 1,5 procentního bodu v roce 2013) a projevoval se zvláště u vyšších věkových skupin (-2,2 bodu u hospitalizovaných ve věku 70 až 74 let).

S vyšším věkem podíl operovaných logicky klesá, přesto ale ještě ve věkové skupině 75 až 79 let byla operována zhruba pětina hospitalizovaných osob s bydlištěm na Vysočině.

Naproti tomu se s rostoucím věkem prodlužuje průměrná ošetrovací doba, která je u nejstarších věkových skupin ve srovnání s celkovou hodnotou zhruba dvojnásobná – jak u hospitalizovaných osob s bydlištěm v kraji, tak na celorepublikové úrovni.

Rovněž se na krajské i republikové úrovni ve sledovaném období projevuje tendence ke zkrácení průměrné ošetrovací doby. U hospitalizovaných osob s bydlištěm v Kraji Vysočina se tato doba zkrátila o 0,6 dne, stejně tak i v celé České republice.

Současně můžeme pozorovat, že průměrná ošetrovací doba je na Vysočině kratší, v roce 2013 činil rozdíl 0,4 dne. Tak u osob ve věku 85 až 89 let s bydlištěm v Kraji Vysočina byla průměrná ošetrovací doba o 1,8 dne kratší než u osob téže věkové skupiny v celé České republice. U věkové skupiny 80 až 84 let činil rozdíl 1,6 dne.

Tab. 4.4 Průměrná ošetrovací doba osob s bydlištěm v kraji hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (dny)

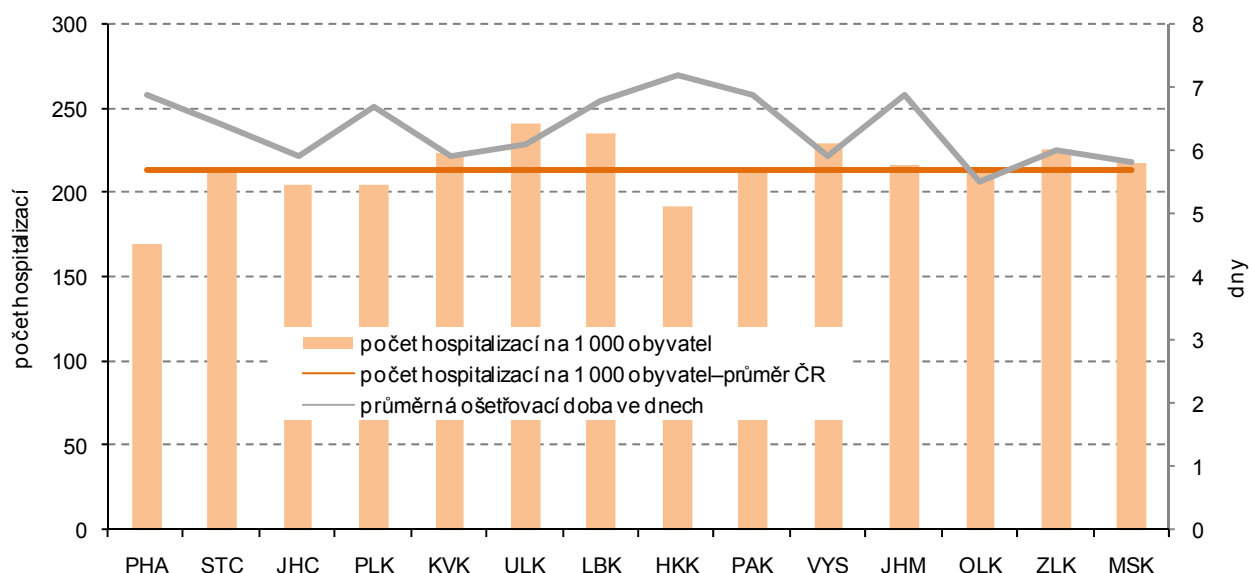
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	Kraj Vysočina					Česká republika				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	6,5	6,4	6,2	6,0	5,9	6,9	6,8	6,7	6,4	6,3
z toho ve věku:										
55-59	6,6	6,4	6,1	5,7	5,7	6,9	6,9	6,7	6,3	6,2
60-64	7,0	6,9	6,7	6,2	6,4	7,4	7,3	7,1	6,8	6,7
65-69	7,7	7,4	7,1	6,8	6,8	7,9	7,8	7,6	7,3	7,2
70-74	8,0	8,0	7,6	7,3	7,3	8,7	8,5	8,3	7,9	7,8
75-79	9,0	8,8	8,6	8,1	8,0	9,7	9,7	9,4	9,0	8,8
80-84	9,8	9,8	9,7	9,3	8,6	11,2	11,0	10,9	10,4	10,2
85-89	10,5	11,0	9,9	10,1	9,8	12,3	12,5	12,4	11,8	11,6
90–94 ¹⁾	.	.	9,8	10,6	9,6	13,3	12,5	12,5	12,5	11,8
95 a více ¹⁾	.	.	9,7	12,4	8,3	13,0	12,8	13,8	12,4	12,5

¹⁾ v letech 2009 a 2010 ve věku 85 a více let

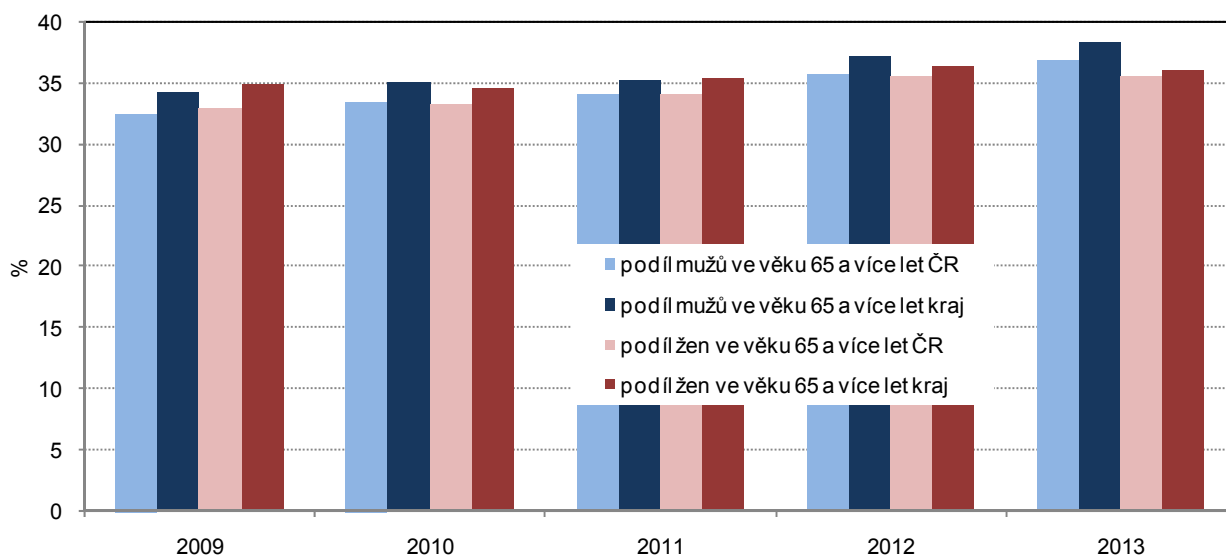
Graf 4.8 Hospitalizované osoby v nemocnicích a průměrná doba hospitalizace podle kraje bydliště v roce 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

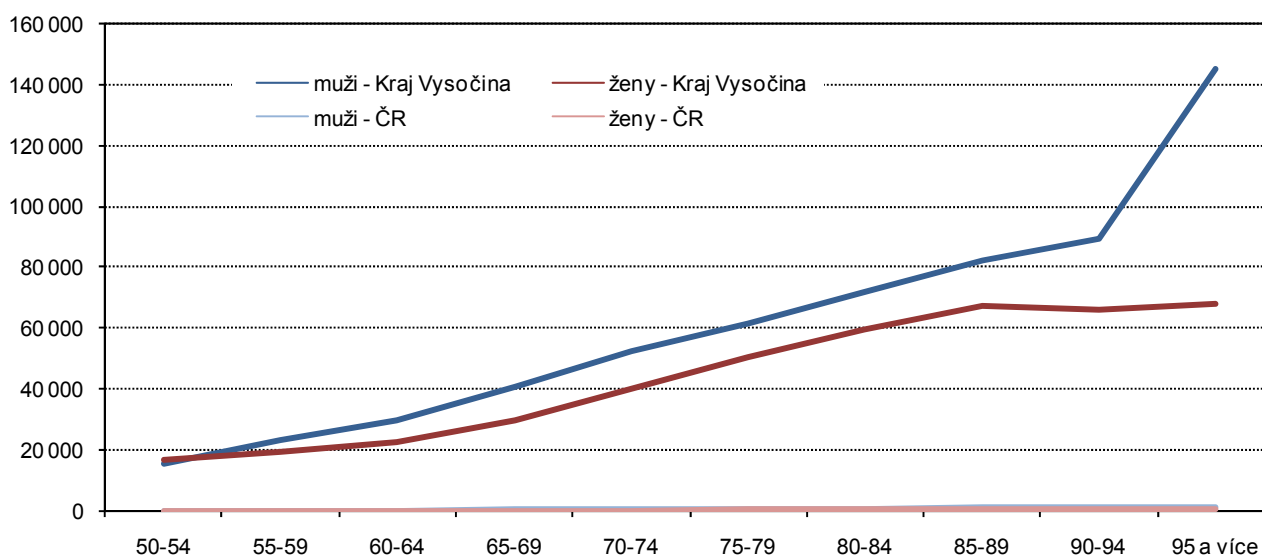
Graf 4.9 Podíl operovaných osob s bydlištěm v kraji z hospitalizovaných v nemocnicích podle věku v letech 2009 až 2013 (%)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

Graf 4.10 Hospitalizovaní obyvatelé Kraje Vysočina v nemocnicích podle věku na 1 000 obyvatel stejného věku v roce 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

Počet léčení dlouhodobě nemocných v Kraji Vysočina ve sledovaném období kolísá mezi pěti a šesti, počet lůžek v nich se po většinu let pohyboval kolem pěti set s maximem v letech 2006 a 2007 a minimem roku 2011.

Naproti tomu u počtu hospitalizovaných se projevuje rostoucí trend, takže v roce 2013 byl počet hospitalizovaných v léčebnách dlouhodobě nemocných na Vysočině bezmála o čtvrtinu vyšší než v roce 2005. Tento trend dokládá i vývoj počtu hospitalizovaných na deset tisíc obyvatel, který v roce 2005 činil 52,9 a v roce 2013 již 65,0.

Počet zemřelých pacientů meziročně značně kolísá, jak v absolutních počtech, tak i v přepočtu na tisíc hospitalizovaných. Rozdíl mezi nejvyšším údajem (2007) a minimem (2011) činil 114 zemřelých, v přepočtu na tisíc hospitalizovaných 30,4.

Průměrná ošetrovací doba v léčebnách se po počátečním prodlužování a následné stagnaci vyznačovala v závěrečných letech sledovaného období výrazným zkrácením, zlomový byl v tomto směru rok 2011. Tento trend se do jisté míry odrážel i v ročním využití lůžek.

Tab. 4.5 Léčebny dlouhodobě nemocných v letech 2005 až 2013

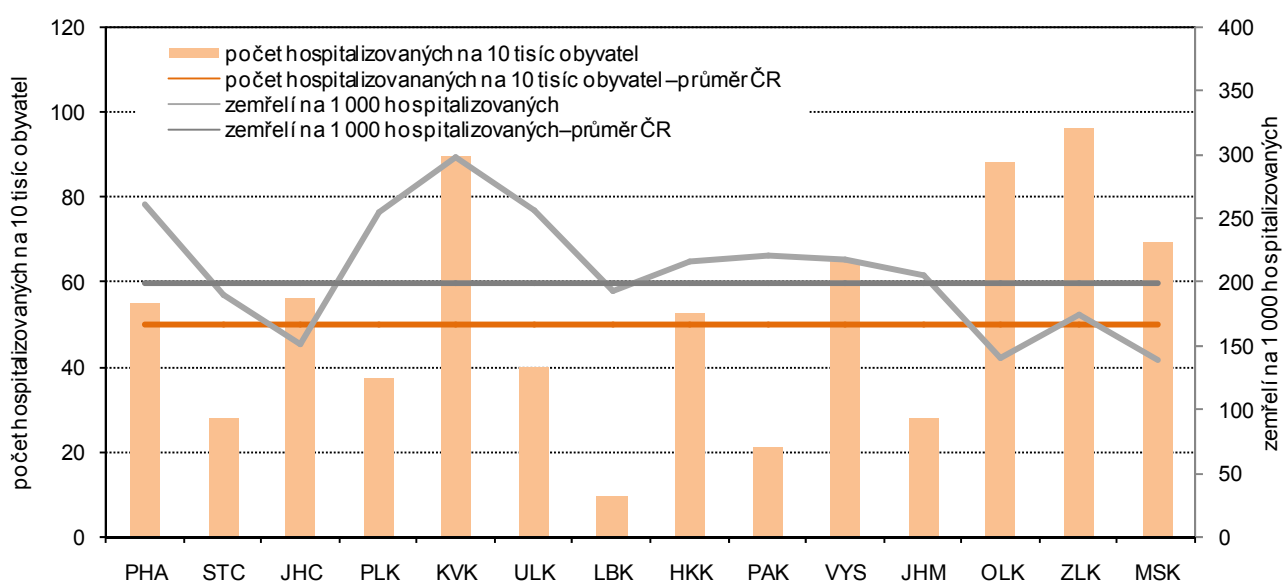
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Léčebny dlouhodobě nemocných	5	6	6	6	6	6	5	5	5
v nich lůžka	482	515	515	505	502	494	474	494	492
Hospitalizovaní celkem	2 277	2 561	2 689	2 473	2 476	2 571	2 533	2 839	2 830
na 10 000 obyvatel ¹⁾	52,9	59,1	61,7	56,3	56,2	58,4	58,0	65,1	65,0
Zemřelí pacienti	617	581	642	539	566	606	528	597	616
na 1 000 hospitalizovaných	271,0	226,9	238,8	218,0	228,6	235,7	208,4	210,3	217,7
Průměrná ošetrovací doba	54,9	60,3	59,1	59,8	63,1	60,1	52,9	51,0	52,6
Roční využití lůžek ve dnech	285,2	309,8	304,9	312,6	310,7	310,2	282,8	293,2	302,5

¹⁾ napočteno na odpovídající věkové skupiny

Graf 4.11 Hospitalizované osoby v léčebnách dlouhodobě nemocných podle krajů v roce 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

Domácí zdravotní péče

Senioři tvoří i v Kraji Vysočina velkou většinu pacientů domácí zdravotní péče, jejich podíl byl nejvyšší hned na počátku sledovaného období v roce 2005 (88,6 %), nejnižší v roce 2009 (83,7 %). Počet pacientů pětadesátiletých a starších po většinu období projevoval rostoucí tendenci, takže v letech 2011 a 2012 dokonce překročil hranici čtyř tisíc, v roce 2013 však pronikavě poklesl (o 30 %). Obdobný vývoj můžeme sledovat i v přepočtu na tisíc obyvatel kraje stejného věku.

Celkový počet pacientů domácí zdravotní péče více méně kopíroval vývoj počtu pacientů v seniorském věku, mnohem větší meziroční výkyvy naproti tomu můžeme pozorovat u celkového počtu návštěv, počtu návštěv na jednoho pacienta i počtu provedených výkonů. I u těchto ukazatelů ale můžeme pozorovat výrazný propad v roce 2013, který byl v případě počtu návštěv a počtu provedených úkonů dokonce ještě hlubší než u počtu pacientů (u obou ukazatelů více než třetinový).

Mezi pacienty domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let na Vysočině po celé sledované období jednoznačně převládali pacienti s chronickým onemocněním, podíl pacientů s akutním onemocněním, pooperačními stavy a úrazy či pacientů v domácí hospicové péči byl spíše jen okrajový, i když v některých letech rostl, zejména v případě, že došlo k absolutnímu poklesu pacientů s chronickým onemocněním, jako se stalo v roce 2013.

Tab. 4.6 Pacienti domácí zdravotní péče podle věku v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet pacientů	4 046	3 970	4 190	4 391	4 737	4 653	4 704	4 844	3 290
z toho ve věku 65 a více let	3 584	3 480	3 640	3 841	3 966	3 996	4 042	4 130	2 874
Počet pacientů ve věku 65 a více let na 1 000 obyvatel stejného věku	79,3	77,7	81,7	85,4	91,9	90,4	91,9	94,7	64,4
Počet návštěv	189 606	192 845	182 875	197 156	208 857	242 019	218 980	244 503	151 867
Počet návštěv na 1 pacienta	46,9	48,6	43,6	44,9	44,1	52,0	46,6	50,5	46,2
Počet provedených výkonů	380 892	386 040	327 066	334 599	345 467	362 598	344 445	378 454	240 914

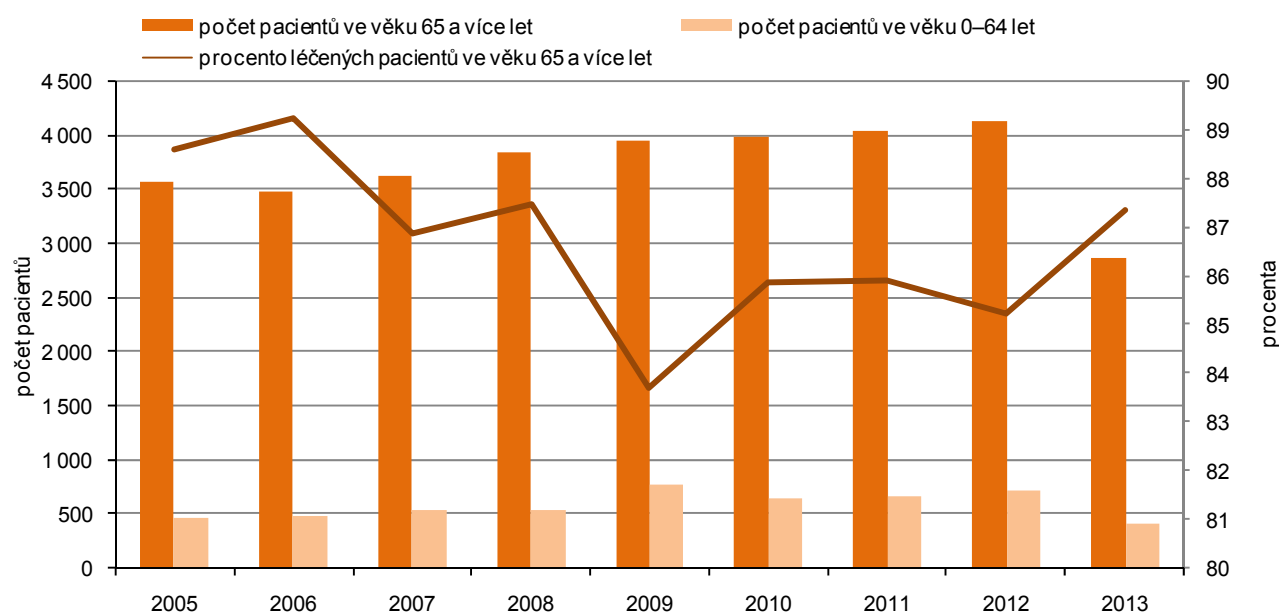
Tab. 4.7 Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let podle druhu onemocnění v letech 2005 až 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pacienti ve věku 65 a více let podle druhu onemocnění:¹⁾	3 584	3 480	3 640	3 841	3 966	3 996	4 042	4 130	2 874
chronická onemocnění	3 428	3 247	3 435	3 575	3 569	3 678	3 713	3 731	2 489
akutní onemocnění	213	208	241	309	279	199	221	202	203
pooperační stavy, úrazy	171	179	169	203	199	142	127	146	233
domácí hospicová péče	76	95	97	100	145	199	155	154	113
Podíl pacientů ve věku 65 a více let na pacientech s daným druhem onemocnění (%)									
chronická onemocnění	95,6	93,3	94,4	93,1	90,0	92,0	91,9	90,3	86,6
akutní onemocnění	5,9	6,0	6,6	8,0	7,0	5,0	5,5	4,9	7,1
pooperační stavy, úrazy	4,8	5,1	4,6	5,3	5,0	3,6	3,1	3,5	8,1
domácí hospicová péče	2,1	2,7	2,7	2,6	3,7	5,0	3,8	3,7	3,9

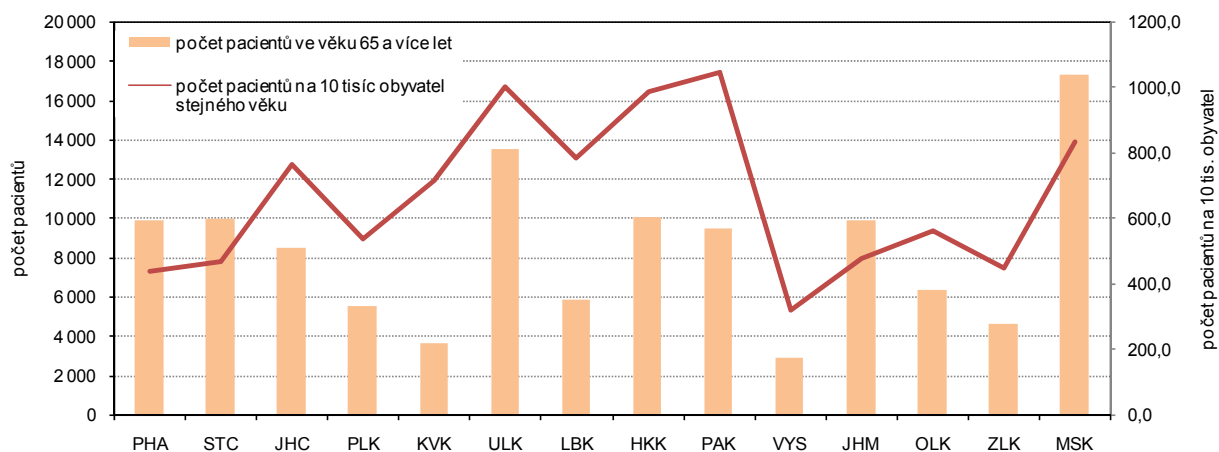
¹⁾ pacient může být zařazen ve více druzích péče**Graf 4.12 Pacienti domácí zdravotní péče v Kraji Vysočina v letech 2005 až 2013**

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

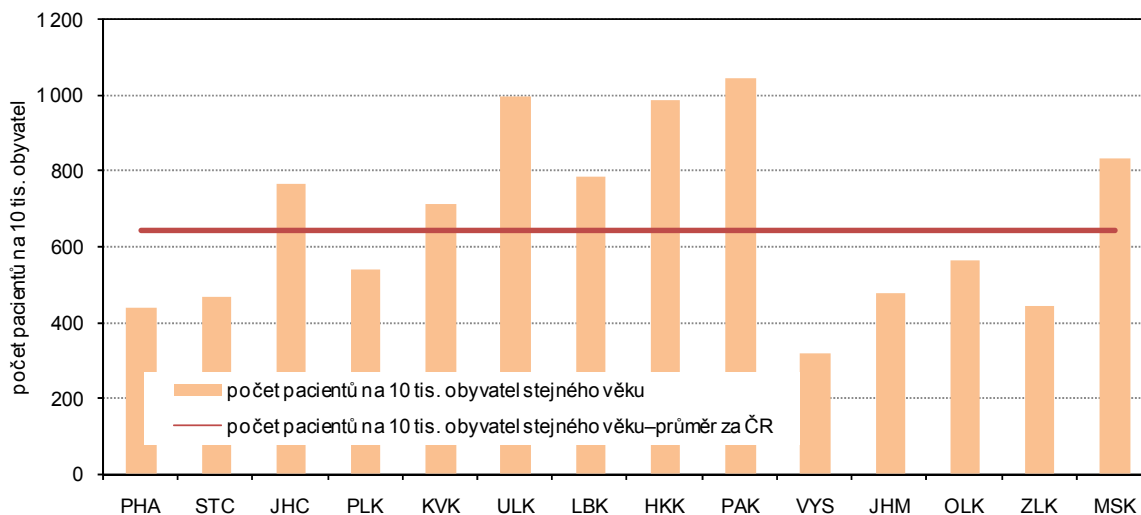
Graf 4.13 Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let v krajích v roce 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

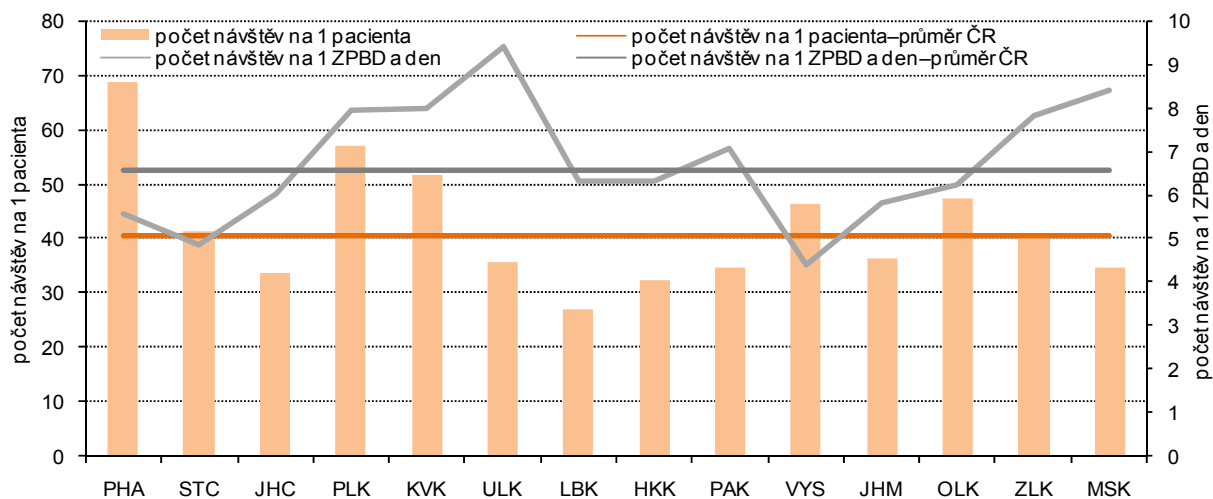
Graf 4.14 Pacienti domácí zdravotní péče ve věku 65 a více let v krajích a ČR v roce 2013 (na 10 000 obyvatel)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

Graf 4.15 Výkony domácí zdravotní péče v krajích a ČR v roce 2013

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky

5. Důchody a sociální služby

Důchodci, důchody

Počet příjemců starobních důchodů se v Kraji Vysočina v posledních letech neustále zvyšoval, u mužů bylo v roce 2014 příjemců starobních důchodů (bez souběhu) o 7,0 % více než v roce 2010, v případě žen činil tento rozdíl 3,9 %.

Mírnější byl nárůst počtu osob pobírajících starobní důchod v souběhu s důchodem vdovským (vdoveckým), zvláště u žen, kde prakticky stagnoval.

Daleko výrazněji ve stejné době narostl počet osob pobírajících předčasný důchod, není divu, že za situace, kdy je pro nezaměstnané vyššího věku téměř nemožné najít novou práci, řeší mnozí z nich svou situaci předčasným odchodem do důchodu. U mužů mezi roky 2010 a 2014 počet mužů pobírajících předčasný starobní důchod (bez souběhu) vzrostl bezmála o třicet procent, u žen téměř o čtvrtinu. Podíl příjemců předčasného důchodu na celkovém počtu příjemců starobního důchodu (bez souběhu) tak v roce 2014 u mužů i žen přesáhl jednu třetinu.

Nárůst počtu příjemců předčasného starobního důchodu v souběhu s vdovským (vdoveckým) byl ještě výraznější, u mužů více než padesátiprocentní, u žen se hranici padesáti procent těsně přiblížil. Podíl na celkovém počtu tohoto typu důchodů je relativně nižší, u mužů se v roce 2014 přiblížil jedné pětině, u žen byl více než dvanáctiprocentní.

Tab. 5.1 Příjemci starobních důchodů podle pohlaví v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Příjemci pobírající starobní důchod (bez souběhu)	39 162	41 247	41 238	41 317	41 902	43 808	45 631	45 244	45 070	45 517
z toho předčasný důchod	11 704	13 691	14 222	14 639	15 184	13 528	15 300	15 689	16 087	16 699
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů (bez souběhu) (%)	29,9	33,2	34,5	35,4	36,2	30,9	33,5	34,7	35,7	36,7
Příjemci pobírající starobní důchod v souběhu s vdovským (vdoveckým)	4 441	4 514	4 620	4 651	4 615	27 540	27 646	27 595	27 463	27 400
z toho předčasný důchod	575	665	750	821	875	2 314	2 605	2 891	3 136	3 419
Podíl počtu příjemců předčasných starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým) (%)	12,9	14,7	16,2	17,7	19,0	8,4	9,4	10,5	11,4	12,5

Tab. 5.2 Průměrná výše starobních důchodů podle pohlaví příjemců v letech 2010 až 2014 (stav v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

	Muži					Ženy				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)	10 826	11 296	11 541	11 752	11 875	8 972	9 359	9 547	9 714	9 806
z toho předčasných	10 035	10 516	10 718	10 882	10 980	8 208	8 596	8 758	8 904	8 985
Průměrná měsíční výše starobních důchodů v souběhu s vdovským (vdoveckým)	11 994	12 514	12 769	13 008	13 140	10 818	11 251	11 470	11 643	11 727
z toho předčasných	11 504	12 017	12 227	12 451	12 550	10 242	10 675	10 887	11 052	11 133

Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu) činila v roce 2010 v Kraji Vysočina 9 847 korun a za republikovou hodnotou zaostávala o 276 korun. V roce 2014 dosáhla 10 798 korun a rozdíl oproti celorepublikové hodnotě se prakticky nezměnil – činil 277 korun.

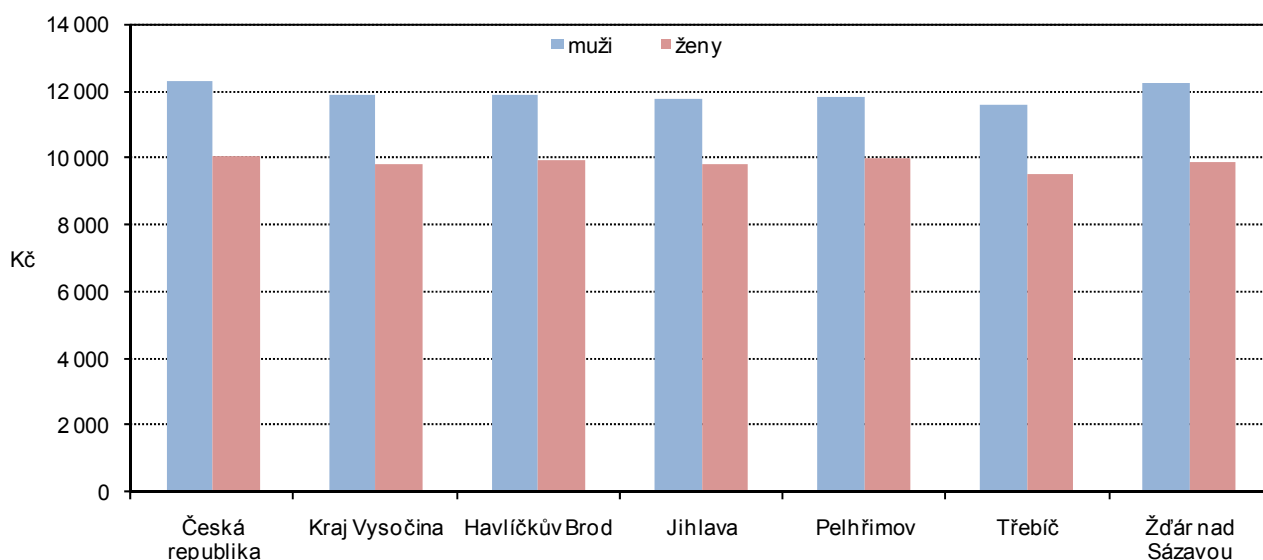
Mezi roky 2010 a 2014 se na Vysočině průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu) zvýšila u mužů o 9,7 % (o 1 049 korun), růst předčasných důchodů byl o něco pomalejší, takže se rozdíl mezi průměrnou výší starobního a předčasného starobního důchodu prohloubil na 895 korun v roce 2014. O něco rychleji v kraji rostly starobní důchody (bez souběhu) u mužů (mezi roky 2010 a 2014 o 9,7 % oproti 9,3 % u žen), naproti tomu průměrná výše předčasného starobního důchodu se zvýšila u mužů i žen prakticky stejně (9,4 % u mužů a 9,5 % u žen).

V případě starobních důchodů v souběhu s vdovským či vdoveckým byl růst jejich průměrné výše výraznější u mužů jak v případě řádného, tak předčasného odchodu do důchodu.

Rozdíl mezi průměrnou výší starobního důchodu (bez souběhu) u mužů a žen se na Vysočině mezi roky 2010 a 2014 zvýšil na 2 069 korun ve prospěch mužů, vzrostl i rozdíl u předčasných starobních důchodů (1 995 korun). Obdobný byl i vývoj průměrné výše starobního důchodu v souběhu s vdovským nebo vdoveckým, i když v tomto případě není rozdíl mezi oběma pohlavími tak výrazný (v roce 2014 činil 1 413 korun).

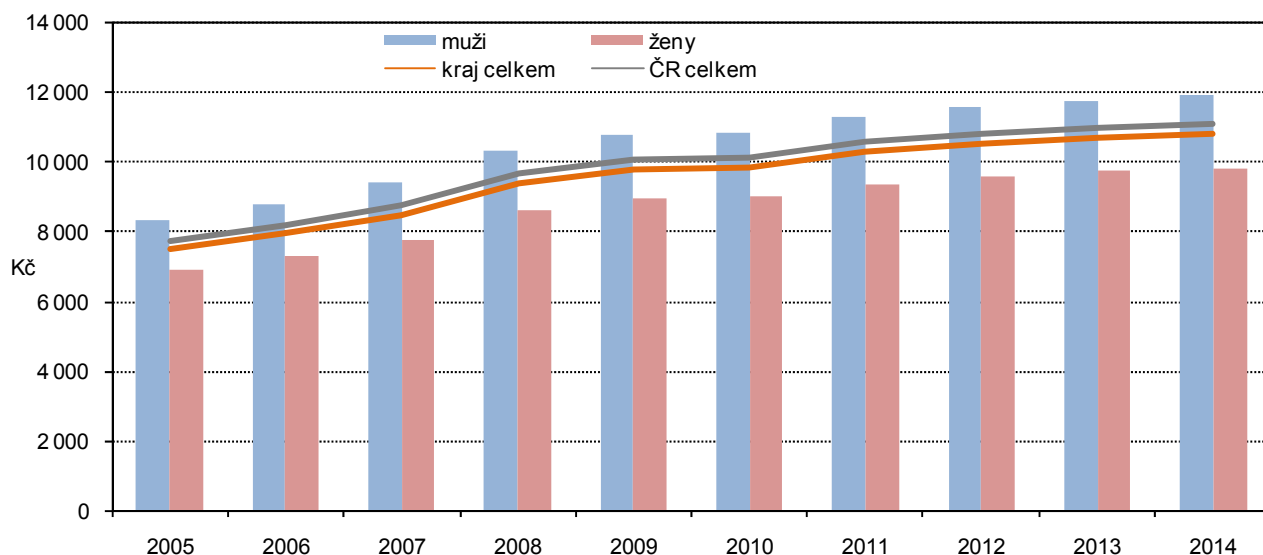
Graf. 5.1 Průměrná výše starobních důchodů (bez souběhu) v ČR, Kraji Vysočina a jeho okresech podle pohlaví v prosinci 2014

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Graf. 5.2 Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) v Kraji Vysočina a ČR podle pohlaví v letech 2005 až 2014

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Pobytové sociální služby

V roce 2014 působilo na území Kraje Vysočina pětadvacet domovů pro seniory s bezmála 2 200 lůžky, vedle toho existovalo ještě patnáct domovů se zvláštním režimem s téměř 550 lůžky. Na tisíc obyvatel ve věku pětadesát a více let připadalo 24,4 lůžka v domovech pro seniory a 6,1 lůžka v domovech se zvláštním režimem. Současně však bylo v kraji ke konci roku 2014 více než tři a půl tisíce neuspokojených žadatelů

o umístění v domově pro seniory (38 žadatelů na tisíc seniorů), v případě domovů se zvláštním režimem bylo neuspokojených žadatelů bezmála tisíc, což téměř dvojnásobně přesahovalo kapacitu těchto zařízení v kraji.

Údaje o domovech s pečovatelskou službou jsou k dispozici z roku 2010. V tomto roce existovalo na Vysočině 97 domů s pečovatelskou službou s více než 2 400 byty. Na tisíc osob ve věku 65 a více let tak připadalo téměř třicet bytů v těchto zařízeních.

V rozmístění zařízení sociální péče a jejich kapacit existují mezi jednotlivými okresy kraje značné rozdíly. V případě domovů pro seniory je největší počet zařízení s celkově nejvyšším počtem lůžek v okresech Pelhřimov a Třebíč, v těchto okresech je též největší počet lůžek v přepočtu na tisíc seniorů – ve srovnání se zbylými okresy kraje zhruba dvojnásobný.

Třebíčsko je na prvním místě též v počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem, v přepočtu na tisíc obyvatel ve věku 65 a více let dosahuje prakticky stejné úrovně i okres Havlíčkův Brod. Nejméně lůžek v absolutním vyjádření i v přepočtu je na Jihlavsku.

V počtu domů s pečovatelskou službou i v jejich kapacitě na Vysočině jednoznačně vyniká jihlavský okres s třiceti domy s více než šesti stovkami bytů. Rovněž v počtu bytů na tisíc obyvatel pětadesátiletých a starších vyniká nad ostatními okresy. Na opačném pólu stál v roce 2010 okres Pelhřimov, který sice nezaostával v počtu zařízení, ale jejich kapacita byla velice nízká a i v přepočtu na tisíc seniorů na tom byl hůře než ostatní okresy.

Tab. 5.3 Vybraná zařízení sociální péče podle okresů v roce 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

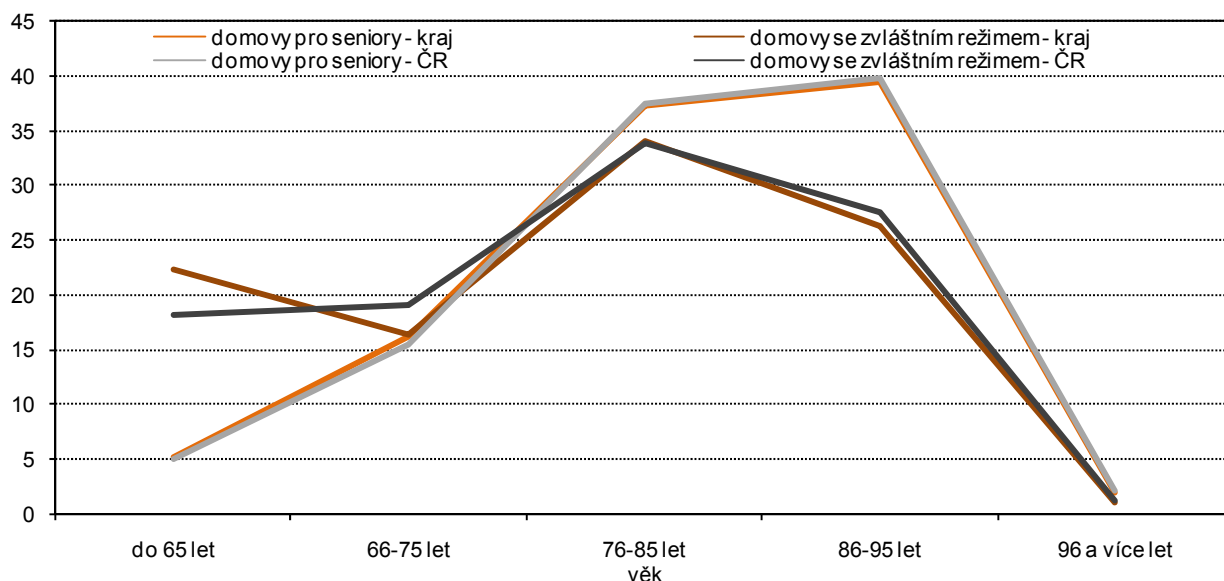
	Domovy pro seniory ¹⁾			Domovy se zvláštním režimem ¹⁾			Domy s pečovatelskou službou ²⁾		
	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	zařízení	lůžka	lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	domy	byty	byty na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
Kraj Vysočina	25	2 199	24,4	15	547	6,1	97	2 407	29,4
v tom okres:									
Havlíčkův Brod	3	308	18,0	3	133	7,8	16	454	29,0
Jihlava	4	326	17,0	1	70	3,6	30	621	35,9
Pelhřimov	7	537	38,6	4	89	6,4	16	279	22,0
Třebíč	6	695	35,8	4	154	7,9	17	498	28,3
Žďár nad Sázavou	5	333	16,1	3	101	4,9	18	555	29,7

¹⁾ údaje jsou územně členěny podle detašovaných pracovišť a nemusejí tedy odpovídat údajům za kraje, které jsou zpracovány podle sídla právního subjektu ; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

²⁾ data za rok 2010

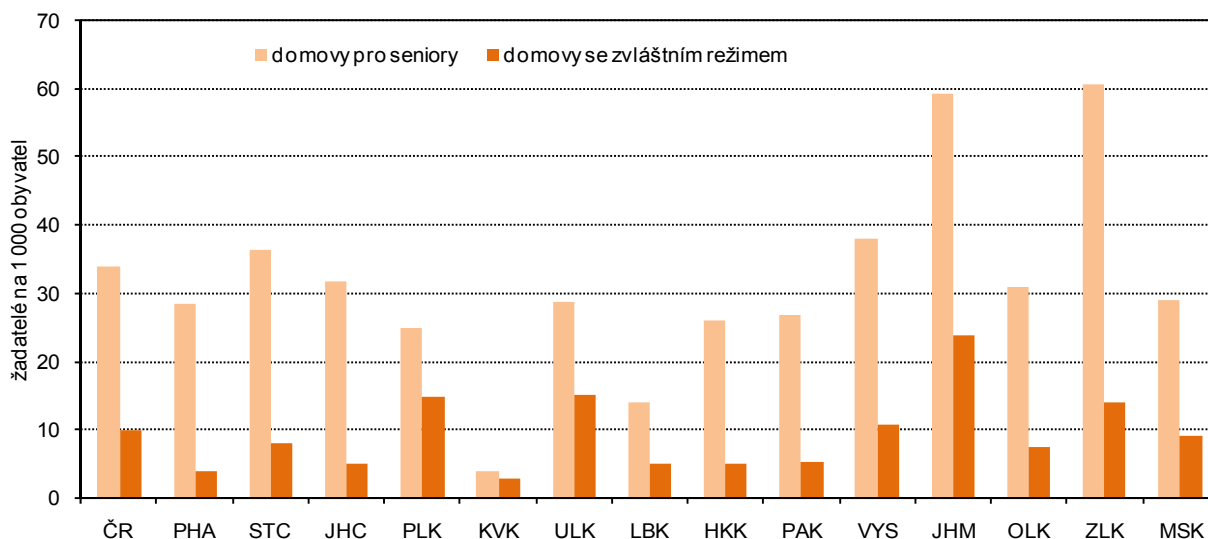
Graf 5.3 Obyvatelé vybraných typů zařízení sociální péče v Kraji Vysočina podle věku k 31. 12. 2014 (v %)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Graf 5.4 Žadatelé o umístění ve vybraných typech zařízení sociální péče na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let podle krajů k 31. 12. 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Pečovatelská služba

Výdaje na pečovatelskou službu v Kraji Vysočina s jedinou výjimkou meziročně rostly, v roce 2014 byly o 45 % vyšší než v roce 2007. Počet osob, kterým byla pečovatelská služba poskytnuta, však po maximu v letech 2009 až 2011 prudce poklesl (v roce 2012 meziročně více než desetinu). Jejich počet se dále snížil i v roce 2013, vzdor opětovnému mírnému nárůstu výdajů na pečovatelskou službu. Pečovatelská služba tak velice rychle a citlivě reaguje na hospodářskou situaci a zvláště na vládní a legislativní zásahy.

Tab. 5. 4 Pečovatelská služba v letech 2007 až 2014

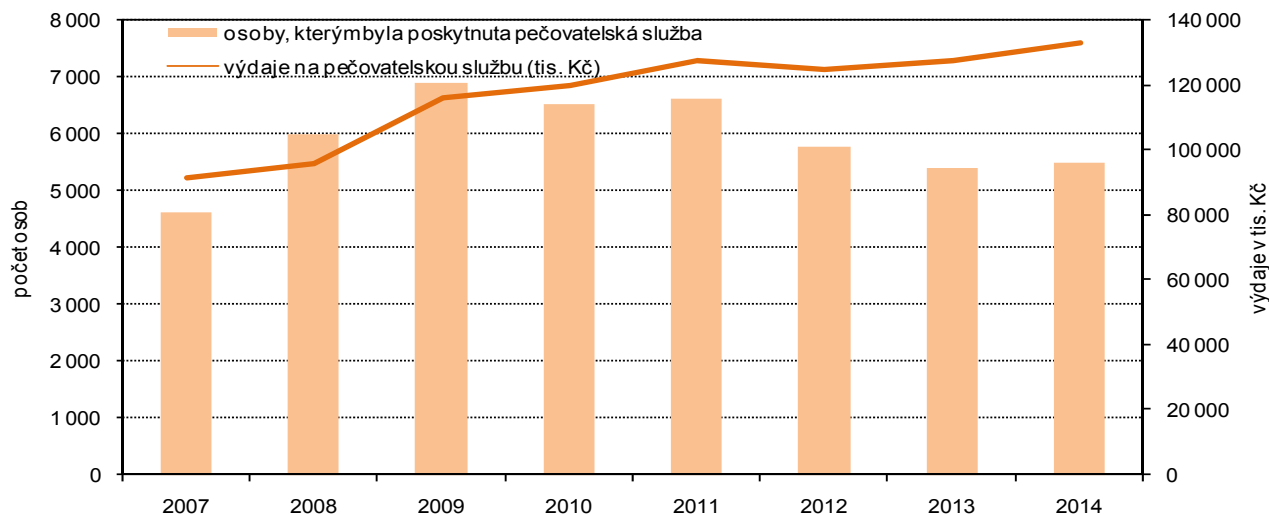
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	2007	2008 ¹⁾	2009 ¹⁾	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾	2012 ¹⁾	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾
Osoby, kterým byla poskytnuta pečovatelská služba	4 632	6 008	6 896	6 536	6 616	5 766	5 396	5 514
na 1 000 obyvatel	90,2	116,6	133,9	127,0	129,2	112,8	105,8	108,1
Výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	91 208	95 341	115 643	119 753	127 570	124 812	127 472	132 895

¹⁾ od roku 2008 jsou sociální služby vykazovány samostatně; zařízení sociálních služeb i místa v nich jsou členěna podle druhu poskytované služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb

Graf 5.5 Pečovatelská služba v Kraji Vysočina v letech 2007 až 2014

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

6. Aktivity seniorů

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev obcí 2014

V posledních dosud konaných volbách, volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014, bylo v Kraji Vysočina do voličských seznamů zapsáno přes 414 tisíc oprávněných voličů, více než jednu pětinu z tohoto voličského potenciálu tvořily osoby ve věku pětadesát let a více.

Senioři se však v nemalém počtu i aktivně zapojují do politického života a ve volbách sami kandidují. V komunálních volbách na podzim roku 2014 tvořili na Vysočině 7,7 % z více než šestnácti tisíc registrovaných kandidátů. Je to o 1,8 procentního bodu méně než v celé České republice. Z regionálního hlediska byly osoby ve věku 65 a více let nejčastěji zastoupeny mezi kandidáty na Havlíčkovodsku a Jihlavsku, nejméně na Žďársku.

Tab. 6.1 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj Vysočina	16 046	11 575	4 471	1 236	927	309	7,7	8,0	6,9
v tom okres:									
Havlíčkův Brod	2 839	2 063	776	235	170	65	8,3	8,2	8,4
Jihlava	2 902	2 080	822	236	183	53	8,1	8,8	6,4
Pelhřimov	2 139	1 621	518	165	124	41	7,7	7,6	7,9
Třebíč	4 009	2 843	1 166	305	233	72	7,6	8,2	6,2
Žďár nad Sázavou	4 157	2 968	1 189	295	217	78	7,1	7,3	6,6

Tab. 6.2 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle okresů v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj Vysočina	6 088	4 728	1 360	262	198	64	4,3	4,2	4,7
v tom okres:									
Havlíčkův Brod	1 031	806	225	46	34	12	4,5	4,2	5,3
Jihlava	1 054	804	250	50	36	14	4,7	4,5	5,6
Pelhřimov	984	785	199	47	35	12	4,8	4,5	6,0
Třebíč	1 431	1 123	308	50	43	7	3,5	3,8	2,3
Žďár nad Sázavou	1 588	1 210	378	69	50	19	4,3	4,1	5,0

Mezi kandidáty v seniorském věku jednoznačně převládali muži, ženy se na jejich počtu podílely jednou čtvrtinou. Jejich podíl byl tak jen o málo nižší než zastoupení žen mezi kandidáty celkem (27,9 %). Nejvyšší byl podíl žen na celkovém počtu kandidátů ve věku 65 a více let v okresech Havlíčkův Brod (27,7 %) a Žďár nad Sázavou (26,4 %), nejnižší v jihlavském okrese.

V obecních zastupitelstvech nacházíme na Vysočině seniory již méně často, v obecních volbách 2014 tvořili na Vysočině 4,3 % z téměř 6 100 zvolených zastupitelů. Ve srovnání s celou Českou republikou byl jejich podíl o 1,5 procentního bodu nižší. Relativně nejvyšší bylo zastoupení seniorů v obecních zastupitelstvech v pelhřimovském a jihlavském okrese, kde se blížilo pěti procentům, naproti tomu v okrese Třebíč činilo jen 3,5 %.

Z 262 zastupitelů ve věku 65 a více let tvořily ženy 24,6 %, jejich podíl byl tedy prakticky stejný jako v případě kandidátů. Zajímavé ale je, že podíl žen v seniorském věku na celkovém počtu zvolených žen byl o 0,5 procentního bodu vyšší než podíl seniorů na celkovém počtu zvolených mužů.

Pohled na vývoj v delší časové řadě nám umožní srovnání podílu kandidátů ve věku šedesát a více let v posledních třech komunálních volbách. Zatímco v obecních volbách konaných v roce 2006 tvořily osoby

šedesátileté a starší 11,1 % z celkového počtu kandidátů, v roce 2010 to bylo 12,9 % a v roce 2014 dokonce 14,9 %.

Obdobný byl i vývoj u zvolených zastupitelů, což jen dokládá, že starší kandidáti rozhodně nejsou na kandidátní listiny zapisováni jen do počtu. V roce 2006 představovali šedesátiletí a starší zastupitelé 8,1 % nově zvolených obecních zastupitelstev, v roce 2010 to bylo 9,9 % a o čtyři roky později 10,7 %.

Z hlediska velikostních skupin obcí byli v Kraji Vysočina senioři mezi kandidáty v obecních volbách nejvíce zastoupeni v obcích a městech s 2 000 až 4 999 obyvateli (15,5 %) a městech s 5 000 až 19 999 obyvateli (14,3 %). Nadprůměrně se však na celkovém počtu kandidátů podíleli i v největších městech kraje. Relativně nejméně často se na Vysočině osoby ve věku 65 a více let objevovaly na kandidátkách volebních stran v obcích s 200 až 499 obyvateli, kde byl jejich podíl na počtu kandidátů o 3,8 bodu nižší než na celokrajské úrovni.

Poněkud jinak tomu bylo u zvolených členů obecních a městských zastupitelstev. V nich se senioři relativně nejčastěji objevují v městech s 20 000 až 49 999 obyvateli (12,7 %) a 5 000 až 19 999 obyvateli (12,1 %). Více než desetinu členů nového zastupitelstva tvořily osoby pětadesátileté a starší v roce 2014 též v krajském městě.

Na rozdíl od situace u kandidátů však byl mírně nadprůměrný podíl zvolených seniorů i v případě nejmenších obcí do 199 obyvatel, kde tvořili 4,5 % členů zastupitelstev (o 0,2 bodu nad úroveň kraje).

Tab. 6.3 Platní kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Platní kandidáti			z toho ve věku 65 a více let			Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj Vysočina	16 046	11 575	4 471	1 236	927	309	7,7	8,0	6,9
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	3 337	2 545	792	168	123	45	5,0	4,8	5,7
200–499 obyvatel	2 960	2 195	765	116	90	26	3,9	4,1	3,4
500–999 obyvatel	3 150	2 223	927	192	143	49	6,1	6,4	5,3
1 000–1 999 obyvatel	1 959	1 368	591	136	112	24	6,9	8,2	4,1
2 000–4 999 obyvatel	1 438	990	448	223	160	63	15,5	16,2	14,1
5 000–19 999 obyvatel	1 923	1 366	557	275	200	75	14,3	14,6	13,5
20 000–49 999 obyvatel	859	589	270	86	67	19	10,0	11,4	7,0
50 000 a více obyvatel	420	299	121	40	32	8	9,5	10,7	6,6

Tab. 6.4 Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 65 a více let			Podíl zastupitelů ve věku 65 a více let (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj Vysočina	6 088	4 728	1 360	262	198	64	4,3	4,2	4,7
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	2 313	1 812	501	103	71	32	4,5	3,9	6,4
200–499 obyvatel	1 547	1 195	352	45	38	7	2,9	3,2	2,0
500–999 obyvatel	1 114	862	252	36	27	9	3,2	3,1	3,6
1 000–1 999 obyvatel	495	380	115	14	13	1	2,8	3,4	0,9
2 000–4 999 obyvatel	230	180	50	17	13	4	7,4	7,2	8,0
5 000–19 999 obyvatel	273	213	60	33	25	8	12,1	11,7	13,3
20 000–49 999 obyvatel	79	57	22	10	8	2	12,7	14,0	9,1
50 000 a více obyvatel	37	29	8	4	3	1	10,8	10,3	12,5

K prvnímu lednu 2015 mělo na Vysočině 110 obcí starostou osobu šedesátiletou nebo starší (15,6 % z celkového počtu), z toho v osmatřiceti obcích byl starosta ve věku 65 a více let. Relativně nejvíce bylo šedesátiletých a starších starostů v pelhřimovském okrese, kde tvořili téměř pětinu všech starostů. Naopak poměrně nejmenší bylo jejich zastoupení na Havlíčkovobrodsku (12,5 % starostů v okrese) a Třebíčsku (13,8 %). Podíl starostů ve věku 65 a více let byl nejvyšší v okrese Jihlava (8,1 % z celkového počtu starostů), nejnižší na Třebíčsku (2,4 %) a Havlíčkovobrodsku (2,5 %).

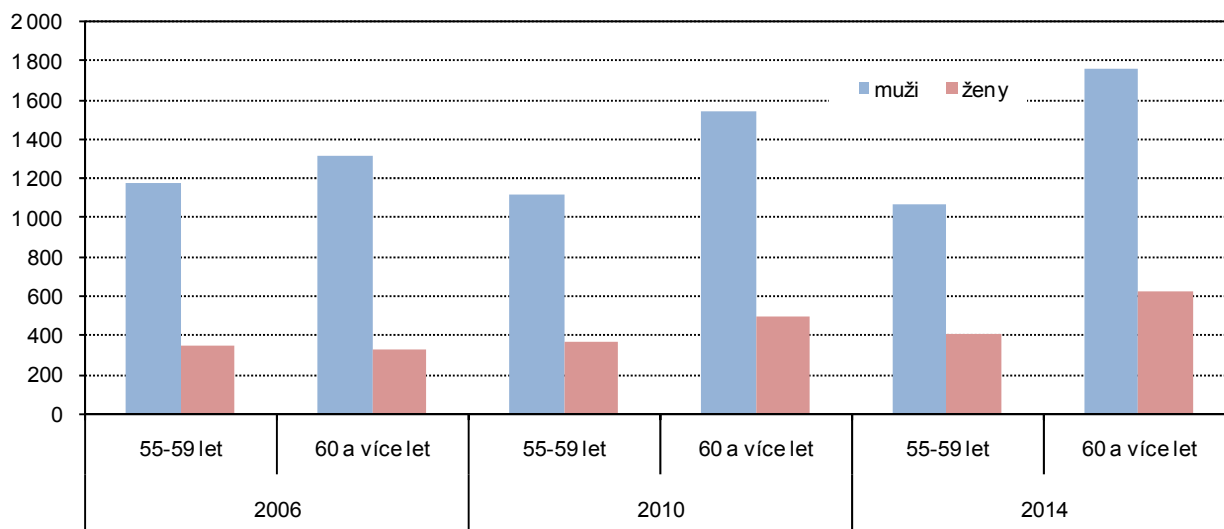
Na celkovém počtu starostů ve věku šedesát a více let se v Kraji Vysočina ženy na začátku roku 2015 podílely pouze 12,7 %, relativně nejvíce jich bylo v okrese Žďár nad Sázavou, kde představovaly více než čtvrtinu starostů této věkové skupiny. Naproti tomu na Havlíčkovobrodsku nebyla mezi šedesátiletými a staršími starosty ani jedna žena.

V případě starostů ve věku pětadesát a více let je zastoupení žen vyšší, téměř čtvrtinové, relativně nejvíce jich bylo v okresech Žďár nad Sázavou a Jihlava, naopak na Havlíčkovobrodsku a Třebíčsku je vůbec nenajdeme.

Tab. 6.5 Starostové ve věku 60 a více let v obcích Kraje Vysočina podle pohlaví (stav k 1. 1. 2015)

	Starostové			z toho ve věku 65 a více let		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj Vysočina	110	96	14	38	29	9
v tom okres:						
Havlíčkův Brod	15	15	-	3	3	-
Jihlava	22	19	3	10	7	3
Pelhřimov	23	20	3	8	6	2
Třebíč	23	22	1	4	4	-
Žďár nad Sázavou	27	20	7	13	9	4

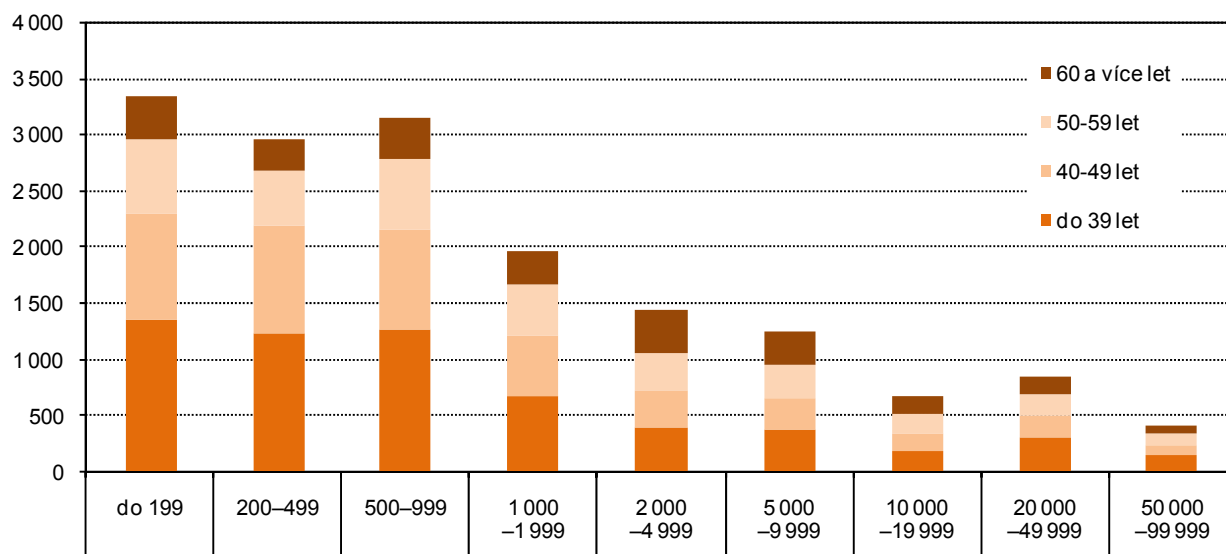
Graf 6.1 Kandidáti v Kraji Vysočina podle věku a pohlaví ve volbách do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

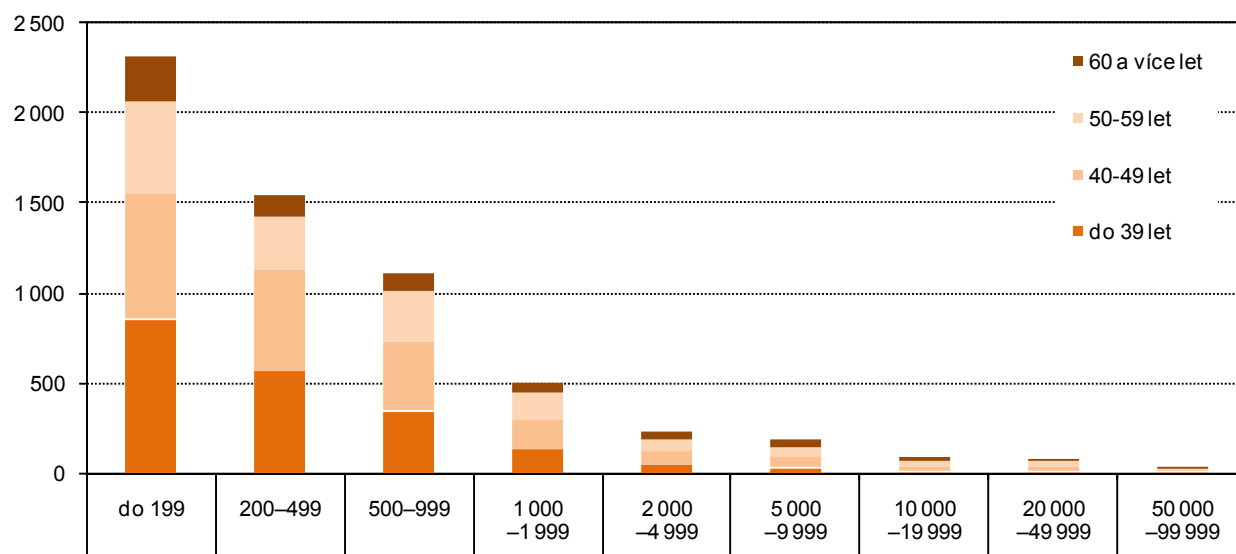
Graf 6.2 Zvolení zastupitelé v Kraji Vysočina podle věku a pohlaví do obecních zastupitelstev 2006, 2010 a 2014

Graf 6.3 Kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev v Kraji Vysočina podle věku a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

Graf 6.4 Zvolení zastupitelé do obecních zastupitelstev v Kraji Vysočina podle věku a podle velikostních skupin obcí v roce 2014

Senioři a informační technologie

Data o využívání informačních a komunikačních technologií jsou k dispozici z výběrového šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci (VŠIT), které je prováděno ve 2. čtvrtletí sledovaného roku formou osobního interview, a to na výběrovém vzorku cca 10 tis. jednotlivců ve věku 16 a více let.

Používání osobního počítače jednotlivci u populace celkem v minulých letech vykazovalo rostoucí trend. Obdobně je tomu i u využívání internetu. Počítač a internet nejčastěji využívají mladší lidé, u osob ve věku 16 až 34 let to v Kraji Vysočina bylo v roce 2014 u počítače i internetu shodně téměř 97 % osob, s rostoucím věkem tento podíl klesá, ale i u osob ve věku 34 až 64 let se podíl jednotlivců využívajících tyto technologie pohybuje kolem tří čtvrtin.

Senioři však osobní počítač a internet využívají podstatně méně, na Vysočině činil podíl osob ve věku 65 a více let, které v posledních třech měsících použily počítač necelých patnáct procent a internet méně než čtrnáct procent. Nicméně i u nich se projevuje pomalý růst počtu osob, které tyto technologie používají,

podíl jednotlivců ve věku 65 a více let, kteří používají počítač, vzrostl mezi roky 2010 a 2014 o 3,3 procentního bodu, u internetu byl růst ještě výraznější – o 4,2 bodu.

Podíl seniorů, kteří nikdy nevyužili počítač, se na Vysočině mezi roky 2010 a 2014 snížil o sedm bodů, přesto však stále ještě představuje tři čtvrtiny jejich celkového počtu. Podíl osob ve věku 65 a více let, které ještě nikdy nepoužily internet v kraji též klesá (ve stejném období o 7,9 bodu), ale i tak v roce 2014 dosahoval plných osmdesáti procent.

Tab. 6.6 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Kraji Vysočina v letech 2010 až 2014*)

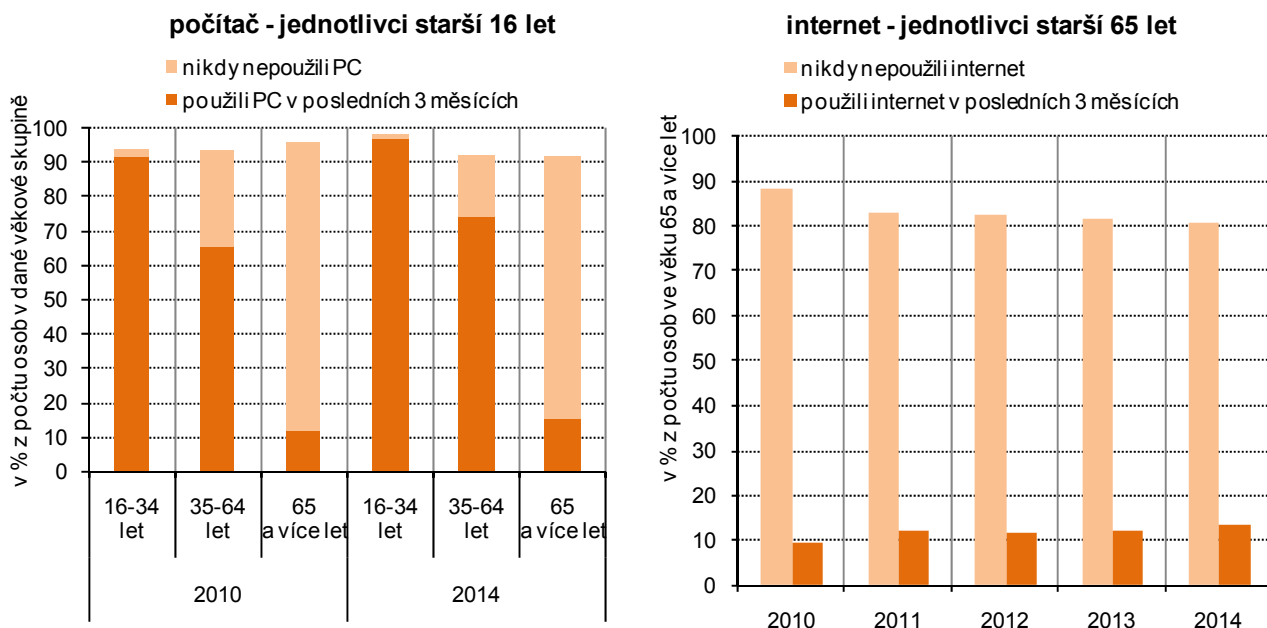
Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

%

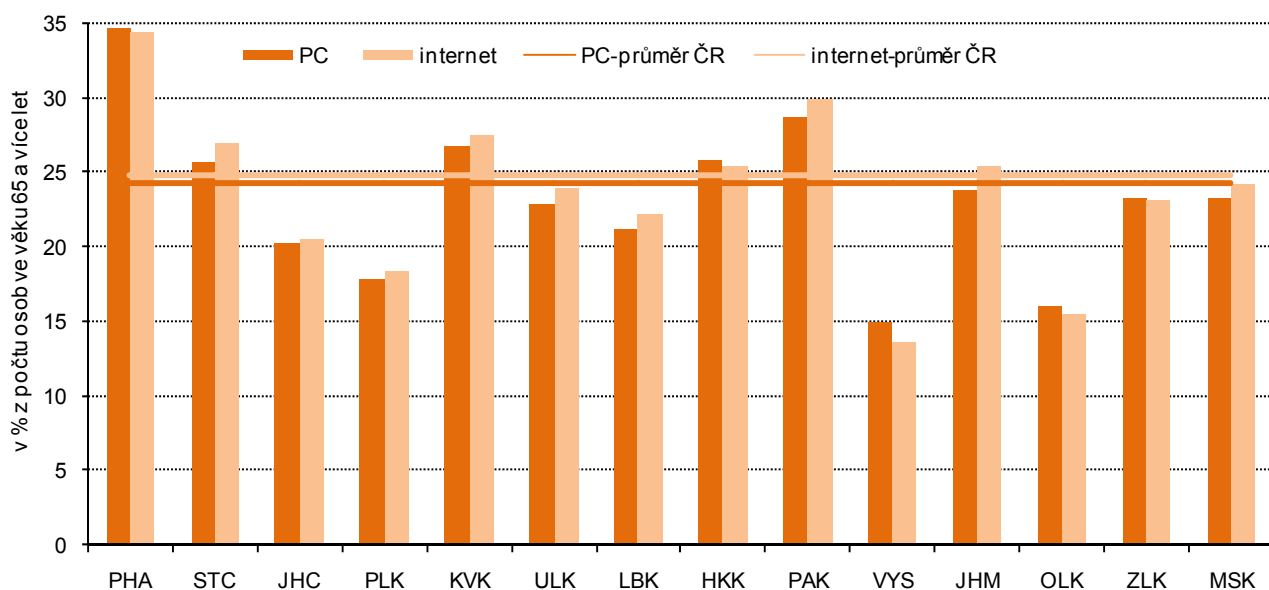
	Jednotlivci podle použití informačních technologií									
	použili v posledních 3 měsících					nikdy nepoužili				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
	Osobní počítač									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	91,7	96,0	97,0	98,0	96,9	2,4	1,4	0,9	0,8	0,8
35–64 let	65,2	69,0	73,1	75,1	74,1	28,0	25,4	21,0	18,0	17,9
65 a více let	11,6	14,1	12,5	12,8	14,9	83,9	78,2	78,4	77,0	76,9
	Internet									
Podíl z počtu osob ve věkové skupině:										
16–34 let	90,3	95,8	96,6	97,9	96,8	3,7	2,1	1,5	1,0	1,4
35–64 let	61,6	67,3	72,3	75,1	74,3	33,2	28,2	23,1	19,5	19,7
65 a více let	9,4	12,0	11,4	12,0	13,6	88,5	83,1	82,4	81,5	80,6

*) Vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. za rok 2014 je údaj vypočítán jako průměr z dat za roky 2013, 2014 a 2015. Období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

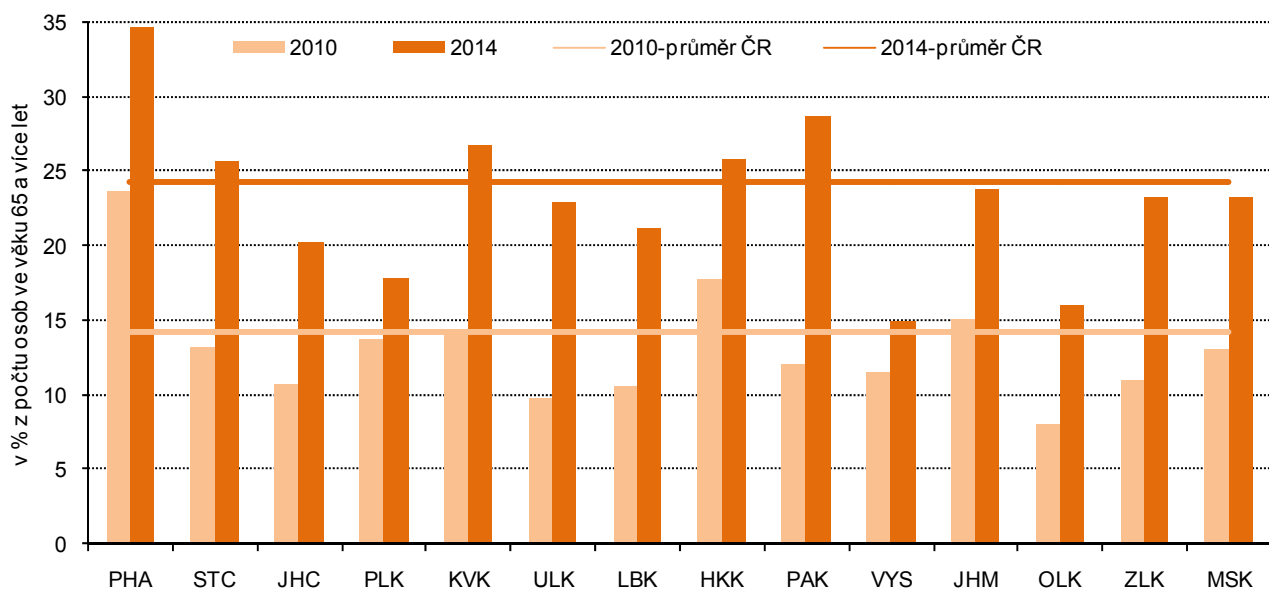
Graf 6.5 Jednotlivci podle použití osobního počítače a internetu podle věku v Kraji Vysočina

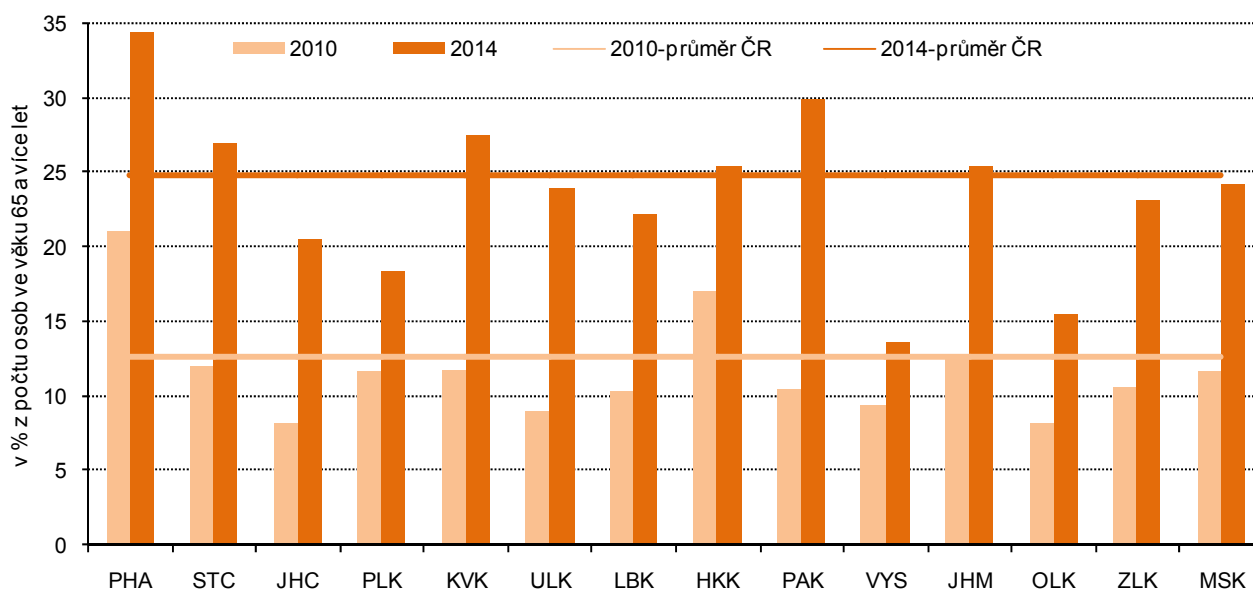
Graf 6.6 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2014

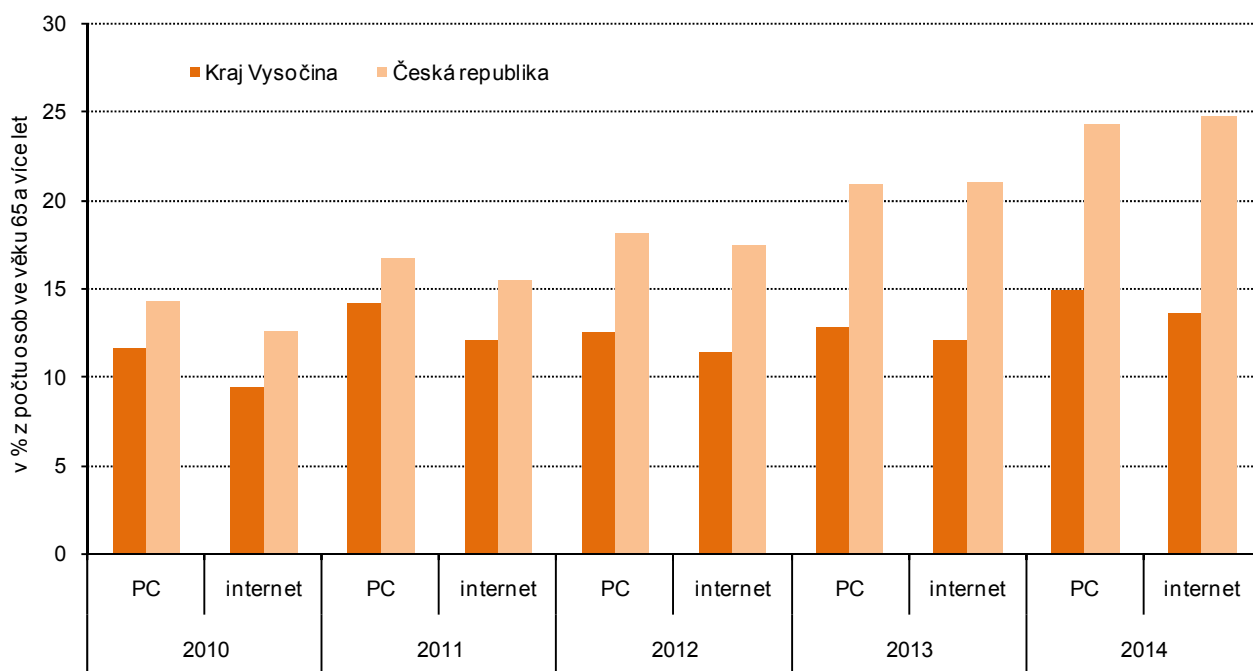
Graf 6.7 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2010 a 2014

Graf 6.8 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili internet v posledních 3 měsících podle krajů v roce 2010 a 2014

Graf 6.9 Jednotlivci ve věku 65 a více let, kteří použili PC a internet v posledních 3 měsících v Kraji Vysočina a ČR v letech 2010 až 2014

Celoživotní vzdělávání (univerzity 3. věku apod.)

V Kraji Vysočina od roku 2011 působí Univerzita třetího věku, organizovaná krajským úřadem a Vysokou školou polytechnickou Jihlava. V rámci tohoto projektu, který má statut vysokoškolského vzdělávání osob třetího věku, se v letech 2011 až 2014 uskutečnilo téměř pět set přednášek. V úvodním roce 78 přednášek vyslechlo přes 1 700 účastníků, v roce 2014 se konalo již 160 přednášek s 3 800 účastníky.

Výuka neprobíhá pouze v krajském městě, ale lektori vyjíždějí i do dalších měst, Havlíčkova Brodu, Pelhřimova, Velkého Meziříčí, Žďáru nad Sázavou, ke kterým se v roce 2015 připojují i Třebíč.

7. Institucionální péče o seniory

Národní akční plán a stárnutí populace

Problematikou seniorů se na celostátní úrovni zabývá Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017, který navazuje na předchozí národní strategie řešení problematiky stárnutí populace a přípravy na stárnutí, zpracovávané jednou za pět let. Od roku 2003 jde už o čtvrtý takový dokument.

Jeho záměrem je komplexní přístup k řešení problematiky stárnutí populace, koordinace a propojování strategií jednotlivých rezortů a vytvoření společných priorit. Rámcem akčního plánu je zajištění dodržování a ochrany lidských práv seniorů.

Cílem aktualizované verze akčního plánu je na vládní úrovni efektivněji řešit problematiku stárnutí populace, projednat reálné možnosti jednotlivých gestorů plnit navrhovaná opatření a aktualizovat opatření. S tím souvisí nutnost personálního a finančního posílení agendy přípravy na stárnutí, zlepšení mediálního obrazu seniorů, podpora rozvoje mezigeneračních vztahů, posílení role rodiny v zajištění péče o seniory, provázanost opatření Národního akčního plánu s koncepčními dokumenty na dalších rezortech a vytvoření prostoru pro prosazování politiky přípravy na stárnutí na regionální úrovni. Důraz na prevenci, odpovědný přístup populace ke svému zdraví a podpora aktivního života seniorů je důležitým předpokladem pro zvládnutí budoucích problémů spojených se stárnutím populace.

Národní akční plán identifikuje následující oblasti / priority:

- Realizace politiky přípravy na stárnutí
- Zajištění a ochrana lidských práv starších osob
- Celoživotní učení
- Zaměstnávání starších pracovníků
- Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce
- Kvalitní prostředí pro život seniorů
- Zdravé stárnutí
- Péče o seniory s omezenou soběstačností.

Akční plán vidí potenciál starších pracovníků (v rámci tohoto dokumentu osoby padesátileté a starší) a seniorů (osoby, které dosáhly věku potřebného k odchodu do důchodu), chápe je jako využitelný zdroj znalostí, zkušeností apod.

Péče o seniory v regionu (krajské dokumenty zaměřené na péči o seniory)

Na regionální úrovni se problematiky seniorů dotýká Program rozvoje Kraje Vysočina schválený pro období 2015 až 2018. Je to zejména v rámci Prioritní oblasti 2: Kvalitní a dostupné veřejné služby, konkrétně v opatřeních 2.4 Služby sociální péče a 2.6 Prorodinná a proseniorská politika. Pro cílovou skupinu seniorů (včetně seniorů s některým typem demence) je třeba vedle dostatečné lůžkové kapacity zajistit i rozvoj terénních a ambulantních služeb (pečovatelská služba, denní stacionáře apod.). Podporovat terénní služby je nutné zejména ve venkovském území s nízkou dopravní obslužností.

U pobytových zařízení sociálních služeb je důležité pokračovat v započatém procesu jejich humanizace a transformace. S tím úzce souvisí modernizace budov a zlepšování materiálně technického vybavení. Mnohá zařízení se v současnosti nacházejí v nevyhovujících prostorách se zastaralým vybavením. S tím souvisí skutečnost, že v současnosti někteří poskytovatelé neplní standardy kvality sociálních služeb a tím dále přispívají ke snižování kvality života seniorů.

Významným faktorem v péči o seniory a osoby se zdravotním postižením je využívání a rozvíjení nových forem pomoci občanům, především využívání dobrovolníků a sousedské výpomoci. U sousedské výpomoci je důležité akcentovat vzájemnou pomoc mezi obyvateli konkrétní obce. V případě seniorů je třeba věnovat

pozornost vhodné formě a dostupnosti informací. U této cílové skupiny není nejvhodnějším nástrojem internet, ale spíše osobní předání informací v konkrétním místě (vznik informačních center).

Vzhledem ke stárnutí populace roste význam aktivit, které zlepšují životní podmínky seniorů, jako je projekt Senior pasů, rozvoj SeniorPointů, kurzů Univerzity třetího věku či komunikace se zástupci seniorů. Součástí této komunikace je i vhodný způsob informování seniorské veřejnosti o činnosti kraje a o záležitostech, které se jí dotýkají. Nejen v této oblasti je důležitá koordinace kroků s obcemi.

V řadě měst a obcí kraje působí kluby seniorů či organizace Svazu důchodců. V roce 2008 se na Vysočině ustavila krajská rada seniorů, která navázala spolupráci s krajskou samosprávou a dojednala s hejtmanem kraje materiální a finanční zabezpečení své činnosti.

Tabulková příloha

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	10 538 275	1 259 079	1 315 299	637 300	575 123	299 293	823 972	438 851
z toho ženy (%)	50,9	51,5	50,6	50,7	50,5	50,6	50,4	50,9
z celku ve věku (%):								
0–14 let	15,2	14,5	16,8	15,2	14,8	14,9	15,7	15,7
15–64 let	67,0	67,3	66,5	66,8	66,8	67,7	67,2	66,7
65 a více let	17,8	18,2	16,7	18,0	18,4	17,5	17,1	17,6
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	1 880 406	229 618	219 811	114 731	105 556	52 285	140 543	77 318
z toho ženy (%)	58,6	59,0	57,8	57,7	57,2	58,1	58,2	58,2
z celku ve věku (%):								
65–69 let	35,7	34,7	37,3	36,0	35,7	37,5	39,7	38,7
70–74 let	25,6	25,7	25,3	25,0	25,7	25,6	25,7	25,0
75–79 let	16,4	15,2	15,9	16,6	16,8	17,3	15,7	15,3
80–84 let	12,6	13,0	12,4	13,0	12,8	11,4	10,9	11,7
85–89 let	7,0	8,0	6,8	6,8	6,6	5,9	5,7	6,7
90–94 let	2,4	3,1	2,2	2,3	2,2	2,0	2,1	2,4
95 a více let	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	182 099	26 382	20 223	10 758	9 524	4 239	11 186	7 239
z toho ženy (%)	71,1	69,0	70,6	70,1	68,9	71,6	73,8	72,7
Index stáří ¹⁾	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,3	48,7	50,4	49,7	49,7	47,8	48,7	49,9
Průměrný věk (roky)	41,7	42,0	40,7	41,9	42,1	41,8	41,2	41,4
Počet zemřelých v roce 2014	105 665	12 118	12 301	6 428	5 761	3 151	8 846	4 346
z toho ve věku 65 a více let (%)	80,0	83,1	80,6	80,3	81,4	76,1	76,7	78,5
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):								
novotvary	23,8	25,2	24,5	24,7	23,8	24,3	24,7	22,9
nemoci oběhové soustavy	51,1	49,1	50,7	46,4	47,5	48,6	51,6	53,1
nemoci dýchací soustavy	6,2	5,7	6,0	8,9	6,2	6,6	5,7	5,4
vnější příčiny	3,1	3,1	3,2	3,8	3,3	3,9	3,1	3,7
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)								
muži	15,8	17,0	15,6	16,0	15,8	15,2	14,8	15,6
ženy	19,3	20,1	19,0	19,1	19,0	18,6	17,9	19,3
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhm 2010–2014)	888	-5 777	4 289	872	487	-79	587	223
PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾								
Počet obyvatel k 1. lednu 2030	10 396 701	1 275 648	1 434 519	632 286	578 064	279 222	792 395	435 928
z toho ve věku (%):								
65 a více let	23,9	20,5	21,5	24,8	24,3	25,1	23,5	23,7
75 a více let	12,7	11,4	11,2	12,9	12,7	13,0	12,3	12,9
85 a více let	3,2	3,2	2,7	3,2	3,2	3,0	2,8	3,1
Index stáří ¹⁾	183,0	145,3	144,0	186,0	184,4	208,0	181,4	173,6
Průměrný věk (roky)	45,7	43,7	43,9	45,8	45,7	46,5	45,4	45,2
Počet obyvatel k 1. lednu 2050	9 812 872	1 377 944	1 492 127	601 825	566 951	251 437	722 329	420 098
z toho ve věku (%):								
65 a více let	32,2	23,8	28,9	32,1	31,1	32,6	31,5	30,6
75 a více let	17,5	12,3	15,2	17,7	16,8	18,0	17,0	16,8
85 a více let	6,2	4,5	5,1	6,4	5,9	6,0	5,7	6,0
Index stáří ¹⁾	249,8	164,5	196,8	245,2	235,8	276,3	252,0	225,2
Průměrný věk (roky)	48,8	44,7	46,6	48,7	48,2	49,5	48,7	47,8
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595	808 961	432 439
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8	50,9	51,1
Počet obyvatel ve věku 65 a více let v tom způsob bydlení:	1 644 836	201 029	190 911	100 000	92 734	44 538	117 899	64 949
v bytech	1 586 568	196 331	182 901	96 250	88 892	42 576	112 363	62 967
v zařízeních	49 773	3 996	6 199	3 206	3 104	1 432	4 813	1 469
mimo byty (bez zařízení)	8 027	648	1 784	520	724	518	675	497
bezdomovci	468	54	27	24	14	12	48	16

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
OBYVATELSTVO							
551 590	516 372	509 895	1 172 853	635 711	585 261	1 217 676	Počet obyvatel k 31. 12. 2014
50,8	50,6	50,3	51,0	51,1	51,1	51,0	z toho ženy (%)
15,0	15,2	14,9	15,0	14,9	14,5	14,7	z celku ve věku (%):
66,0	66,7	66,9	66,8	66,8	67,2	67,7	0–14 let
19,0	18,0	18,2	18,2	18,2	18,3	17,5	15–64 let
104 773	93 083	92 924	213 228	115 866	107 273	213 397	65 a více let
58,3	58,2	58,2	59,3	59,3	60,0	59,7	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
							z toho ženy (%)
35,5	35,0	34,2	34,0	35,0	33,6	34,9	z celku ve věku (%):
25,2	24,9	24,9	25,9	25,4	25,1	27,5	65–69 let
16,2	16,9	17,7	16,6	16,9	17,8	16,9	70–74 let
13,1	13,6	13,4	12,9	12,8	13,6	11,8	75–79 let
7,3	7,2	7,2	7,5	7,1	7,2	6,5	80–84 let
2,4	2,3	2,3	2,7	2,5	2,3	2,3	85–89 let
0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	90–94 let
10 509	9 095	9 111	22 712	11 461	10 538	19 122	95 a více let
70,3	69,3	70,5	72,0	71,3	72,3	73,8	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9	z toho ženy (%)
51,6	49,8	49,6	49,6	49,6	48,9	47,6	Index stáří ¹⁾
42,3	41,7	41,9	41,9	42,0	42,2	41,8	Index ekonomického zatížení ²⁾
5 614	5 123	4 880	11 399	6 461	6 120	13 117	Průměrný věk (roky)
81,6	81,6	81,3	80,7	79,4	79,7	77,3	Počet zemřelých v roce 2014
							z toho ve věku 65 a více let (%)
23,1	21,3	23,2	24,2	23,1	22,7	23,0	Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):
53,8	50,3	53,0	51,2	52,2	55,1	52,7	novotvary
5,4	6,9	6,1	5,4	6,5	5,6	7,2	nemoci oběhové soustavy
2,9	3,3	2,6	3,4	3,4	3,2	2,4	nemoci dýchací soustavy
							vnější příčiny
16,1	16,2	16,0	16,4	15,7	15,7	15,2	Naděje dožití osob ve věku 65 let (2013–2014)
19,3	19,3	19,9	19,8	19,9	19,6	18,9	muži
							ženy
295	358	407	-256	36	238	-792	Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhm 2010–2014)
PROJEKCE OBYVATELSTVA³⁾							
536 601	509 292	491 942	1 164 493	611 735	555 945	1 130 292	Počet obyvatel k 1. lednu 2030
25,3	23,9	25,4	23,8	24,8	25,6	24,7	z toho ve věku (%):
12,5	12,7	13,0	12,7	13,1	13,3	12,7	65 a více let
3,0	3,2	3,5	3,4	3,3	3,5	3,2	75 a více let
193,6	178,0	196,2	178,5	193,9	207,7	194,6	85 a více let
46,1	45,4	46,2	45,5	46,1	46,6	46,0	Index stáří ¹⁾
503 750	488 449	452 169	1 124 475	564 218	499 059	985 947	Průměrný věk (roky)
							Počet obyvatel k 1. lednu 2050
32,3	31,1	33,9	31,0	32,7	34,2	32,8	z toho ve věku (%):
18,2	16,9	19,1	16,8	17,9	19,1	18,4	65 a více let
6,7	6,0	7,0	6,1	6,4	7,0	6,6	75 a více let
248,3	235,8	275,3	235,0	261,9	287,8	270,3	85 a více let
48,8	48,2	49,8	48,2	49,2	50,2	49,5	Index stáří ¹⁾
							Průměrný věk (roky)
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011							
547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4	z toho ženy (%)
92 020	82 330	82 741	188 684	101 647	96 398	188 956	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
							v tom způsob bydlení:
88 936	79 210	80 021	183 282	97 981	92 542	182 316	v bytech
2 701	2 904	2 502	4 758	3 248	3 508	5 933	v zařízeních
359	200	202	601	385	310	604	mimo byty (bez zařízení)
24	16	16	43	33	38	103	bezdomovci

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):								
svobodní, svobodné	2,8	3,4	2,4	3,1	2,7	2,5	2,5	2,5
ženatí, vdané	52,4	51,0	52,6	53,1	53,3	50,4	49,5	51,1
rozvedení, rozvedené	9,1	13,5	8,4	7,5	8,2	12,3	11,0	11,0
ovdovělí, ovdovělé	35,5	31,7	36,6	36,2	35,7	34,4	36,9	35,3
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	30,5	13,7	29,5	33,3	30,2	34,4	35,0	30,6
střední vč. vyučení (bez maturity)	34,5	29,3	37,8	34,2	35,8	32,8	35,9	36,5
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	23,5	33,2	23,0	23,1	24,0	22,5	20,3	23,1
vysokoškolské	8,7	20,5	6,8	6,8	7,2	6,1	5,3	6,9
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	37,0	32,7	28,9	38,5	30,5	28,1	22,9	27,3
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%)*4)								
muži	30,8	44,8	29,7	28,5	30,6	3,6	11,1	15,1
ženy	28,7	43,2	27,5	24,1	28,0	4,4	11,4	13,7
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)								
muži ve věku 60–64 let	17,8	34,2	20,8	17,2	17,6	18,8	15,3	17,9
muži ve věku 65 a více let	8,2	16,7	8,9	7,0	8,1	8,1	6,8	8,7
ženy ve věku 60–64 let	14,6	29,5	16,8	12,6	14,0	16,2	12,0	14,1
ženy ve věku 65 a více let	3,6	7,9	3,7	2,8	3,5	4,1	2,9	3,6
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011								
Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnosti (%):								
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	67,3	64,9	66,3	67,1	67,4	64,9	65,7	66,5
další osoba v domácnosti	2,8	2,4	3,4	2,7	2,7	2,5	2,4	2,9
osamělý rodič	2,5	3,0	2,6	2,5	2,4	2,5	2,1	2,3
domácnost jednotlivce	18,5	20,7	18,3	19,5	18,9	20,8	20,7	20,5
osoba v zařízení	2,0	1,4	2,1	2,0	2,5	2,3	2,9	1,5
ostatní	6,8	7,6	7,3	6,2	6,1	7,1	6,2	6,3
Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnosti (%):								
osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru	34,2	32,9	34,0	35,0	35,6	33,2	32,7	33,8
další osoba v domácnosti	7,2	5,4	8,8	6,8	6,4	5,9	5,4	6,6
osamělý rodič	8,1	8,6	8,1	7,6	7,5	7,8	6,8	7,2
domácnost jednotlivce	39,6	41,4	37,7	40,4	40,2	41,5	42,9	42,6
osoba v zařízení	3,7	2,4	4,1	4,0	4,0	3,9	4,9	2,8
ostatní	7,2	9,4	7,3	6,2	6,3	7,7	7,3	7,0
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):	21,4	23,5	19,8	21,2	22,2	21,4	19,9	20,4
v čele pracující důchodce	1,8	3,9	1,9	1,5	1,9	1,7	1,4	1,9
v čele nepracující důchodce	18,8	18,4	17,2	19,0	19,5	18,7	17,6	17,7
Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):	16,8	16,8	16,6	16,4	16,8	13,4	11,8	13,8
v čele pracující důchodce	0,7	1,6	0,8	0,6	0,7	0,6	0,4	0,6
v čele nepracující důchodce	15,6	14,5	15,4	15,4	15,6	12,3	11,0	12,8
Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):	36,0	29,4	35,8	37,8	36,6	32,5	32,6	35,9
domácnost pracujícího důchodce	1,6	2,7	1,6	1,3	1,5	1,6	1,2	1,5
domácnost nepracujícího důchodce	33,4	25,7	33,1	35,5	34,1	29,5	30,3	33,4

Kraj							
Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
							Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):
2,5	2,7	3,3	3,0	2,9	3,4	2,5	svobodní, svobodné
54,1	54,0	55,0	53,2	53,4	53,0	51,5	ženatí, vdané
8,3	7,3	5,4	8,5	7,9	7,0	9,1	rozvedení, rozvedené
35,1	35,9	36,2	35,2	35,8	36,6	36,8	ovdovělí, ovdovělé
							Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):
28,7	31,1	36,9	31,5	33,1	37,9	35,8	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
37,3	37,4	35,7	32,7	35,4	33,8	33,9	střední vč. vyučení (bez maturity)
24,3	22,8	20,1	23,2	22,2	19,7	20,6	úplné střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového
6,7	6,1	5,4	10,1	7,0	6,4	7,1	vysokoškolské
33,3	37,5	46,8	45,7	43,1	53,0	43,5	Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)
							Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%)*4)
29,2	30,2	39,5	37,6	30,2	39,5	28,7	muži
24,9	26,0	30,5	37,1	26,6	37,5	29,1	ženy
							Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)
17,2	14,1	13,1	16,7	13,3	13,4	13,3	muži ve věku 60–64 let
7,7	6,3	5,4	7,8	5,8	6,0	5,5	muži ve věku 65 a více let
14,0	11,5	9,6	13,5	10,5	11,0	10,2	ženy ve věku 60–64 let
3,5	2,6	2,2	3,1	2,3	2,3	2,3	ženy ve věku 65 a více let
							DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011
							Postavení mužů ve věku 65 a více let v domácnosti (%):
69,4	69,2	68,8	67,7	69,6	68,4	68,3	osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru
2,6	2,7	3,1	3,2	2,6	3,2	2,7	další osoba v domácnosti
2,5	2,3	2,5	2,7	2,4	2,8	2,3	osamělý rodič
18,1	17,8	16,5	16,7	17,1	15,8	18,3	domácnost jednotlivce
1,8	2,3	2,2	1,5	2,2	2,5	2,1	osoba v zařízení
5,6	5,6	7,0	8,2	6,2	7,3	6,3	ostatní
							Postavení žen ve věku 65 a více let v domácnosti (%):
36,4	36,1	36,2	34,0	35,2	33,7	33,5	osoba v sezdáném nebo nesezdáném páru
6,3	7,0	8,1	9,1	6,9	9,1	7,1	další osoba v domácnosti
7,3	7,5	8,2	9,2	8,1	9,2	8,0	osamělý rodič
40,6	39,6	37,8	36,1	39,7	37,0	40,6	domácnost jednotlivce
3,7	4,4	3,6	3,2	3,9	4,4	3,8	osoba v zařízení
5,7	5,5	6,1	8,4	6,2	6,6	7,0	ostatní
							Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu úplných rodin (%):
22,7	21,5	21,6	21,9	21,7	21,4	20,8	v čele pracující důchodce
1,8	1,4	1,3	1,8	1,3	1,4	1,2	v čele nepracující důchodce
20,0	19,3	19,8	19,3	19,6	19,3	18,8	
							Podíl domácností s osobou v čele ve věku 65 a více let na počtu neúplných rodin (%):
17,2	17,5	20,9	20,0	17,6	21,8	15,7	v čele pracující důchodce
0,7	0,6	0,5	0,7	0,5	0,6	0,4	v čele nepracující důchodce
15,9	16,5	20,0	18,9	16,7	20,7	14,9	
							Podíl domácností s osobou ve věku 65 a více let na počtu domácností jednotlivců (%):
40,1	40,3	42,5	36,9	39,6	41,7	36,8	domácnost pracujícího důchodce
1,6	1,3	1,2	1,5	1,1	1,2	1,0	domácnost nepracujícího důchodce
37,3	38,2	40,5	34,5	37,6	39,7	34,8	

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011								
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let								
muži	122 922	16 755	14 340	8 014	7 323	3 774	9 798	5 401
v tom (%):								
samostatně v bytě	89,4	91,9	86,4	90,0	89,3	87,4	89,6	89,1
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	9,2	7,3	11,0	8,2	8,6	10,3	9,2	9,0
mimo byty (bez zařízení)	1,4	0,8	2,6	1,8	2,2	2,3	1,2	1,9
ženy	388 587	49 720	42 497	23 812	21 745	10 957	30 208	16 440
v tom (%):								
samostatně v bytě	92,7	94,0	90,6	93,4	93,0	93,3	93,9	93,2
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,9	5,6	8,6	6,0	6,4	6,1	5,8	6,2
mimo byty (bez zařízení)	0,5	0,4	0,8	0,6	0,6	0,6	0,4	0,6
Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :								
úplná rodina	63,8	59,5	68,1	65,3	64,3	61,6	62,5	64,2
neúplná rodina	64,2	59,1	68,6	66,5	64,3	63,3	62,0	64,0
domácnost jednotlivce	51,6	47,5	55,7	53,8	53,1	49,6	49,9	50,0
Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlících v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):								
úplné rodiny	4,1	3,0	5,0	3,8	4,1	4,0	4,4	5,4
neúplné rodiny	2,1	1,5	2,4	1,8	2,1	2,3	2,6	2,9
domácnosti jednotlivců	5,7	4,2	7,3	5,5	5,7	5,2	5,8	7,0
EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ								
(Výběrové šetření pracovních sil)								
Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)								
z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)	6,3	9,0	7,0	6,2	6,7	7,8	5,7	5,6
z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let	61,7	61,9	60,5	62,5	64,0	61,1	59,2	61,6
Míra ekonomické aktivity								
muži ve věku 60–64 let	47,7	58,6	56,6	48,5	50,9	51,0	43,7	44,4
muži ve věku 65 a více let	7,1	13,2	8,3	5,1	7,6	10,6	6,1	6,7
ženy ve věku 60–64 let	20,4	42,3	21,0	16,3	22,2	26,8	16,9	8,9
ženy ve věku 65 a více let	3,5	4,6	4,2	4,2	3,0	4,4	2,1	3,9
ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ								
Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013								
z toho ve věku:	214	170	214	206	205	224	242	235
65–69 let	330	263	343	315	301	351	384	358
70–74 let	413	318	434	395	385	413	488	452
75–79 let	510	395	552	472	476	530	591	548
80–84 let	599	476	636	555	586	641	688	688
85–89 let	684	559	748	630	646	705	770	812
90–94 let	738	648	826	672	751	762	811	934
95 a více let	712	629	796	567	779	602	701	966
Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013								
v léčebnách dlouhodobě nemocných	24,4	26,1	14,3	27,5	17,8	36,8	20,6	4,8
v hospicích	2,1	0,6	1,3	2,1	2,1	-	2,8	-

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011
							Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let
6 788	5 978	5 581	12 542	6 932	5 982	13 714	muži
							v tom (%):
89,9	90,5	91,0	88,5	89,5	89,3	89,6	samostatně v bytě
8,8	8,8	8,3	10,5	9,3	9,6	9,6	v bytě spolu s další domácností
1,3	0,7	0,7	1,0	1,2	1,1	0,8	mimo byty (bez zařízení)
22 135	19 322	18 498	40 985	24 240	21 708	46 320	ženy
							v tom (%):
93,4	93,2	93,4	91,3	92,7	91,3	92,2	samostatně v bytě
6,2	6,5	6,3	8,3	6,9	8,3	7,5	v bytě spolu s další domácností
0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	mimo byty (bez zařízení)
							Průměrná obytná plocha bytu obývaného domácností v čele s osobou ve věku 65 a více let v m ² :
58,4	58,5	60,2	58,9	58,4	58,5	55,9	úplná rodina
64,0	64,0	65,4	65,0	63,9	64,1	61,5	neúplná rodina
65,2	64,5	66,4	64,2	63,8	65,1	61,4	domácnost jednotlivce
51,8	52,1	53,6	51,7	52,1	51,3	49,7	Podíl hospodařících domácností seniorů ⁵⁾ bydlících v bytech se sníženou kvalitou (ze zjištěných hodnot) (%):
4,5	4,3	3,9	4,0	3,7	4,5	3,7	úplné rodiny
2,3	2,2	1,9	2,1	2,0	2,2	1,9	neúplné rodiny
5,4	5,3	4,9	5,2	4,9	6,2	4,7	domácnosti jednotlivců
6,3	6,1	5,8	5,7	5,0	6,4	5,0	
							EKONOMICKÁ AKTIVITA SENIORŮ
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Podíl obyvatel ve věku 60 a více let (%)
							z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)
5,8	6,2	5,2	6,5	4,3	4,9	5,2	z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let
64,8	63,8	61,9	62,1	61,7	63,3	60,0	Míra ekonomické aktivity
36,9	51,9	42,6	49,7	38,6	38,6	41,7	muži ve věku 60–64 let
6,5	6,1	5,0	7,6	3,3	3,8	4,5	muži ve věku 65 a více let
20,3	19,2	14,7	19,3	9,9	15,9	15,5	ženy ve věku 60–64 let
2,8	2,7	2,9	4,5	1,8	2,8	3,3	ženy ve věku 65 a více let
							ZDRAVOTNÍ STAV SENIORŮ
							Hospitalizovaní v nemocnicích na 1 000 obyvatel v roce 2013
192	212	230	217	215	226	218	z toho ve věku:
286	333	350	341	337	352	342	65–69 let
352	401	456	422	398	425	448	70–74 let
431	502	548	535	490	537	545	75–79 let
519	602	645	625	572	625	633	80–84 let
582	702	722	715	673	702	709	85–89 let
673	768	723	739	687	724	749	90–94 let
583	719	817	817	684	613	682	95 a více let
							Hospitalizovaní na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let v roce 2013
24,2	12,0	31,4	13,4	42,6	46,1	34,8	v léčebnách dlouhodobě nemocných
4,1	4,4	-	3,9	6)	2,6	1,9	v hospicích

PŘÍLOHA

Mezikrajské srovnání základních ukazatelů

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)								
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	1 743 252	204 284	202 402	105 219	96 522	49 943	133 634	75 049
z toho předčasný důchod (%)	28,5	14,9	24,8	30,1	32,2	30,7	31,5	27,2
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	606 661	62 824	71 932	37 970	33 610	16 273	46 372	24 389
z toho předčasný důchod (%)	11,5	6,5	10,3	11,3	13,3	13,5	13,8	10,7
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) (Kč)								
muži	12 259	12 905	12 388	12 028	12 153	11 948	12 223	12 088
ženy	10 050	10 992	10 112	10 048	10 018	9 833	9 884	10 066
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) (Kč)								
muži	13 637	14 573	13 682	13 367	13 522	13 464	13 742	13 406
ženy	11 985	13 000	11 951	11 912	11 926	11 919	12 001	11 955
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)								
Zařízení sociální péče								
domovy pro seniory	501	25	69	39	24	15	40	18
domovy se zvláštním režimem	263	10	37	15	9	8	34	11
Místa v zařízeních								
domovy pro seniory	37 338	2 191	5 028	3 039	1 815	889	3 678	988
domovy se zvláštním režimem	14 345	529	1 789	641	741	479	1 963	416
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let								
domovy pro seniory	19,9	9,5	22,9	26,5	17,2	17,0	26,2	12,8
domovy se zvláštním režimem	7,6	2,3	8,1	5,6	7,0	9,2	14,0	5,4
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)								
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	9,5	14,4	9,8	9,6	9,5	10,8	10,4	9,5
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	5,8	7,5	7,2	5,9	6,8	7,5	8,2	5,4
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	16,2	5,2	24,7	18,4	23,2	14,5	16,5	14,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 a Projekce obyvatelstva v ČR do roku 2100 (střední varianta).

⁴⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

⁵⁾ Domácnosti seniorů - hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou, jednotlivcem nebo domácnosti prarodičů s vnoučaty, ve kterých má osoba v čele věk 65 a více let

⁶⁾ Ke zveřejnění údajů nebyl dán souhlas

Zdroj dat:

Důchody - Česká správa sociálního zabezpečení

Zařízení sociální péče - Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zdravotnictví - Ústav zdravotnických informací a statistiky

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)
98 165	87 564	87 419	193 459	107 731	98 429	203 432	Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)
29,6	34,2	36,5	27,0	32,3	30,6	33,0	z toho předčasný důchod (%)
33 590	30 927	32 015	68 273	38 648	37 351	72 487	Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem
10,7	13,0	13,4	10,6	12,0	11,6	14,2	z toho předčasný důchod (%)
12 012	11 930	11 875	12 073	11 831	11 990	12 790	Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu) (Kč)
10 039	9 896	9 806	9 975	9 811	9 863	9 634	muži
							ženy
13 339	13 238	13 140	13 418	13 187	13 287	14 161	Průměrná měsíční výše starobního důchodu (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) (Kč)
11 921	11 797	11 727	11 852	11 749	11 721	11 839	muži
							ženy
							SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)
							Zařízení sociální péče
36	23	25	48	34	38	67	domovy pro seniory
11	10	15	35	13	19	36	domovy se zvláštním režimem
							Místa v zařízeních
2 363	2 122	2 199	3 028	2 544	2 681	4 773	domovy pro seniory
532	930	547	2 816	608	854	1 500	domovy se zvláštním režimem
22,6	22,8	23,7	14,2	22,0	25,0	22,4	Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
5,1	10,0	5,9	13,2	5,2	8,0	7,0	domovy pro seniory
							domovy se zvláštním režimem
							SENIÓŘI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)
9,2	8,5	7,7	9,5	8,4	7,3	9,8	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)
5,5	5,3	4,3	4,8	4,6	3,7	5,9	Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)
18,8	19,0	21,2	12,4	13,5	12,3	10,9	Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Kraje Vysočina

	Kraj Vysočina	v tom okresy				
		Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
OBYVATELSTVO						
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	509 895	94 885	112 417	72 061	112 076	118 456
z toho ženy (%)	50,3	50,3	50,4	50,4	50,5	50,2
z celku ve věku (%):						
0–14 let	14,9	14,8	15,5	14,2	14,5	15,2
15–64 let	66,9	66,5	66,8	66,1	67,7	66,9
65 a více let	18,2	18,7	17,6	19,7	17,8	17,9
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	92 924	17 742	19 831	14 215	19 964	21 172
z toho ženy (%)	58,2	58,0	58,5	58,3	58,1	57,9
z celku ve věku (%):						
65–69 let	34,2	34,2	35,3	33,9	33,9	33,5
70–74 let	24,9	24,9	24,5	25,2	24,7	25,4
75–79 let	17,7	17,7	16,8	18,2	17,0	18,8
80–84 let	13,4	13,8	13,3	13,4	13,9	12,8
85–89 let	7,2	7,0	7,5	6,8	7,8	6,9
90–94 let	2,3	2,1	2,3	2,2	2,5	2,3
95 a více let	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	9 111	1 661	2 008	1 332	2 097	2 013
z toho ženy (%)	70,5	69,5	71,2	71,9	70,8	69,4
Index stáří ¹⁾	122,1	125,9	113,6	138,9	122,7	117,3
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,6	50,5	49,6	51,3	47,8	49,5
Průměrný věk (roky)	41,9	42,2	41,5	42,8	41,9	41,4
Počet zemědělců v roce 2014	4 880	861	1 051	796	1 082	1 090
z toho ve věku 65 a více let (%)	81,3	84,2	78,9	81,9	79,6	82,8
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):						
novotvary	23,4	22,6	25,7	22,5	23,7	22,1
nemoci oběhové soustavy	53,0	51,6	48,3	51,5	54,8	58,0
nemoci dýchací soustavy	6,1	6,5	4,2	6,9	6,0	7,1
vnější příčiny	2,6	2,6	3,0	3,1	2,8	1,7
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)						
muži	.	15,8	16,0	15,5	16,1	16,1
ženy	.	19,3	19,5	18,9	19,5	19,2
65 a více let (úhrn 2010–2014)	407	101	-69	121	129	125
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011						
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	505 565	94 217	110 522	71 914	111 693	117 219
z toho ženy (%)	50,5	50,7	50,7	50,5	50,4	50,3
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	82 741	15 884	17 307	12 959	17 753	18 838
z toho ženy (%)	59,1	59,0	59,8	59,0	59,2	58,5
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):						
svobodní, svobodné	3,3	3,1	3,4	3,4	3,0	3,4
ženatí, vdané	55,0	55,1	54,6	54,5	54,8	56,0
rozvedení, rozvedené	5,4	5,1	6,6	4,6	5,5	5,2
ovdovělí, ovdovělé	36,2	36,7	35,4	37,4	36,6	35,4
65 a více let (%):						
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	36,9	34,2	34,4	37,8	40,4	37,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,7	37,5	36,3	35,8	34,0	35,0
vč. nástavbového	20,1	21,3	21,0	19,5	18,5	20,0
vysokoškolské	5,4	5,0	6,1	4,9	5,0	5,7
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	46,8	41,0	41,9	45,3	50,2	54,2
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾						
muži	39,5	38,0	34,4	38,6	44,2	41,6
ženy	30,5	30,0	29,1	28,1	35,2	29,2
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)						
muži ve věku 60–64 let	13,1	14,1	13,2	16,3	10,4	12,8
muži ve věku 65 a více let	9,7	9,2	11,8	11,2	7,9	9,1
ženy ve věku 60–64 let	9,6	9,5	12,1	10,6	6,9	8,9
ženy ve věku 65 a více let	5,1	5,0	7,3	5,4	3,4	4,4
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011						
Domácnosti seniorů celkem	52 789	10 209	11 289	8 132	11 270	11 889
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti						
65–74 let	15 257	2 953	3 121	2 364	3 251	3 568
75 a více let	8 085	1 591	1 712	1 246	1 761	1 775

Srovnání základních ukazatelů mezi okresy Kraje Vysočina

	Kraj Vysočina	v tom okresy				
		Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti						
65-74 let	2 344	464	505	350	442	583
75 a více let	2 544	449	552	339	562	602
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):						
osoby ve věku 60-64 let	9,6	10,1	9,3	9,3	9,7	9,9
osoby ve věku 65-69 let	9,4	9,3	8,2	10,4	9,2	10,3
osoby ve věku 70-74 let	9,1	9,4	7,8	10,0	8,9	9,9
osoby ve věku 75 a více let	24,0	25,5	22,2	25,4	24,1	23,7
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011						
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:						
bydlící samostatně v bytě	22 358	4 317	4 932	3 480	4 804	4 825
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	1 633	326	315	261	340	408
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let						
muži	5 581	1 087	1 182	878	1 161	1 273
v tom (%):						
samostatně v bytě	91,0	90,2	91,5	90,4	90,6	92,1
v bytě spolu s další domácností	8,3	8,7	7,7	9,0	9,0	7,2
mimo byty (bez zařízení)	0,7	1,1	0,8	0,6	0,4	0,7
ženy	18 498	3 577	4 088	2 874	3 993	3 966
v tom (%):						
samostatně v bytě	93,4	93,3	94,2	93,5	94,0	92,1
v bytě spolu s další domácností	6,3	6,5	5,5	6,3	5,9	7,5
mimo byty (bez zařízení)	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,4
STAROBNÍ DŮCHODY (prosinec 2014)						
Příjemci starobního důchodu (bez souběhu)	87 419	16 181	18 687	12 729	19 102	20 720
z toho předčasný důchod (%)	36,5	34,6	42,3	32,8	41,8	30,0
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem	32 015	6 145	6 525	4 965	6 860	7 520
z toho předčasný důchod (%)	13,4	11,6	16,5	11,2	14,7	12,5
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (bez souběhu)						
muži	11 875	11 878	11 770	11 843	11 587	12 240
ženy	9 806	9 941	9 779	10 005	9 513	9 882
Průměrná měsíční výše starobních důchodů (v souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem)						
muži	13 140	13 117	12 991	13 060	13 027	13 437
ženy	11 727	11 740	11 703	11 806	11 625	11 780
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)						
Zařízení sociální péče						
domovy pro seniory	25	3	4	7	6	5
domovy se zvláštním režimem	15	3	1	4	4	3
Místa v zařízeních						
domovy pro seniory	2 199	308	326	537	695	333
domovy se zvláštním režimem	547	133	70	89	154	101
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let						
domovy pro seniory	23,7	17,4	16,4	37,8	34,8	15,7
domovy se zvláštním režimem	5,9	7,5	3,5	6,3	7,7	4,8
Domy s pečovatelskou službou (2010)	97,0	16,0	30,0	16,0	17,0	18,0
v nich byty	2 407	454	621	279	498	555
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)						
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	7,7	8,3	8,1	7,7	7,6	7,1
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	4,3	4,7	4,7	4,8	3,5	4,3
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	21,2	19,6	21,2	28,5	16,4	23,4

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

	Kraj Vysočina	Správní obvod ORP						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12. 2014	509 895	20 069	52 246	17 440	22 206	99 691	23 397	13 346
z toho ženy (%)	50,3	49,9	50,5	50,6	50,1	50,4	50,0	50,0
z celku ve věku (%):								
0–14 let	14,9	14,2	15,5	14,7	14,7	15,7	13,8	13,7
15–64 let	66,9	66,7	66,1	65,5	66,0	66,8	67,4	66,9
65 a více let	18,2	19,2	18,4	19,8	19,3	17,4	18,8	19,4
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	92 924	3 845	9 607	3 446	4 288	17 390	4 392	2 588
z toho ženy (%)	58	58	58	59	58	58	58	58
z celku ve věku (%):								
65–69 let	34,2	33,8	34,5	32,0	34,2	35,7	32,5	31,5
70–74 let	24,9	25,7	24,9	25,7	24,2	24,3	24,0	24,1
75–79 let	17,7	18,6	17,3	18,9	18,7	16,6	17,4	18,2
80–84 let	13,4	12,9	13,9	13,9	13,9	13,3	15,4	14,7
85–89 let	7,2	6,5	6,9	7,1	6,6	7,5	7,5	8,7
90–94 let	2,3	2,5	2,3	2,0	2,1	2,3	2,9	2,6
95 a více let	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	9 111	351	904	326	384	1 759	469	300
z toho ženy (%)	70,2	67,2	70,7	73,9	67,2	71,2	69,7	71,3
Index stáří ¹⁾	122,1	135,2	118,8	134,1	131,1	111,0	136,1	141,0
Index ekonomického zatížení ²⁾	49,6	50,0	51,2	52,7	51,6	49,6	48,3	49,6
Průměrný věk (roky)	41,9	42,4	41,8	42,6	42,4	41,4	42,3	42,8
Počet zemědělců v roce 2014	4 880	227	487	202	172	919	241	130
z toho ve věku 65 a více let (%)	81,3	85,5	84,2	85,1	82,6	77,8	80,9	80,0
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014) (%):								
novotvary	23,2	21,6	23,9	18,6	21,1	25,2	24,6	21,2
nemoci oběhové soustavy	53,0	61,3	49,5	50,6	54,9	48,1	49,7	56,7
nemoci dýchací soustavy	6,1	4,6	6,8	9,3	5,6	3,8	9,7	5,8
vnější příčiny	2,6	0,5	1,5	4,7	4,9	2,9	1,5	2,9
Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)								
muži	.	15,0	16,1	15,8	16,1	15,9	16,2	16,5
ženy	.	18,8	19,3	19,2	19,1	19,9	19,1	21,3
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)	56	12	29	8	-12	-9	-2	-2
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	505 565	19 866	51 787	17 344	21 850	97 904	23 632	13 636
z toho ženy (%)	50,5	50,2	50,8	50,8	50,2	50,7	50,4	49,1
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	82 741	3 479	8 600	3 241	3 805	15 051	3 993	2 399
z toho ženy (%)	59,1	59,8	59,2	59,1	58,2	59,7	59,4	59,5
Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):								
svobodní, svobodné	3,3	3,7	3,7	3,3	2,4	3,4	4,2	3,2
ženatí, vdané	55,0	53,8	54,2	54,4	57,7	54,7	55,0	54,4
rozvedení, rozvedené	5,4	6,2	5,6	5,4	4,0	6,8	4,2	5,4
ovdovělí, ovdovělé	36,2	36,2	36,5	36,9	35,8	35,1	36,6	36,9
Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	36,9	42,9	32,1	35,5	36,4	33,2	45,5	39,3
střední vč. vyučení (bez maturity)	35,7	35,3	36,7	36,8	39,2	36,8	32,2	37,4
úplné střední s maturitou a vyšší odborné								
vč. nástavbového	20,1	15,0	23,5	21,1	18,0	21,6	16,9	17,4
vysokoškolské	5,4	4,7	5,7	4,4	4,5	6,2	3,7	4,4
Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)	46,8	55,2	39,8	47,1	42,4	40,9	54,6	51,2
Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾								
muži	39,5	44,8	38,6	37,3	40,8	33,5	44,5	41,5
ženy	30,5	28,7	29,7	28,4	33,6	28,5	34,5	35,0

Správní obvod ORP								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
19 411	9 596	45 025	20 006	13 153	75 333	35 947	43 029	OBYVATELSTVO
49,9	50,0	50,4	50,0	50,0	50,7	50,2	50,5	Počet obyvatel k 31. 12. 2014
15,6	12,9	14,3	13,4	14,1	14,9	15,7	15,2	z toho ženy (%)
66,1	65,2	66,5	67,8	66,7	67,9	67,7	66,7	z celku ve věku (%):
18,4	21,9	19,3	18,8	19,2	17,2	16,6	18,1	0–14 let
3 570	2 098	8 671	3 763	2 525	12 984	5 961	7 796	15–64 let
56	58	58	58	59	58	59	58	65 a více let
33,9	32,9	34,8	33,3	32,4	34,9	33,8	33,0	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
26,0	26,8	24,6	25,9	25,7	25,0	25,2	25,1	z toho ženy (%)
20,1	17,4	18,0	17,6	18,3	16,6	17,6	19,2	z celku ve věku (%):
12,0	12,7	13,4	13,6	13,3	13,2	12,8	13,1	65 - 69 let
6,0	6,7	6,8	7,6	7,8	7,7	7,4	7,2	70 - 74 let
1,8	2,9	2,1	1,8	2,2	2,3	2,9	2,1	75 - 79 let
0,2	0,5	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	80 - 84 let
284	212	794	362	260	1 328	630	748	85 - 89 let
69,4	70,8	70,7	69,3	67,7	70,6	70,2	68,9	90 - 94 let
118,2	169,3	135,0	140,9	136,3	115,8	105,4	119,4	95 a více let
51,4	53,3	50,4	47,4	49,9	47,3	47,8	49,9	Počet obyvatel ve věku 75 a více let
41,4	44,1	42,6	43,1	42,2	41,6	40,5	41,6	z toho ženy (%)
155	112	482	198	136	711	353	355	Index stáří (65+*100/(0-14)) (%)
83,9	83,9	80,1	85,4	86,8	79,0	79,3	83,9	((0-14)+(65+))*100/(15-64) (%)
11,5	23,4	23,3	20,1	28,0	23,7	21,4	27,2	Průměrný věk (roky)
66,2	51,1	52,1	54,4	48,3	56,2	56,1	54,0	Počet zemřelých v roce 2014
6,2	8,5	5,4	6,5	6,8	4,8	9,3	7,0	z toho ve věku 65 a více let (%)
2,3	1,1	2,8	3,0	4,2	3,2	1,8	2,0	Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (2014):
17,6	14,7	15,7	14,6	16,3	16,1	15,6	16,3	novotvary
18,9	17,9	19,0	19,1	17,7	19,4	19,6	19,2	nemoci oběhové soustavy
-4	6	9	10	-4	12	6	-3	nemoci dýchací soustavy
19 004	9 756	44 814	20 162	13 036	74 425	35 312	43 037	vnější příčiny
50,1	50,3	50,5	50,9	50,2	50,7	50,2	50,4	Naděje dožití osob ve věku 65 let (2010–2014)
3 164	1 934	7 784	3 402	2 333	11 361	5 308	6 887	muži
56,3	59,6	58,9	59,4	60,1	59,1	59,2	58,4	ženy
3,3	3,3	3,5	2,4	3,4	2,6	4,1	2,8	Přírůstek (úbytek) stěhování osob ve věku 65 a více let (úhrn 2010–2014)
58,5	53,5	54,9	54,3	54,4	54,8	53,6	57,7	OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
5,2	4,4	4,4	5,1	4,8	6,0	4,2	5,4	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
33,0	38,8	37,3	38,1	37,4	36,6	38,1	34,1	z toho ženy (%)
34,9	45,6	36,8	36,7	43,0	38,8	40,0	33,6	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
33,7	32,7	36,2	38,2	33,1	34,0	35,2	35,4	z toho ženy (%)
22,8	16,0	19,6	19,6	16,5	19,4	17,7	23,0	Počet obyvatel ve věku 65 a více let (%)
7,0	3,8	5,5	4,0	5,0	5,6	5,3	6,1	z toho ženy (%)
57,5	43,4	45,0	42,6	48,4	48,5	56,4	50,3	Rodinný stav osob ve věku 65 a více let (%):
49,0	42,6	38,2	33,3	40,8	44,6	45,1	33,9	svobodní, svobodné
34,3	28,0	28,0	27,0	33,1	35,5	32,1	25,0	ženatí, vdané
								rozvedení, rozvedené
								ovdovělí, ovdovělé
								Nejvyšší ukončené vzdělání osob ve věku 65 a více let (%):
								základní vč. neukončeného a bez vzdělání
								střední vč. vyučení (bez maturity)
								úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového
								vysokoškolské
								Věřící ve věku 65 a více let z obyvatel daného věku (%)
								Rodáci ve věku 65 a více let z počtu osob daného věku (%) ³⁾
								muži
								ženy

PŘÍLOHA

Srovnání základních ukazatelů mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina

	Kraj Vysočina	Správní obvod ORP						
		Bystřice nad Pernštejnem	Havlíčkův Brod	Humpolec	Chotěboř	Jihlava	Moravské Budějovice	Náměšť nad Oslavou
Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)								
muži ve věku 60-64 let	13,1	11,6	14,5	14,3	14,2	13,5	10,4	11,8
muži ve věku 65 a více let	9,7	9,0	10,1	9,4	8,7	12,3	7,4	7,9
ženy ve věku 60-64 let	9,6	8,1	10,9	10,3	9,2	12,6	6,2	5,6
ženy ve věku 65 a více let	5,1	3,8	6,0	4,2	4,2	7,8	2,4	1,8
DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011								
Domácnosti seniorů celkem	52 789	2 168	5 490	1 946	2 475	9 892	2 516	1 493
Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti								
65-74 let	15 257	616	1 551	568	746	2 727	711	424
75 a více let	8 085	310	858	328	402	1 493	418	253
Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti								
65-74 let	2 344	124	241	63	118	421	95	62
75 a více let	2 544	108	239	71	95	484	125	72
Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):								
osoby ve věku 60-64 let	9,6	9,6	10,1	9,5	10,7	9,3	9,0	9,1
osoby ve věku 65-69 let	9,4	10,5	9,4	11,0	8,7	8,0	8,8	9,7
osoby ve věku 70-74 let	9,1	10,3	9,3	11,1	9,3	7,6	9,1	10,8
osoby ve věku 75 a více let	24,0	23,9	24,9	23,2	28,8	21,7	30,0	27,4
BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011								
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:								
bydlící samostatně v bytě	22 358	910	2 364	829	1 012	4 339	1 056	616
bydlící v bytě s další hospodařící domácností	1 633	77	176	57	78	285	84	59
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let								
muži	5 581	260	597	202	245	1 045	240	156
v tom (%):								
samostatně v bytě	91,0	91,5	89,8	91,6	89,4	91,4	88,8	87,8
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	8,3	8,5	9,0	8,4	9,8	7,8	10,4	12,2
ženy	18 498	730	1 951	687	850	3 601	902	520
v tom (%):								
samostatně v bytě	93,4	92,1	93,7	93,7	93,3	94,0	93,5	92,1
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	6,3	7,5	6,3	5,8	6,4	5,7	6,5	7,7
mimo byty (bez zařízení)	0,3	0,4	0,1	0,4	0,4	0,4	x	0,2
SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)								
Zařízení sociální péče								
domovy pro seniory	25	1	2	2	-	3	2	1
domovy se zvláštním režimem	15	1	3	-	-	1	2	-
Místa v zařízeních								
domovy pro seniory	2 199	103	193	236	-	267	166	94
domovy se zvláštním režimem	547	27	133	-	-	70	106	-
Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let								
domovy pro seniory	23,7	26,8	20,1	68,5	x	15,4	37,8	36,3
domovy se zvláštním režimem	5,9	7,0	13,8	x	x	4,0	24,1	x
Domy s pečovatelskou službou (2010)	97	2	8	3	5	29	5	2
v nich byty	2 407	115	206	68	100	601	116	42
SENIORŮ A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)								
Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)	7,7	7,5	8,1	7,5	10,8	8,6	7,6	7,8
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)	4,3	4,8	4,7	3,0	5,0	5,1	4,9	4,1
Zvolení zastupitelů z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)	21,2	25,8	18,4	17,6	20,6	19,0	27,9	17,0

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

³⁾ Podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

Správní obvod ORP								
Nové Město na Moravě	Pacov	Pelhřimov	Světlá nad Sázavou	Telč	Třebíč	Velké Meziříčí	Žďár nad Sázavou	
								Pracující důchodci z počtu důchodců daného věku (%)
13,6	15,3	17,4	12,9	11,1	10,2	9,7	15,5	muži ve věku 60-64 let
6,6	12,1	11,6	7,7	7,9	8,1	7,8	11,3	muži ve věku 65 a více let
9,3	11,2	10,6	6,3	7,8	7,4	8,3	9,5	ženy ve věku 60-64 let
3,2	5,8	5,8	3,6	4,1	4,1	4,7	5,1	ženy ve věku 65 a více let
								DOMÁCNOSTI SENIORŮ podle SLDB 2011
2 035	1 186	5 000	2 195	1 446	7 261	3 257	4 429	Domácnosti seniorů celkem
								Úplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti
640	342	1 454	645	405	2 116	957	1 355	65-74 let
301	181	737	319	231	1 090	484	680	75 a více let
								Neúplné rodiny podle věku osoby v čele domácnosti
92	65	222	104	85	285	174	193	65-74 let
117	44	224	112	71	365	204	173	75 a více let
								Podíl domácností jednotlivců daného věku na počtu domácností jednotlivců (%):
10,5	10,1	9,1	9,4	9,0	9,9	10,0	9,8	osoby ve věku 60-64 let
11,9	12,6	9,8	9,6	9,9	9,3	10,6	9,3	osoby ve věku 65-69 let
9,2	10,6	9,4	9,6	9,9	8,6	10,2	9,8	osoby ve věku 70-74 let
24,0	27,9	25,7	23,6	26,9	21,9	23,6	23,5	osoby ve věku 75 a více let
								BYDLENÍ SENIORŮ podle SLDB 2011
								Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let v bytech:
786	517	2 134	919	615	3 132	1 284	1 845	bydlící samostatně v bytě
71	28	176	72	30	197	117	126	bydlící v bytě s další hospodařící domácností
								Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let
225	125	551	238	144	765	337	451	muži
								v tom (%):
89,8	92,8	89,5	91,6	92,4	91,8	92,0	93,6	samostatně v bytě
8,0	6,4	9,8	7,1	6,9	7,8	7,1	6,2	v bytě spolu s další domácností
2,2	0,8	0,7	1,3	0,7	0,4	0,9	0,2	mimo byty (bez zařízení)
644	423	1 764	761	502	2 571	1 069	1 523	ženy
								v tom (%):
90,7	94,8	93,0	92,1	96,0	94,5	91,1	93,4	samostatně v bytě
8,2	4,7	6,9	7,2	4,0	5,3	8,7	6,4	v bytě spolu s další domácností
1,1	0,5	0,1	0,7	x	0,2	0,2	0,1	mimo byty (bez zařízení)
								SOCIÁLNÍ PÉČE (31. 12. 2014)
								Zařízení sociální péče
-	2	3	1	1	3	3	1	domovy pro seniory
-	3	1	-	-	2	1	1	domovy se zvláštním režimem
								Místa v zařízeních
-	82	219	115	59	435	176	54	domovy pro seniory
-	59	30	-	-	48	34	40	domovy se zvláštním režimem
								Místa na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let
x	39,1	25,3	30,6	23,4	33,5	29,5	6,9	domovy pro seniory
x	28,1	3,5	x	x	3,7	5,7	5,1	domovy se zvláštním režimem
3	2	11	2	2	10	6	7	Domy s pečovatelskou službou (2010)
80	46	165	124	44	340	95	265	v nich byty
								SENIORI A VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (2014)
9,3	8,6	7,5	7,0	6,4	7,5	6,3	6,5	Podíl kandidátů ve věku 65 a více let (%)
6,6	6,8	4,7	3,7	4,0	2,7	3,0	4,1	Podíl zvolených zastupitelů ve věku 65 a více let (%)
29,5	37,1	29,2	21,3	29,8	12,0	17,9	22,6	Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let (%)

PŘÍLOHA

Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina - obyvatelstvo a ekonomická aktivita

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OBYVATELSTVO ¹⁾							
Počet obyvatel k 31. 12.	511 267	510 602	510 498	510 114	510 767	511 645	513 677
z toho ženy (%)	50,6	50,6	50,6	50,6	50,5	50,5	50,4
z celku ve věku (%):							
0–14 let	16,9	16,6	16,1	15,8	15,4	15,0	14,8
15–64 let	69,2	69,5	69,8	70,0	70,2	70,3	70,4
65 a více let	13,9	14,0	14,1	14,2	14,4	14,6	14,9
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	70 818	71 440	71 924	72 648	73 593	74 925	76 361
z toho ženy (%)	60,2	60,2	60,1	60,1	60,0	59,9	59,7
v tom ve věku:							
65–69 let	31,1	30,3	29,8	29,6	29,9	30,2	30,5
70–74 let	28,4	28,6	28,4	27,7	26,9	26,0	25,2
75–79 let	21,8	21,8	21,8	21,9	22,0	21,9	21,9
80–84 let	10,9	12,2	13,6	14,1	14,2	14,4	14,4
85–89 let	5,4	4,6	3,9	4,1	4,6	5,4	6,1
90–94 let	2,1	2,1	2,1	2,2	2,0	1,7	1,5
95 a více let	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	5 546	5 051	4 568	4 819	5 154	5 663	6 161
z toho ženy (%)	71,3	70,6	70,8	71,1	70,9	70,9	71,4
Index stáří ²⁾	81,8	84,5	87,3	90,1	93,6	97,4	100,6
Index ekonomického zatížení ³⁾	44,5	44,0	43,3	42,9	42,5	42,2	42,1
Průměrný věk k 31. 12. (roky)	38,3	38,6	38,9	39,2	39,5	39,8	40,0
muži	36,8	37,2	37,5	37,8	38,0	38,3	38,6
ženy	39,8	40,1	40,4	40,7	40,9	41,2	41,5
Počet zemřelých	5 121	5 130	5 319	5 007	5 339	4 773	4 880
z toho ve věku 65 a více let	4 041	3 991	4 136	3 901	4 133	3 726	3 786
Podíl zemřelých osob ve věku 65 a více let (%)	78,9	77,8	77,8	77,9	77,4	78,1	77,6
muži	70,2	69,3	69,4	69,3	69,1	70,5	69,1
ženy	87,8	86,4	86,5	86,9	86,0	86,4	87,0
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:							
novotvary	880	937	936	898	955	837	879
nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek	20	12	16	13	34	35	85
nemoci nervové soustavy	35	52	49	49	78	58	34
nemoci oběhové soustavy	2 681	2 653	2 734	2 530	2 555	2 300	2 233
nemoci dýchací soustavy	132	101	137	125	244	246	245
nemoci trávicí soustavy	86	71	83	68	110	98	114
vnější příčiny	135	120	131	119	63	62	112
Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let	291	266	247	267	289	272	256
Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let	146	181	169	170	186	178	157
Přírůstek (úbytek) stěhováním osob ve věku 65 a více let	-19	-177	46	22	103	94	99
Vnitrokrájské stěhování osob ve věku 65 a více let	364	353	375	402	493	449	350
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	14,01	14,25	14,20	14,40	14,70	14,83	15,16
ženy	16,85	17,26	17,50	17,49	17,58	18,03	18,75
Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾							
muži	8,24	8,17	8,14	8,42	8,81	8,91	8,98
ženy	9,45	9,88	10,03	9,90	9,81	10,21	11,01
EKONOMICKÁ AKTIVITA							
(Výběrové šetření pracovních sil)							
Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)							
muži ve věku 60–64 let	14,4	21,5	18,9	28,9	33,9	37,3	39,0
muži ve věku 65 a více let	5,1	5,2	5,8	7,5	7,8	4,2	7,2
ženy ve věku 60–64 let	10,5	8,6	10,8	5,3	8,7	9,8	16,9
ženy ve věku 65 a více let	1,6	1,5	1,6	3,5	3,1	2,1	3,3

¹⁾ Data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky.

²⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

³⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

⁴⁾ Pro výpočet naděje dožití je používán průměr za dvouletá období, je uveden ve sloupci druhého z roků, ze kterých je vypočten.

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
							OBYVATELSTVO ¹⁾
515 411	514 992	514 569	511 937	511 207	510 209	509 895	Počet obyvatel k 31. 12.
50,4	50,4	50,4	50,4	50,4	50,4	50,3	z toho ženy (%)
							z celku ve věku (%):
14,5	14,5	14,5	14,7	14,8	14,8	14,9	0–14 let
70,3	70,0	69,6	68,7	68,1	67,5	66,9	15–64 let
15,2	15,6	15,9	16,6	17,2	17,7	18,2	65 a více let
78 266	80 127	81 858	84 830	87 711	90 271	92 924	Počet obyvatel ve věku 65 a více let
59,5	59,3	59,2	58,9	58,6	58,3	58,2	z toho ženy (%)
							v tom ve věku:
31,0	31,8	32,0	33,2	34,2	34,4	34,2	65–69 let
24,6	24,1	24,3	24,1	24,0	24,4	24,9	70–74 let
21,5	20,8	20,2	19,3	18,5	18,0	17,7	75–79 let
14,5	14,3	14,4	14,1	14,0	13,7	13,4	80–84 let
6,7	7,0	7,1	7,1	7,1	7,1	7,2	85–89 let
1,2	1,4	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	90–94 let
0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,2	0,3	95 a více let
6 631	7 118	7 469	7 866	8 200	8 614	9 111	Počet obyvatel ve věku 85 a více let
70,9	71,1	71,1	71,6	70,9	70,8	70,5	z toho ženy (%)
104,5	107,5	109,6	112,6	116,2	119,6	122,1	Index stáří ²⁾
42,3	42,9	43,7	45,5	46,9	48,1	49,6	Index ekonomického zatížení ³⁾
40,3	40,5	40,8	41,1	41,3	41,6	41,9	Průměrný věk k 31. 12. (roky)
38,8	39,1	39,3	39,6	39,9	40,2	40,4	muži
41,7	41,9	42,2	42,4	42,7	43,0	43,3	ženy
4 881	5 094	5 105	5 031	5 223	5 129	4 880	Počet zemědělců
3 789	4 014	4 064	3 946	4 213	4 245	3 969	z toho ve věku 65 a více let
77,6	78,8	79,6	78,4	80,7	82,8	81,3	Podíl zemědělců ve věku 65 a více let (%)
68,5	70,6	71,6	70,7	73,6	76,3	74,8	muži
87,0	87,4	88,0	86,6	88,0	89,5	88,7	ženy
							Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti:
902	907	922	890	940	941	920	novotvary
107	131	124	173	135	225	189	nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek
45	17	33	103	112	130	104	nemoci nervové soustavy
2 113	2 339	2 367	2 188	2 400	2 269	2 105	nemoci oběhové soustavy
288	317	281	204	212	264	243	nemoci dýchací soustavy
76	113	99	93	95	118	100	nemoci trávicí soustavy
114	87	113	116	94	110	103	vnější příčiny
271	227	248	290	256	267	256	Přistěhovalí do kraje ve věku 65 a více let
146	131	187	161	168	194	200	Vystěhovalí z kraje ve věku 65 a více let
							Přírůstek (úbytek) stěhováním osob
125	96	61	129	88	73	56	ve věku 65 a více let
							Vnitrokrájské stěhování osob
294	275	308	371	345	397	352	ve věku 65 a více let
							Naděje dožití ve věku 65 let (dvouletá období) ⁴⁾
18,82	15,38	15,50	15,92	15,94	15,70	15,99	muži
22,99	18,73	18,77	19,02	19,06	19,22	19,86	ženy
							Naděje dožití ve věku 75 let (dvouletá období) ⁴⁾
9,15	9,14	9,21	9,62	11,98	11,82	12,09	muži
10,83	10,77	10,82	11,18	14,22	14,37	14,98	ženy
							EKONOMICKÁ AKTIVITA
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Míra ekonomické aktivity (tříleté průměry)
40,3	42,2	37,5	30,1	32,2	41,3	42,6	muži ve věku 60–64 let
8,2	6,9	6,3	4,8	6,1	7,6	5,0	muži ve věku 65 a více let
16,3	11,8	11,2	8,0	10,2	13,3	14,7	ženy ve věku 60–64 let
2,7	4,2	4,2	2,8	2,0	3,6	2,9	ženy ve věku 65 a více let

PŘÍLOHA

Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina - sociální péče a zdravotnictví

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SOCIÁLNÍ PÉČE										
Starobní důchody (prosinec)¹⁾										
Příjemci starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	71 418	72 498	73 839	75 426	77 435	82 970	86 878	86 482	86 387	87 419
z toho předčasný důchod (%)	24,5	25,9	27,3	28,5	30,2	30,4	33,4	34,6	35,6	36,5
Příjemci starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem	29 717	29 938	30 123	30 299	30 224	31 981	32 160	32 215	32 114	32 015
z toho předčasný důchod (%)	5,3	6,0	6,8	7,4	8,5	9,0	10,2	11,3	12,3	13,4
Průměrná měsíční výše starobního důchodu bez souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	8 282	8 760	9 363	10 290	10 747	10 826	11 296	11 541	11 752	11 875
ženy	6 881	7 261	7 754	8 591	8 929	8 972	9 359	9 547	9 714	9 806
Průměrná měsíční výše starobního důchodu v souběhu s vdovským / vdoveckým důchodem (Kč)										
muži	9 255	9 825	10 519	11 444	11 914	11 994	12 514	12 769	13 008	13 140
ženy	8 413	8 922	9 550	10 415	10 807	10 818	11 251	11 470	11 643	11 727
Domovy pro seniory²⁾										
počet zařízení	.	.	23	23	23	24	24	25	25	25
počet lůžek	.	.	2 329	2 195	2 149	2 189	2 089	2 181	2 220	2 199
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	30,5	28,0	26,8	26,7	24,6	24,9	24,6	23,7
Domovy se zvláštním režimem²⁾										
počet zařízení	.	.	.	12	13	14	14	15	15	15
počet lůžek	.	.	.	399	422	433	469	508	526	547
lůžka na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	x	x	x	5,1	5,3	5,3	5,5	5,8	5,8	5,9
Pečovatelská služba										
uživatelé pečovatelské služby	5 748	7 258	4 632	6 008	6 896	6 536	6 616	5 766	5 396	5 514
výdaje na pečovatelskou službu (tis. Kč)	71 367	84 895	91 208	95 341	115 643	119 753	127 570	124 812	127 472	132 895
ZDRAVOTNICTVÍ										
Léčebny dlouhodobě nemocných										
počet zařízení	5	6	6	6	6	6	5	5	5	.
počet lůžek	482	515	515	505	502	494	474	494	492	.
počet hospitalizovaných	2 277	2 561	2 689	2 473	2 476	2 571	2 533	2 839	2 830	.
hospitalizovaní na 10 000 obyvatel	52,9	59,1	61,7	56,3	56,2	58,4	58,0	65,1	65,0	.
Hospice										
počet zařízení	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
počet lůžek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
počet hospitalizovaných	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
hospitalizovaní na 10 000 obyvatel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Od roku 2010 převedeni invalidní důchodci ve věku 65 a více let mezi starobní důchodce.

²⁾ Od roku 2008 jsou zařízení i místa v nich členěna podle druhu poskytované sociální služby; v jednom zařízení může být poskytováno více druhů sociálních služeb.

Obyvatelstvo Kraje Vysočina podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2005 a 2014

	Stav k 31. 12.	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
					65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 a více
Celkem											
Kraj Vysočina	2005	510 767	73 593	14,4	21 984	19 809	16 175	10 471	3 413	1 457	284
	2014	509 895	92 924	18,2	31 745	23 158	16 428	12 482	6 716	2 140	255
v tom okres:											
Havlíčkův Brod	2005	94 919	14 144	14,9	4 201	3 984	3 153	1 926	593	244	43
	2014	94 885	17 742	18,7	6 063	4 420	3 141	2 457	1 241	376	44
Jihlava	2005	110 477	15 640	14,2	4 594	4 146	3 455	2 348	743	296	58
	2014	112 417	19 831	17,6	7 001	4 854	3 331	2 637	1 487	462	59
Pelhřimov	2005	72 339	11 286	15,6	3 407	3 055	2 437	1 609	508	221	49
	2014	72 061	14 215	19,7	4 812	3 584	2 581	1 906	973	316	43
Třebíč	2005	113 873	16 077	14,1	4 562	4 178	3 712	2 390	801	354	80
	2014	112 076	19 964	17,8	6 775	4 924	3 395	2 773	1 550	491	56
Žďár nad Sázavou	2005	119 159	16 446	13,8	5 220	4 446	3 418	2 198	768	342	54
	2014	118 456	21 172	17,9	7 094	5 376	3 980	2 709	1 465	495	53
Muži											
Kraj Vysočina	2005	252 814	29 434	11,6	9 819	8 320	6 259	3 536	1 041	402	57
	2014	253 176	38 874	15,4	14 887	10 195	6 593	4 513	2 105	538	43
v tom okres:											
Havlíčkův Brod	2005	47 052	5 631	12,0	1 825	1 654	1 238	671	168	68	7
	2014	47 169	7 448	15,8	2 864	1 967	1 222	888	414	83	10
Jihlava	2005	54 634	6 097	11,2	2 034	1 696	1 284	755	228	88	12
	2014	55 776	8 223	14,7	3 279	2 125	1 307	934	459	111	8
Pelhřimov	2005	35 828	4 523	12,6	1 495	1 325	927	542	158	65	11
	2014	35 722	5 928	16,6	2 232	1 596	1 018	708	285	81	8
Třebíč	2005	56 152	6 467	11,5	2 083	1 768	1 447	816	245	94	14
	2014	55 530	8 368	15,1	3 226	2 139	1 390	1 001	485	117	10
Žďár nad Sázavou	2005	59 148	6 716	11,4	2 382	1 877	1 363	752	242	87	13
	2014	58 979	8 907	15,1	3 286	2 368	1 656	982	462	146	7
Ženy											
Kraj Vysočina	2005	257 953	44 159	17,1	12 165	11 489	9 916	6 935	2 372	1 055	227
	2014	256 719	54 050	21,1	16 858	12 963	9 835	7 969	4 611	1 602	212
v tom okres:											
Havlíčkův Brod	2005	47 867	8 513	17,8	2 376	2 330	1 915	1 255	425	176	36
	2014	47 716	10 294	21,6	3 199	2 453	1 919	1 569	827	293	34
Jihlava	2005	55 843	9 543	17,1	2 560	2 450	2 171	1 593	515	208	46
	2014	56 641	11 608	20,5	3 722	2 729	2 024	1 703	1 028	351	51
Pelhřimov	2005	36 511	6 763	18,5	1 912	1 730	1 510	1 067	350	156	38
	2014	36 339	8 287	22,8	2 580	1 988	1 563	1 198	688	235	35
Třebíč	2005	57 721	9 610	16,6	2 479	2 410	2 265	1 574	556	260	66
	2014	56 546	11 596	20,5	3 549	2 785	2 005	1 772	1 065	374	46
Žďár nad Sázavou	2005	60 011	9 730	16,2	2 838	2 569	2 055	1 446	526	255	41
	2014	59 477	12 265	20,6	3 808	3 008	2 324	1 727	1 003	349	46

Zemřelí muži podle vybraných příčin smrti^{*)} v Kraji Vysočina v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelí muži	2 582	1 931	74,8	351	337	352	405	327	142	17
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	41	37	90,2	6	5	7	13	6	-	-
II. Novotvary (C00–D48)	731	524	71,7	134	121	100	103	50	14	2
zhoubné novotvary (C00–C97)	719	515	71,6	134	120	99	99	47	14	2
zhoubný novotvar žaludku (C16)	28	25	89,3	3	8	5	5	4	-	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	64	57	89,1	16	14	9	13	3	2	-
zhoubné novotvary konečníku (C20)	26	22	84,6	9	6	3	3	-	1	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	57	38	66,7	11	8	3	12	3	1	-
zhoubný novotvar průdušky a plic (C34)	147	101	68,7	29	26	20	16	8	2	-
zhoubný novotvar předstojné žlázy - prostaty (C61)	55	47	85,5	7	9	11	11	6	2	1
zhoubný novotvar mízní, krvetvorné a příbuzné tkáně (C81–C96)	59	44	74,6	7	7	15	10	4	1	-
III. Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	5	3	60,0	1	-	-	1	1	-	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	107	95	88,8	10	24	14	27	15	5	-
diabetes mellitus (E10–E14)	102	91	89,2	10	23	13	26	14	5	-
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	29	19	65,5	5	1	2	3	4	4	-
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	60	42	70,0	6	9	9	4	9	5	-
Alzheimerova nemoc (G30)	19	19	100,0	1	1	4	2	6	5	-
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	1 097	921	84,0	134	123	174	195	187	97	11
postižení srdce při hypertenzi (I11)	39	30	76,9	4	5	6	8	5	1	1
infarkt myokardu (I21–I23)	177	128	72,3	31	16	24	27	19	11	-
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	451	412	91,4	47	50	67	85	100	55	8
selhání srdce (I50)	49	39	79,6	8	9	7	5	5	5	-
cévní nemoci mozku (I60–I69)	183	161	88,0	24	20	40	30	31	15	1
ateroskleróza (I70)	20	20	100,0	1	2	3	3	7	3	1
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	184	151	82,1	25	26	22	35	29	11	3
záňety plic (J12–J18)	55	43	78,2	5	9	1	9	11	6	2
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	89	43	48,3	14	8	5	6	8	2	-
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	2	2	100,0	-	-	1	-	1	-	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	5	5	100,0	1	1	2	-	1	-	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	35	29	82,9	4	5	7	6	5	1	1
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	17	9	52,9	1	2	3	2	1	-	-
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	173	51	29,5	10	12	6	11	9	3	-
dopravní nehody (V01–V99)	41	6	14,6	3	1	1	-	-	1	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	70	36	51,4	7	8	4	8	7	2	-
sebevraždy (X60–X84)	46	7	15,2	-	3	-	3	1	-	-

^{*)} podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decenální revize (MKN-10)

Zemřelé ženy podle vybraných příčin smrti¹⁾ v Kraji Vysočina v roce 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Zemřelé ženy	2 298	2 038	88,7	158	167	295	469	558	322	69
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	33	31	93,9	3	2	8	5	6	6	1
II. Novotvary (C00–D48)	525	396	75,4	76	67	86	89	58	18	2
zhoubné novotvary (C00–C97)	512	385	75,2	74	66	85	88	53	18	1
zhoubný novotvar žaludku (C16)	24	22	91,7	3	4	5	7	3	-	-
zhoubný novotvar tlustého střeva (C18)	40	32	80,0	3	6	5	9	8	1	-
zhoubné novotvary konečníku (C20)	12	6	50,0	-	1	2	1	2	-	-
zhoubný novotvar slinivky břišní (C25)	40	35	87,5	9	7	9	5	4	1	-
zhoubný novotvar průdušky a plice (C34)	51	34	66,7	10	7	7	6	4	-	-
zhoubný novotvar prsu (C50)	60	44	73,3	9	7	7	13	3	5	-
zhoubný novotvar mízní, krvinečné a příbuzné tkáně (C81–C96)	34	32	94,1	2	7	7	4	9	2	1
III. Nemoci krve, krevtových orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	6	4	66,7	-	1	2	1	-	-	-
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	119	110	92,4	6	10	17	28	31	16	2
diabetes mellitus (E10–E14)	102	96	94,1	6	10	14	23	28	14	1
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	12	10	83,3	-	-	-	4	4	2	-
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	87	72	82,8	4	7	8	22	22	8	1
Alzheimerova nemoc (G30)	53	52	98,1	2	1	5	18	20	5	1
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	1 223	1 184	96,8	48	62	145	259	370	243	57
postižení srdce při hypertenzi (I11)	45	43	95,6	2	1	4	10	13	12	1
infarkt myokardu (I21–I23)	128	124	96,9	8	9	15	29	38	18	7
ostatní formy ischemické choroby srdeční (I20, I24, I25)	544	540	99,3	11	23	58	95	197	119	37
selhání srdce (I50)	49	46	93,9	5	4	4	9	11	13	-
cévní nemoci mozku (I60–I69)	263	257	97,7	6	15	36	74	63	55	8
ateroskleróza (I70)	25	25	100,0	2	1	5	2	7	7	1
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	99	92	92,9	6	5	12	31	22	15	1
záněty plic (J12–J18)	37	37	100,0	1	1	4	13	10	7	1
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	73	57	78,1	10	7	5	11	17	6	1
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	4	4	100,0	-	-	-	2	2	-	-
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	5	5	100,0	-	-	3	1	1	-	-
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	18	16	88,9	1	-	1	3	6	4	1
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	11	5	45,5	2	-	-	2	1	-	-
XX. Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti (V01–Y98)	75	52	69,3	2	6	8	11	18	4	3
dopravní nehody (V01–V99)	7	2	28,6	-	1	1	-	-	-	-
jiné vnější příčiny náhodných poranění (W00–X59)	53	43	81,1	-	4	6	10	16	4	3
sebevraždy (X60–X84)	8	3	37,5	2	-	1	-	-	-	-

¹⁾ podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění 10. decennální revize (MKN-10)

PŘÍLOHA

Základní výsledky projekce obyvatelstva Kraje Vysočina

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

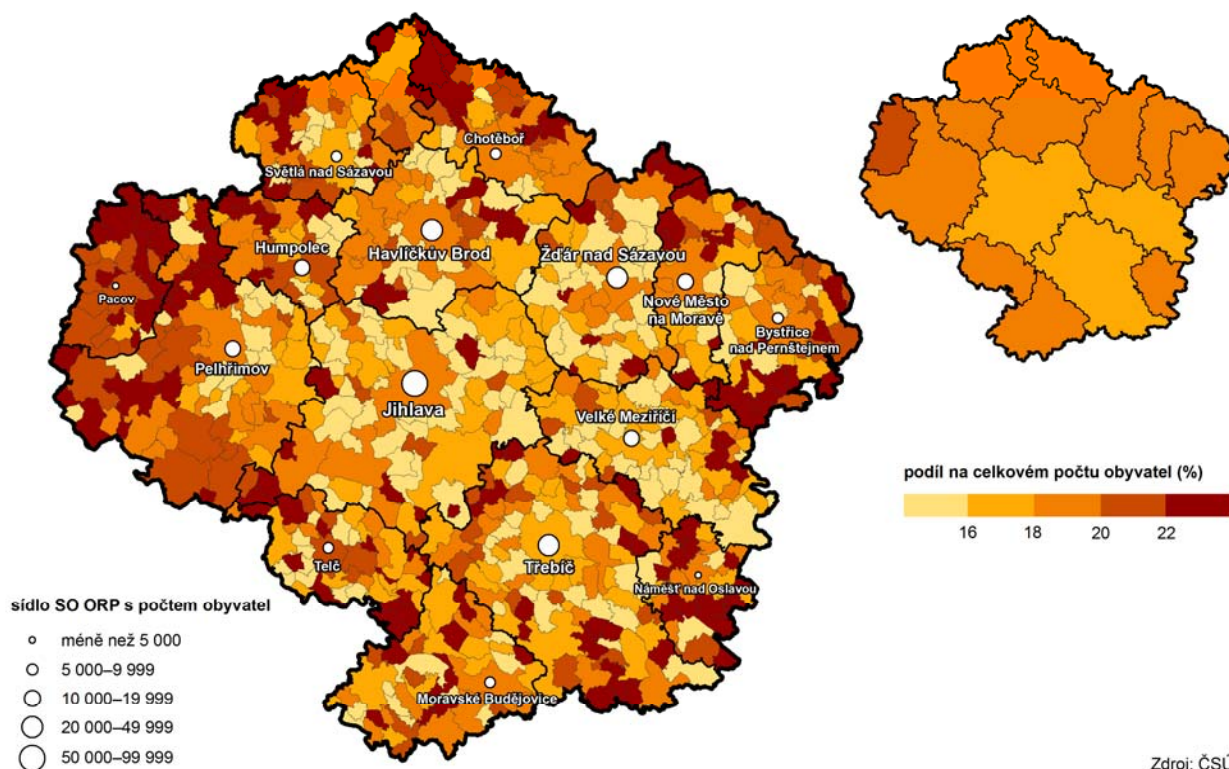
	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)							
Celkem	504 330	498 911	491 942	483 430	473 677	463 162	452 169
z toho ve věku (%):							
0–14 let	14,9	14,0	12,9	12,2	11,9	12,1	12,3
15–64 let	64,3	62,8	61,7	60,6	58,3	55,4	53,8
65 a více let	20,8	23,3	25,4	27,2	29,8	32,5	33,9
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	104 908	116 068	124 792	131 703	141 060	150 408	153 124
v tom ve věku:							
65–69 let	32 062	31 927	30 804	30 813	35 458	37 104	31 435
70–74 let	28 973	29 615	29 830	29 078	29 224	33 776	35 468
75–79 let	19 950	25 396	26 364	26 869	26 452	26 776	31 202
80–84 let	12 693	15 903	20 741	21 951	22 646	22 668	23 206
85–89 let	7 758	8 449	11 093	14 885	16 078	16 904	17 350
90 a více let	3 472	4 778	5 960	8 107	11 202	13 180	14 463
Průměrný věk (roky)	43,3	44,8	46,2	47,6	48,5	49,2	49,8
Index stáří ¹⁾	139,3	166,4	196,2	223,7	249,5	268,2	275,3
Index ekonomického zatížení ²⁾	67,9	74,3	76,9	79,5	86,1	95,4	101,5
Muži							
Celkem	250 902	248 250	244 734	240 532	235 820	230 747	225 372
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,4	14,5	13,4	12,6	12,4	12,5	12,7
15–64 let	66,5	64,8	63,7	62,5	60,2	57,3	55,6
65 a více let	18,1	20,7	22,9	24,9	27,4	30,2	31,7
Počet mužů ve věku 65 a více let	45 421	51 408	56 046	59 773	64 668	69 696	71 480
v tom ve věku:							
65–69 let	15 358	15 699	15 164	15 200	17 453	18 463	15 833
70–74 let	13 186	13 816	14 365	14 068	14 181	16 372	17 393
75–79 let	8 363	11 102	11 895	12 577	12 461	12 674	14 779
80–84 let	4 790	6 314	8 648	9 480	10 183	10 283	10 597
85–89 let	2 662	2 989	4 131	5 843	6 557	7 202	7 472
90 a více let	1 062	1 488	1 843	2 605	3 833	4 702	5 406
Ženy							
Celkem	253 428	250 661	247 208	242 898	237 857	232 415	226 797
z toho ve věku (%):							
0–14 let	14,4	13,5	12,5	11,8	11,5	11,7	11,9
15–64 let	62,1	60,7	59,7	58,6	56,4	53,6	52,1
65 a více let	23,5	25,8	27,8	29,6	32,1	34,7	36,0
Počet žen ve věku 65 a více let	59 487	64 660	68 746	71 930	76 392	80 712	81 644
v tom ve věku:							
65–69 let	16 704	16 228	15 640	15 613	18 005	18 641	15 602
70–74 let	15 787	15 799	15 465	15 010	15 043	17 404	18 075
75–79 let	11 587	14 294	14 469	14 292	13 991	14 102	16 423
80–84 let	7 903	9 589	12 093	12 471	12 463	12 385	12 609
85–89 let	5 096	5 460	6 962	9 042	9 521	9 702	9 878
90 a více let	2 410	3 290	4 117	5 502	7 369	8 478	9 057

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let

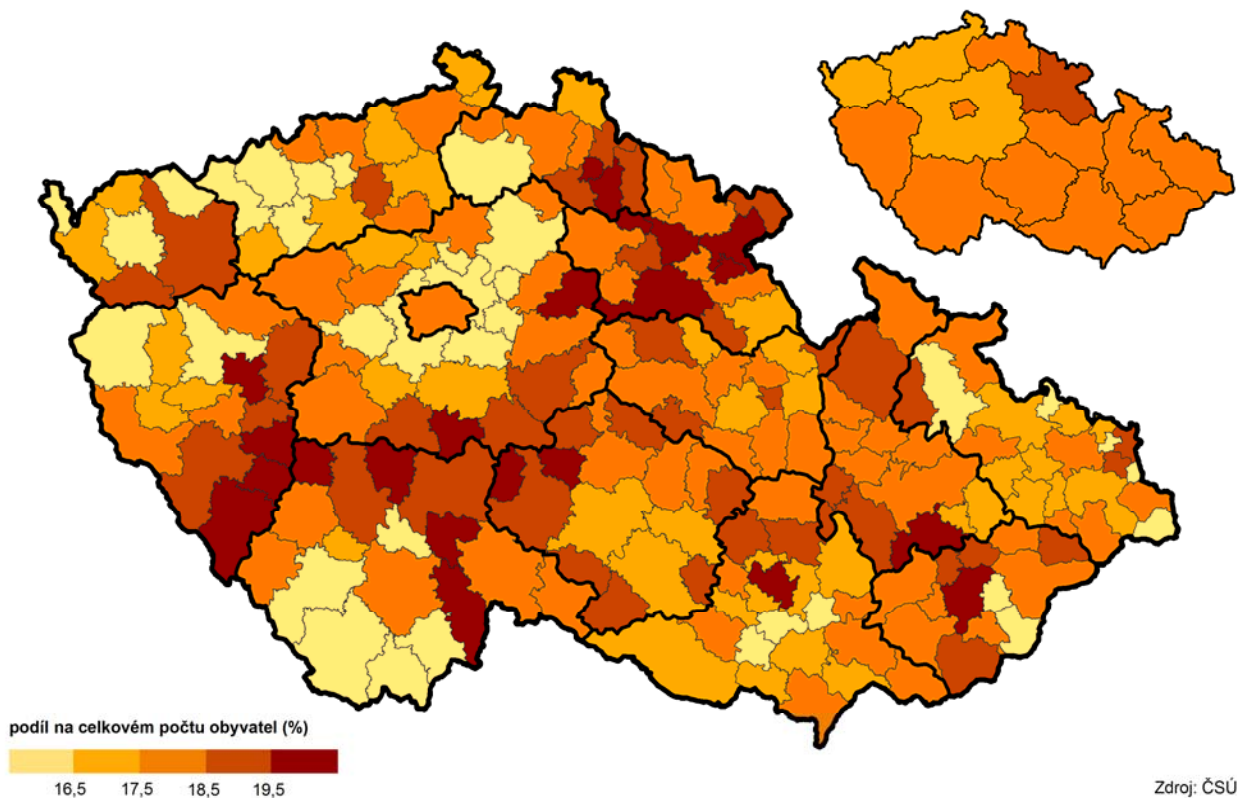
²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle obcí a SO ORP Kraje Vysočina k 31. 12. 2014

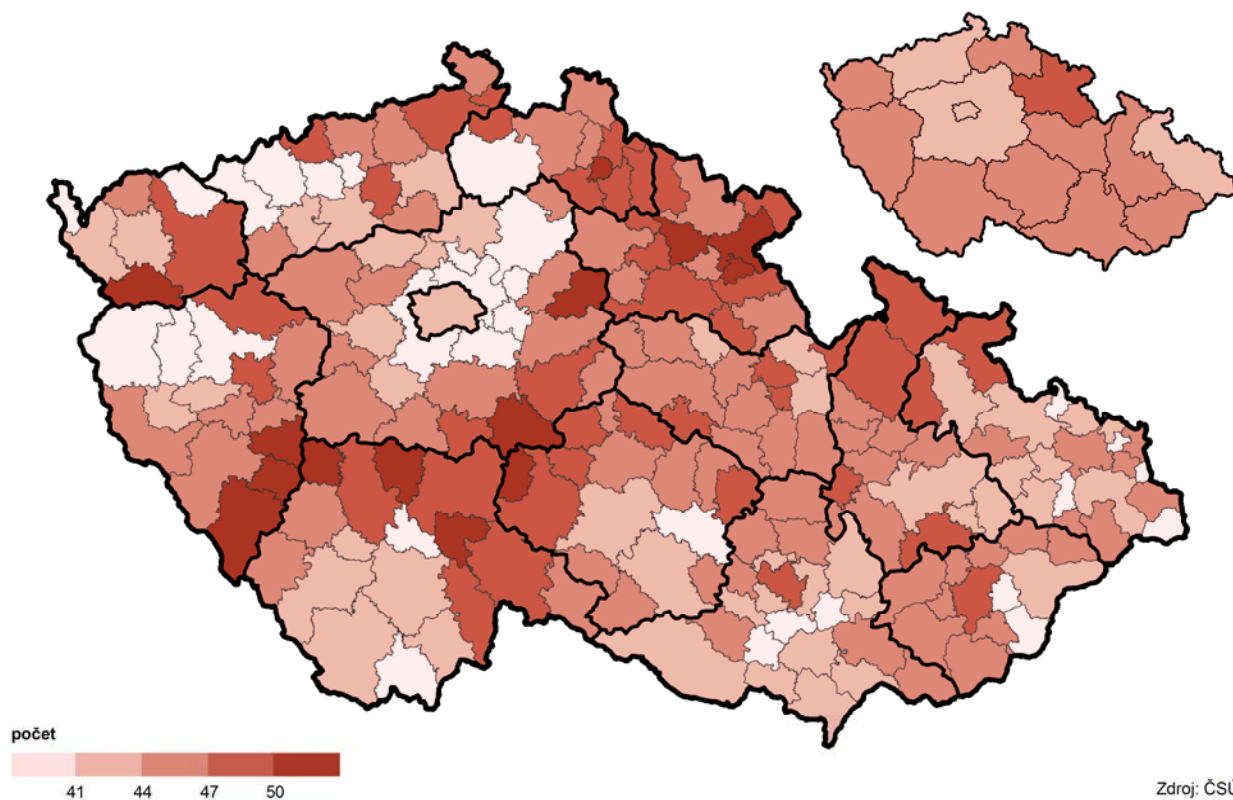

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

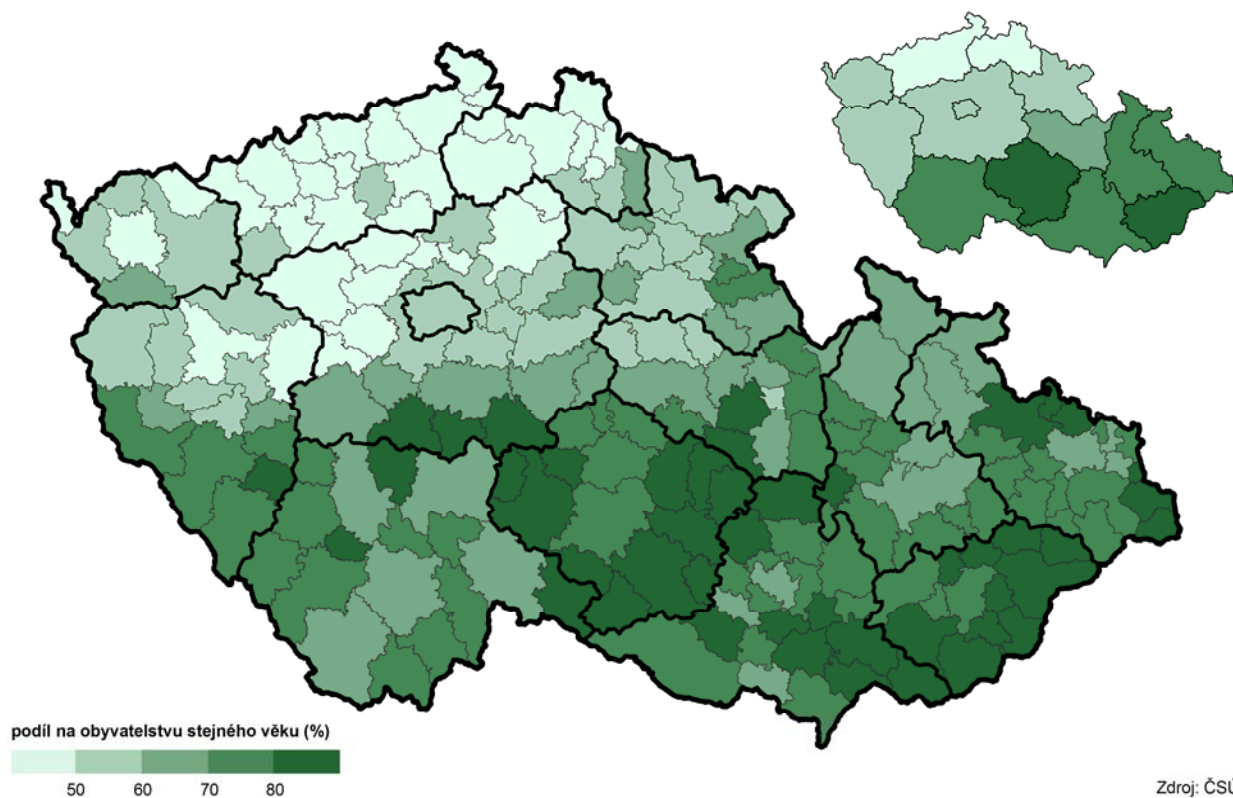

PŘÍLOHA

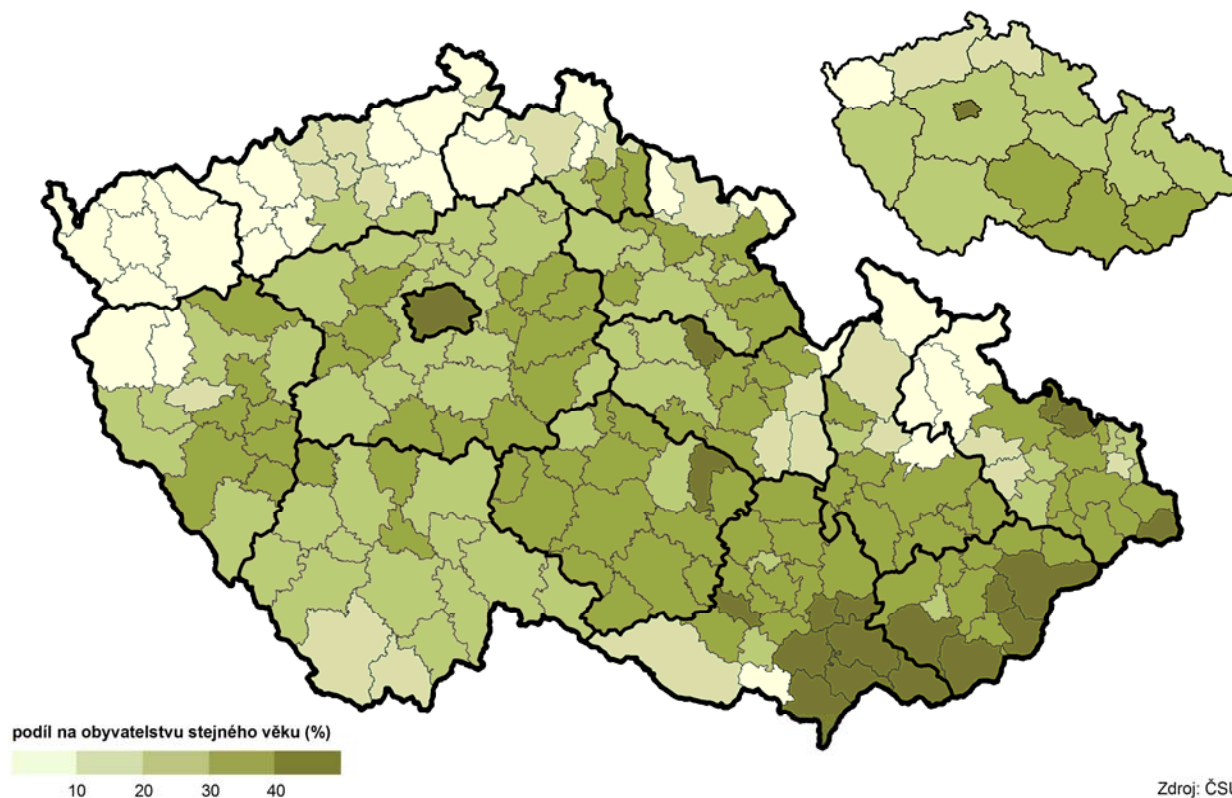
Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

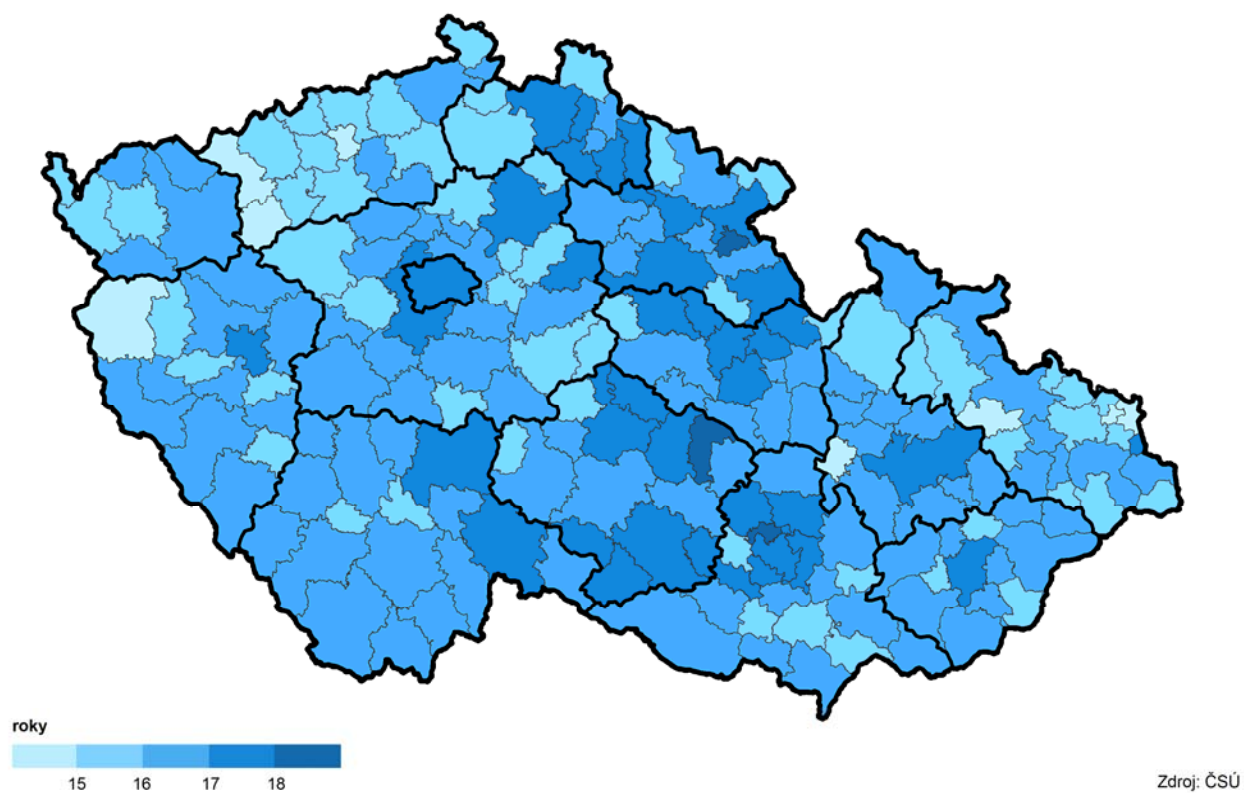
Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(z osob s uvedeným vztahem k víře)

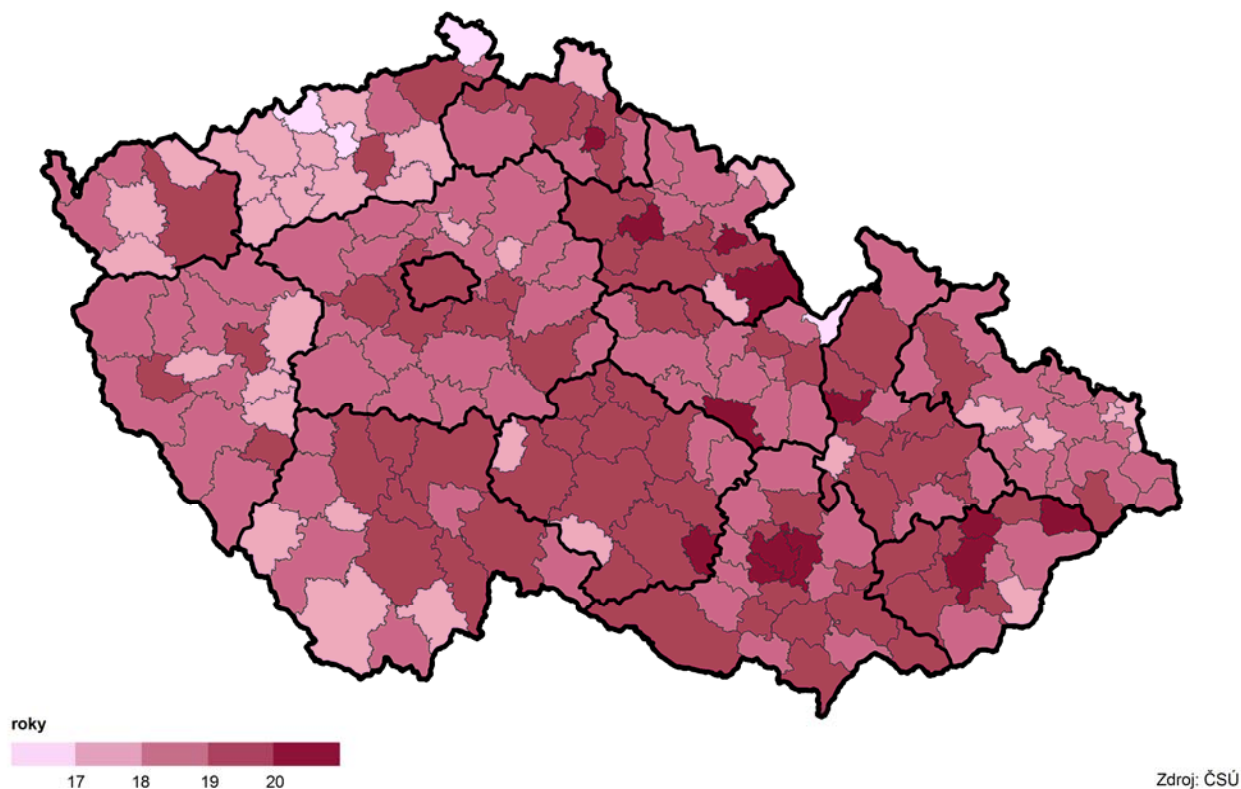
Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(ze zjištěných hodnot)

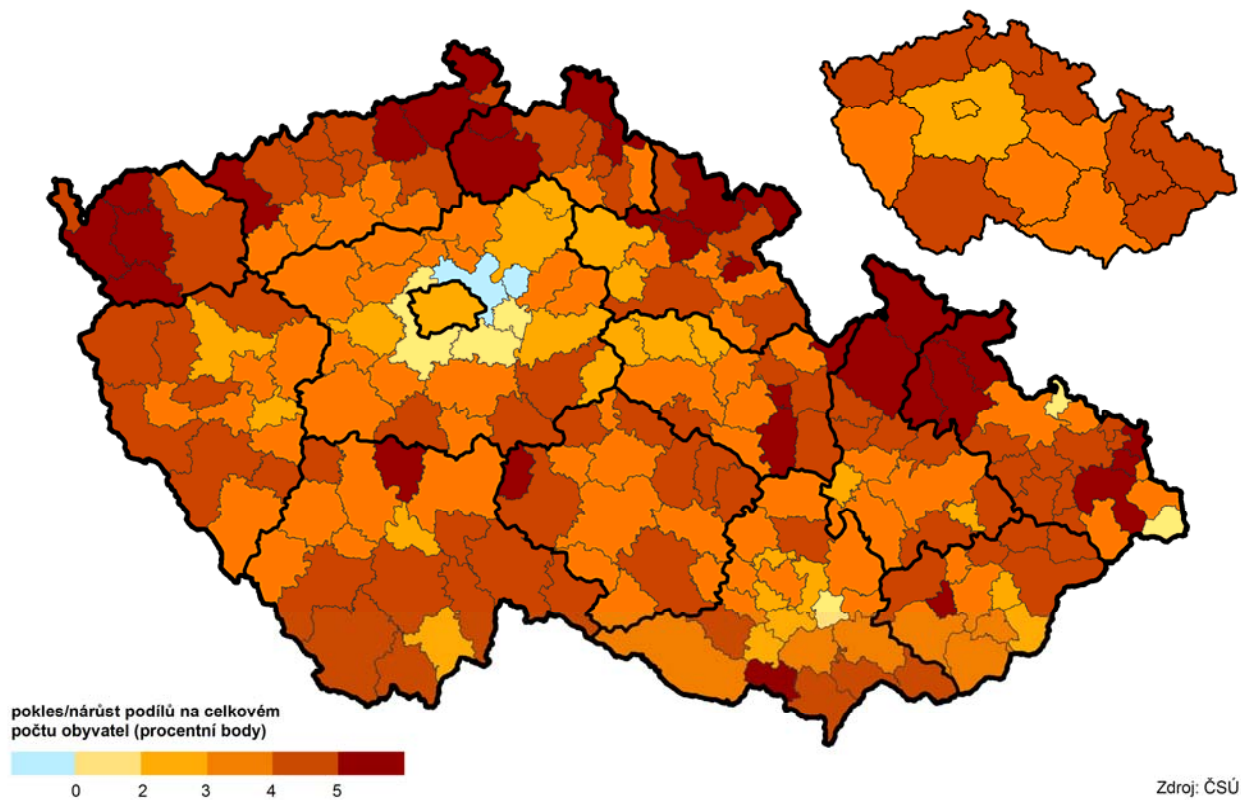
Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

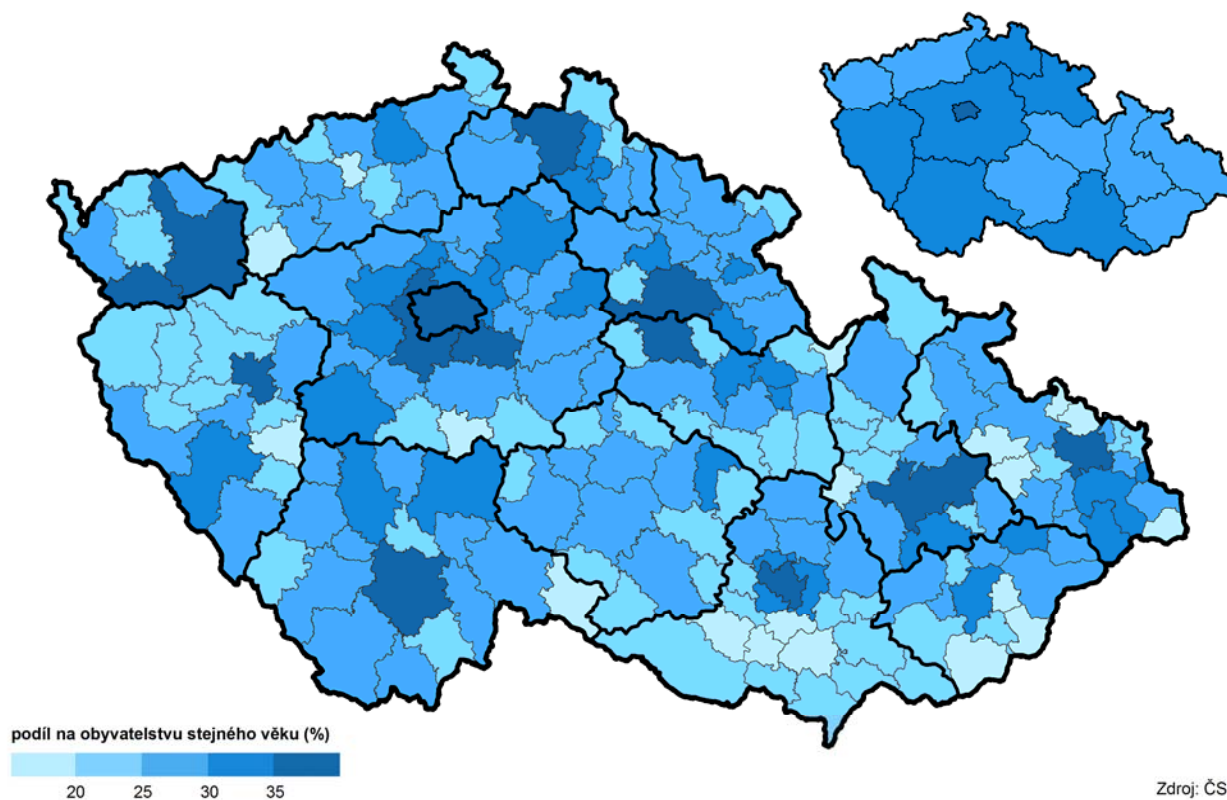
Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

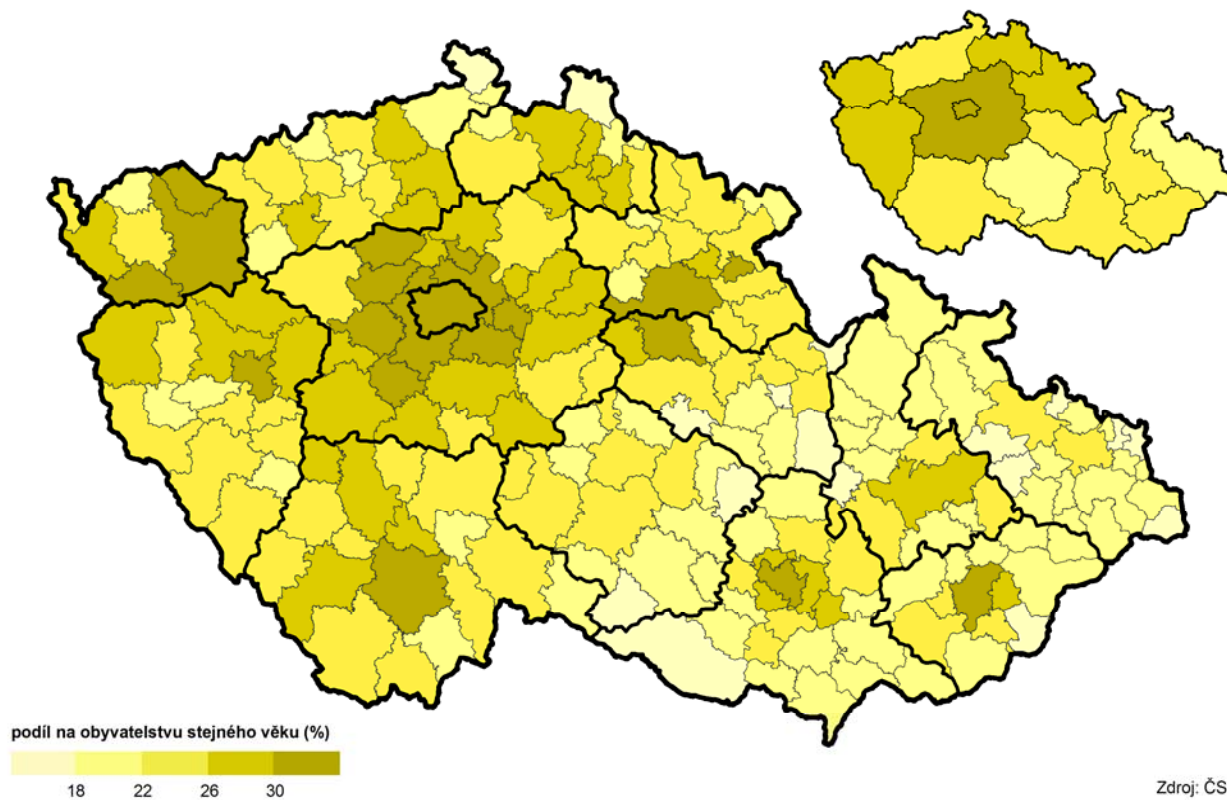
Změna podílu osob ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2004 a 31. 12. 2014

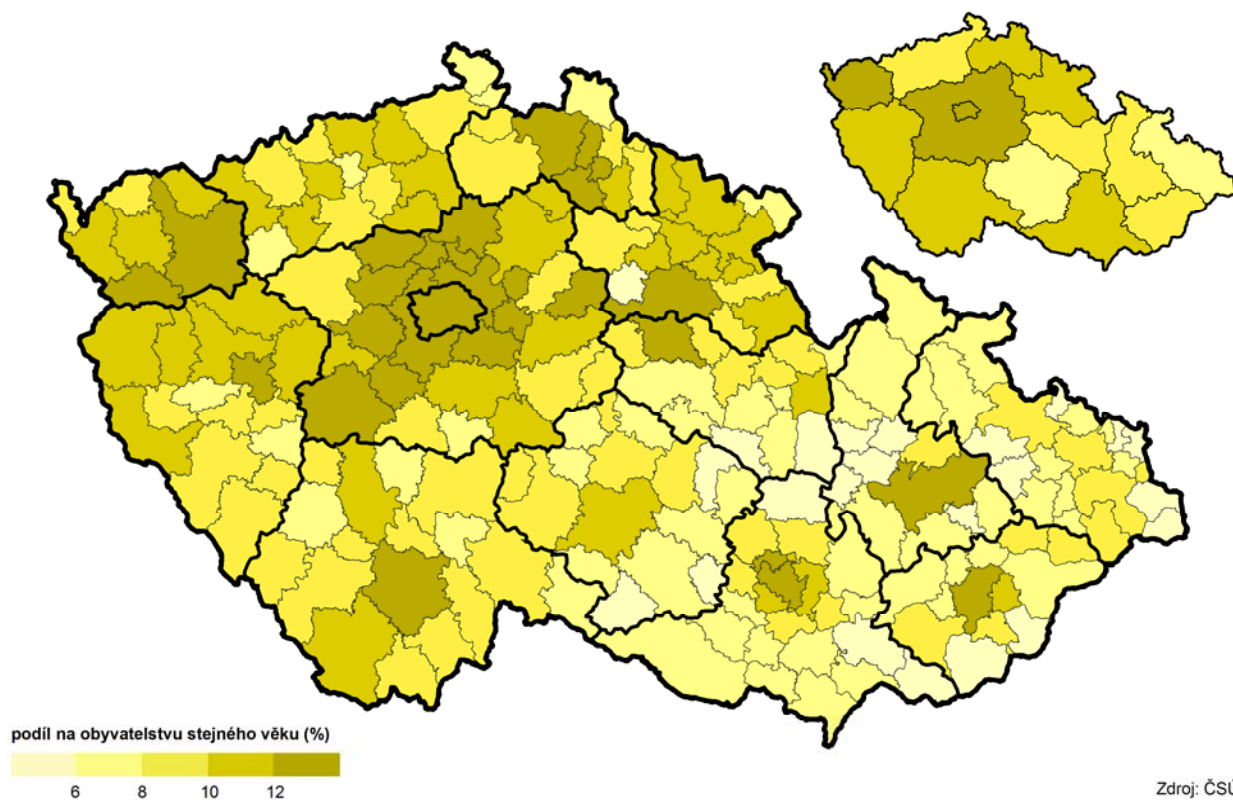
Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou a vyšším vzděláním ve věku 65 a více let
podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

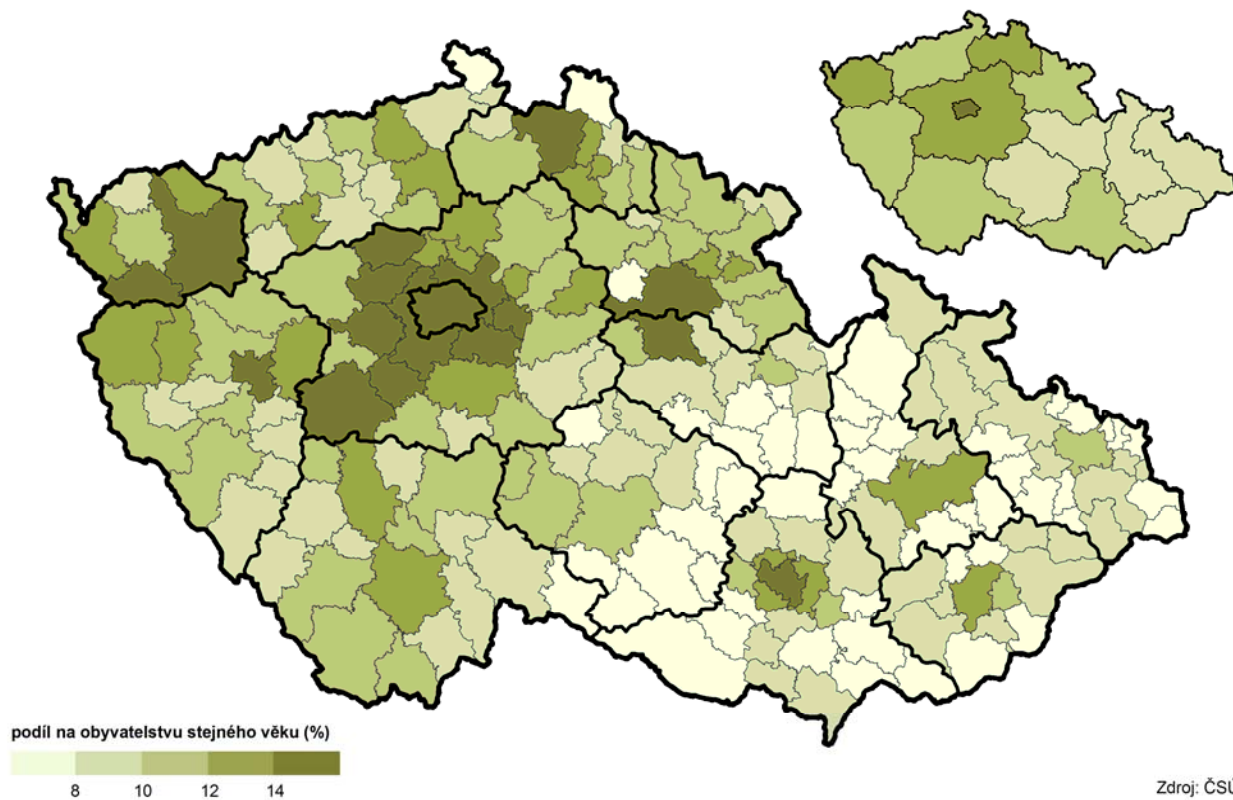
Zaměstnanost seniorů ve věku 60–64 let podle SO ORP a krajů
podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

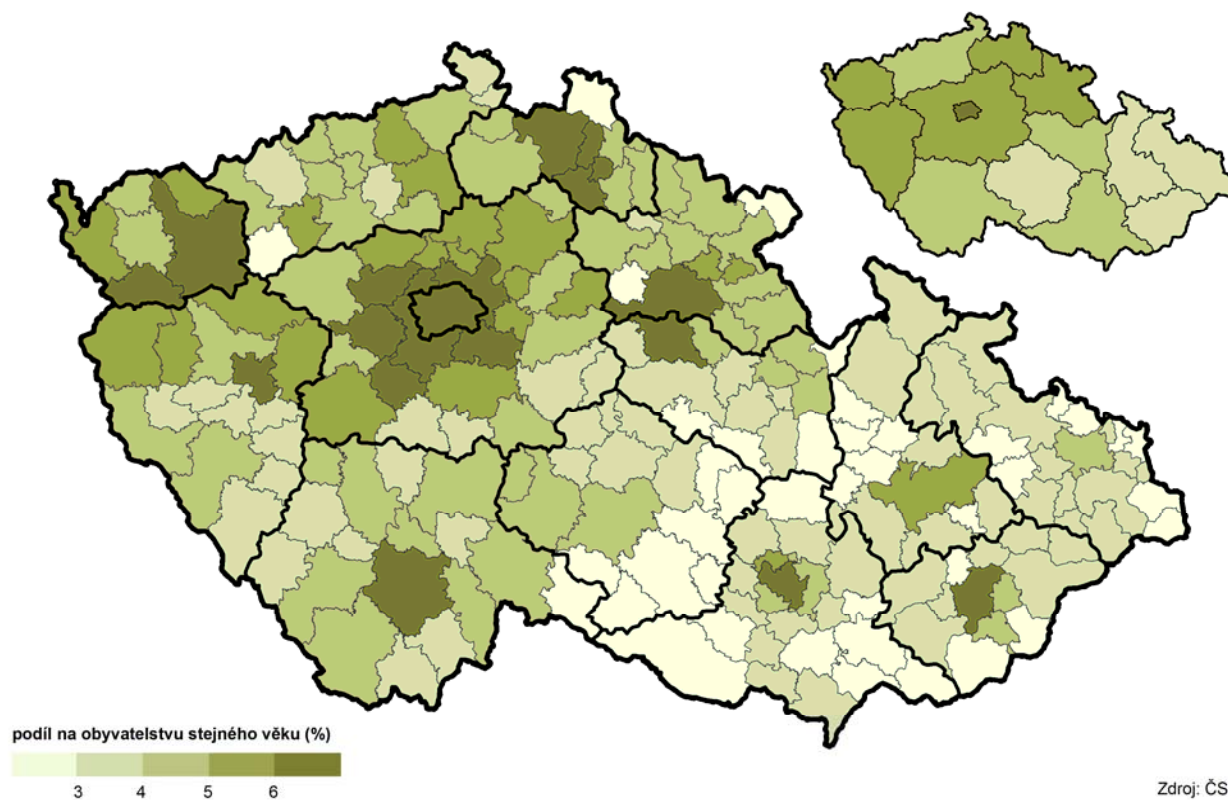
Zaměstnanost seniorů ve věku 65–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

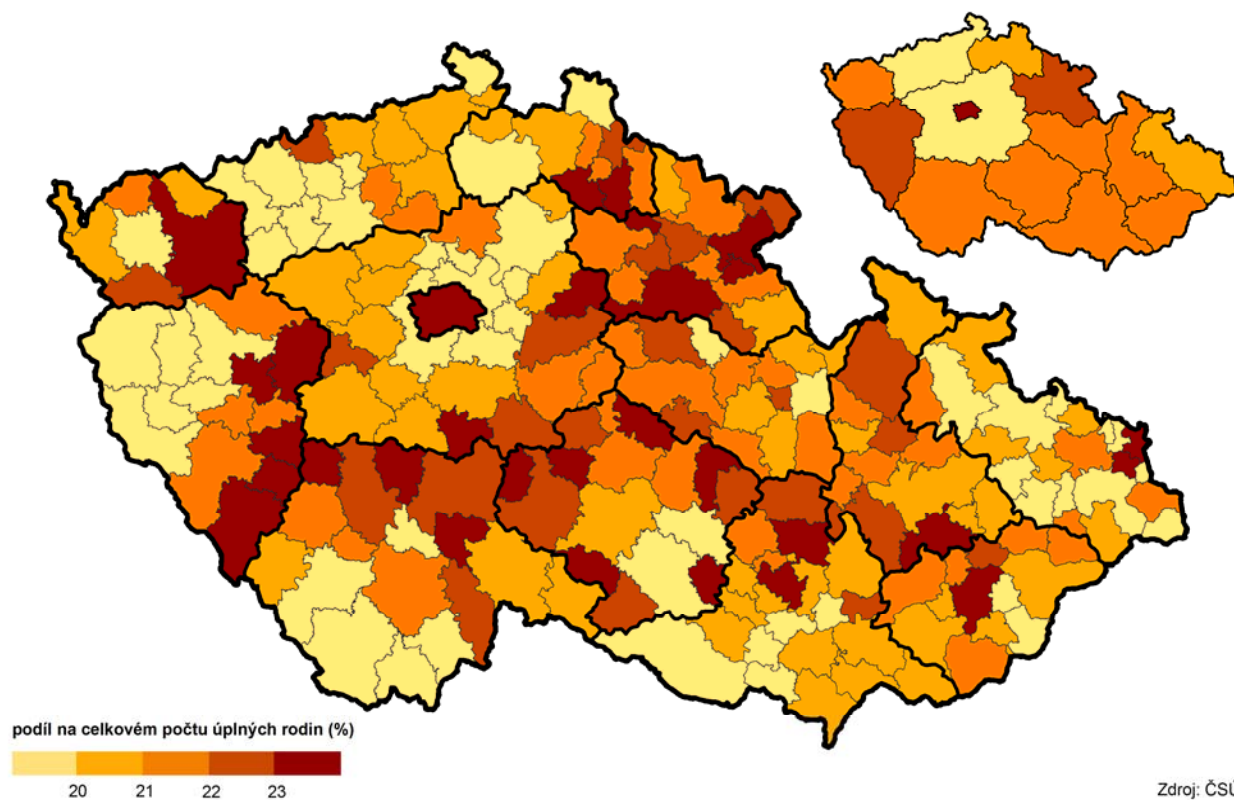
Pracující důchodci ve věku 60–69 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Pracující důchodci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

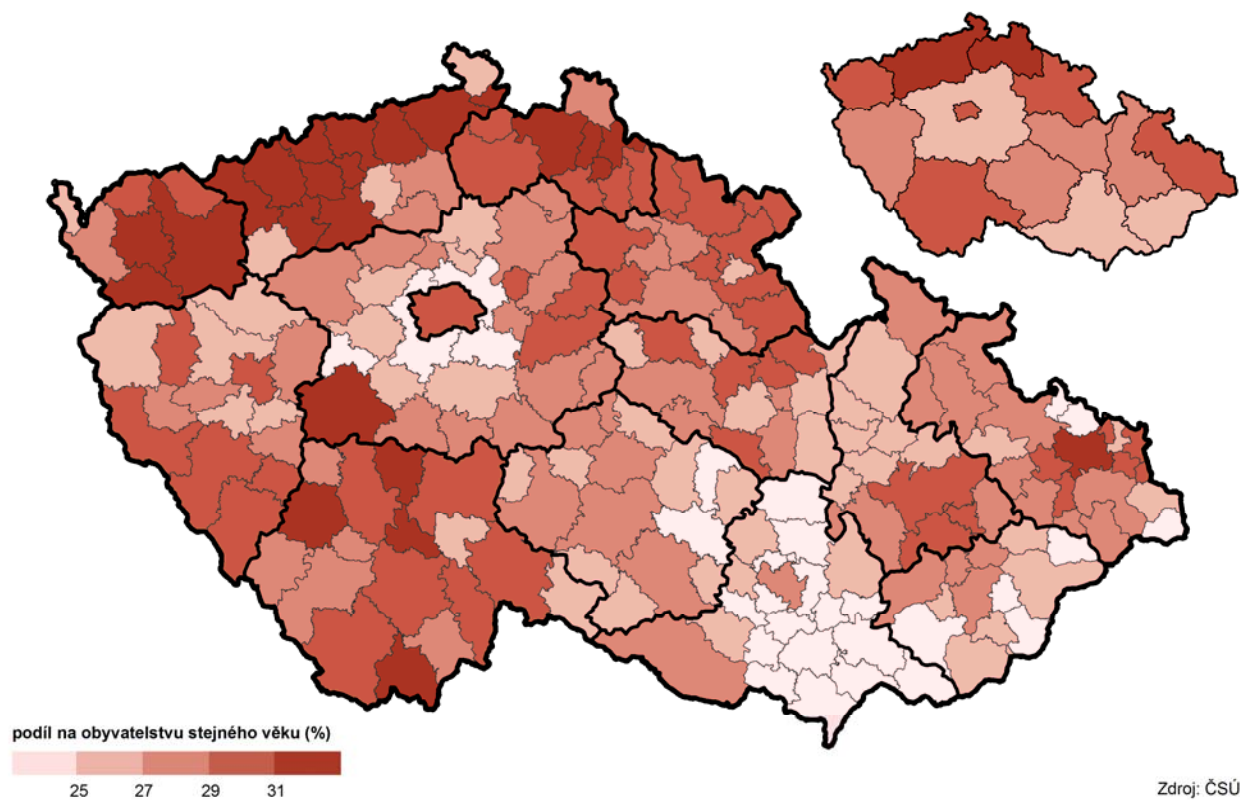

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

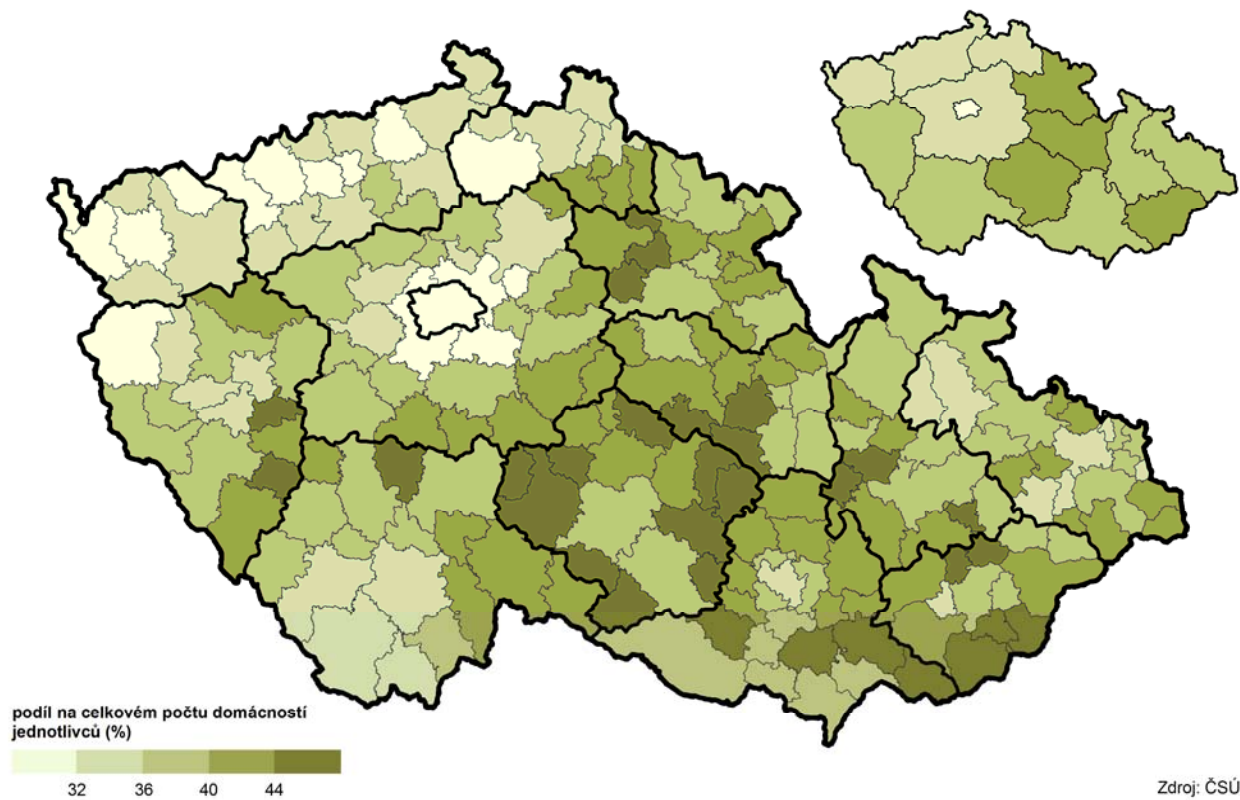

PŘÍLOHA

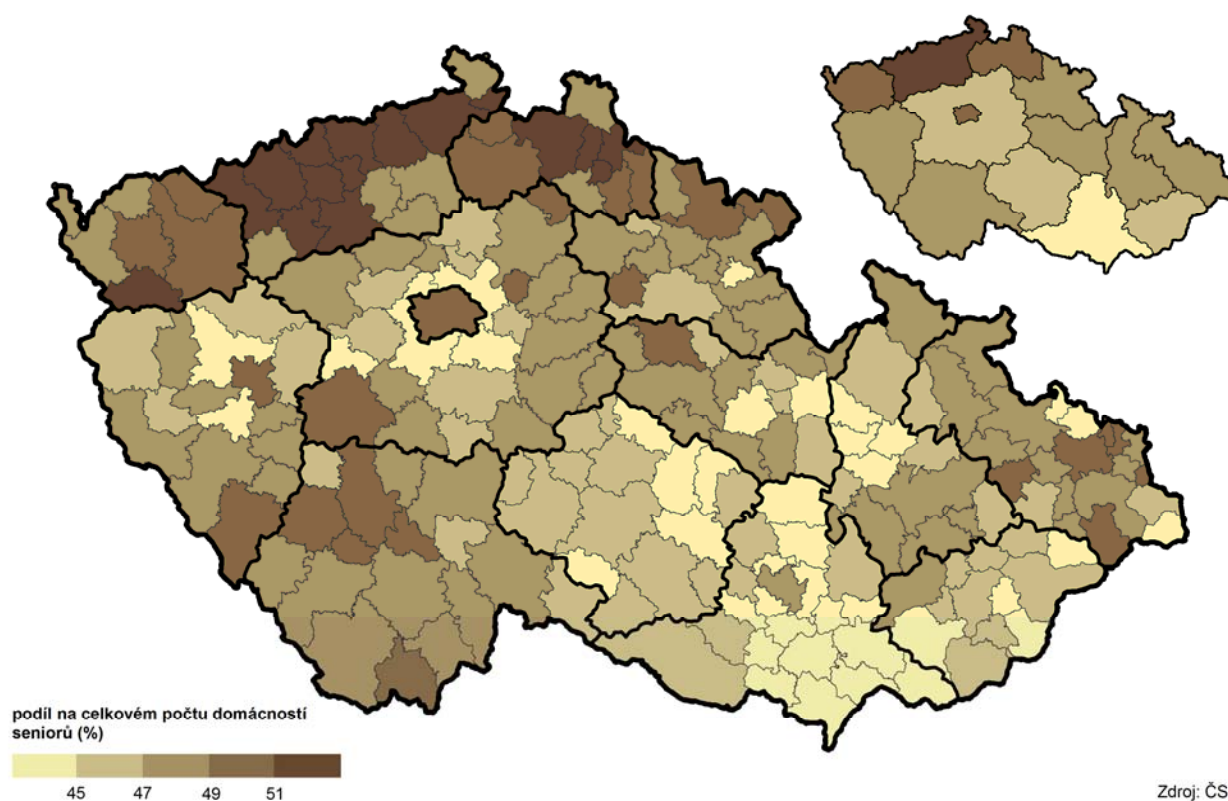
Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

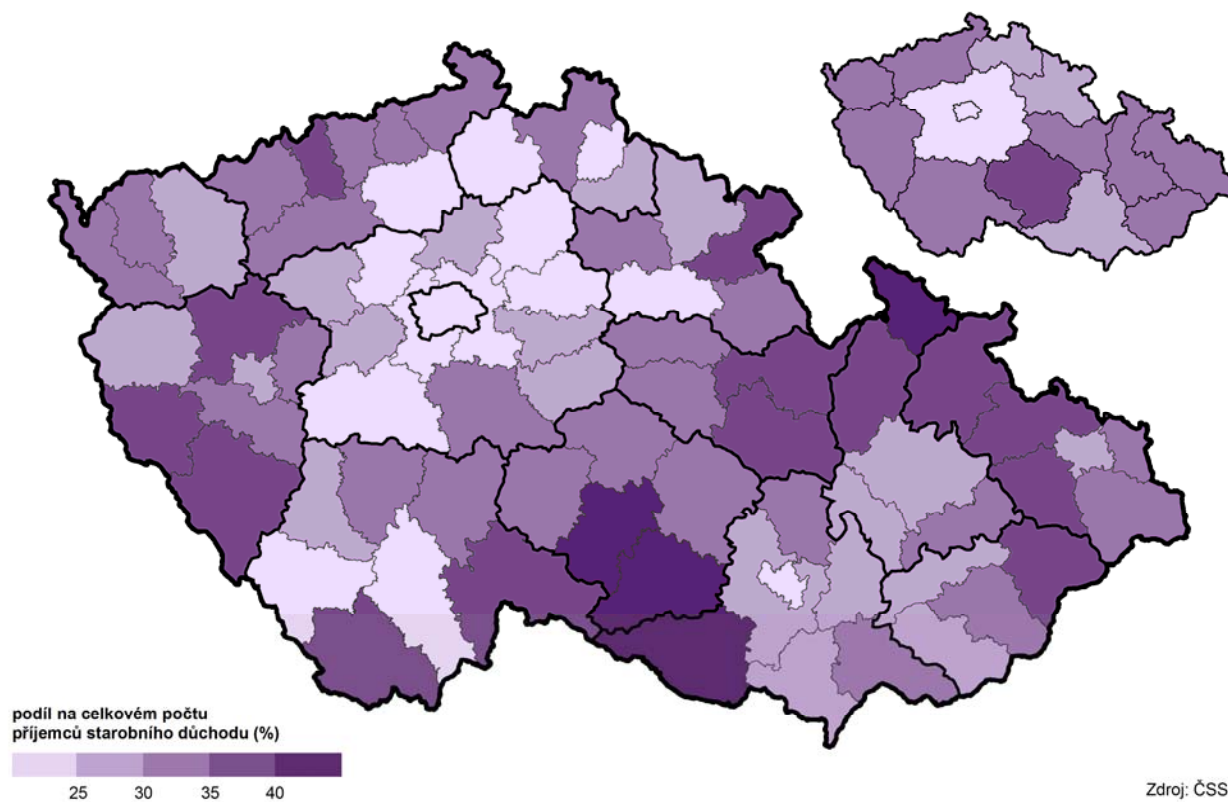
Domácnosti jednotlivců ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

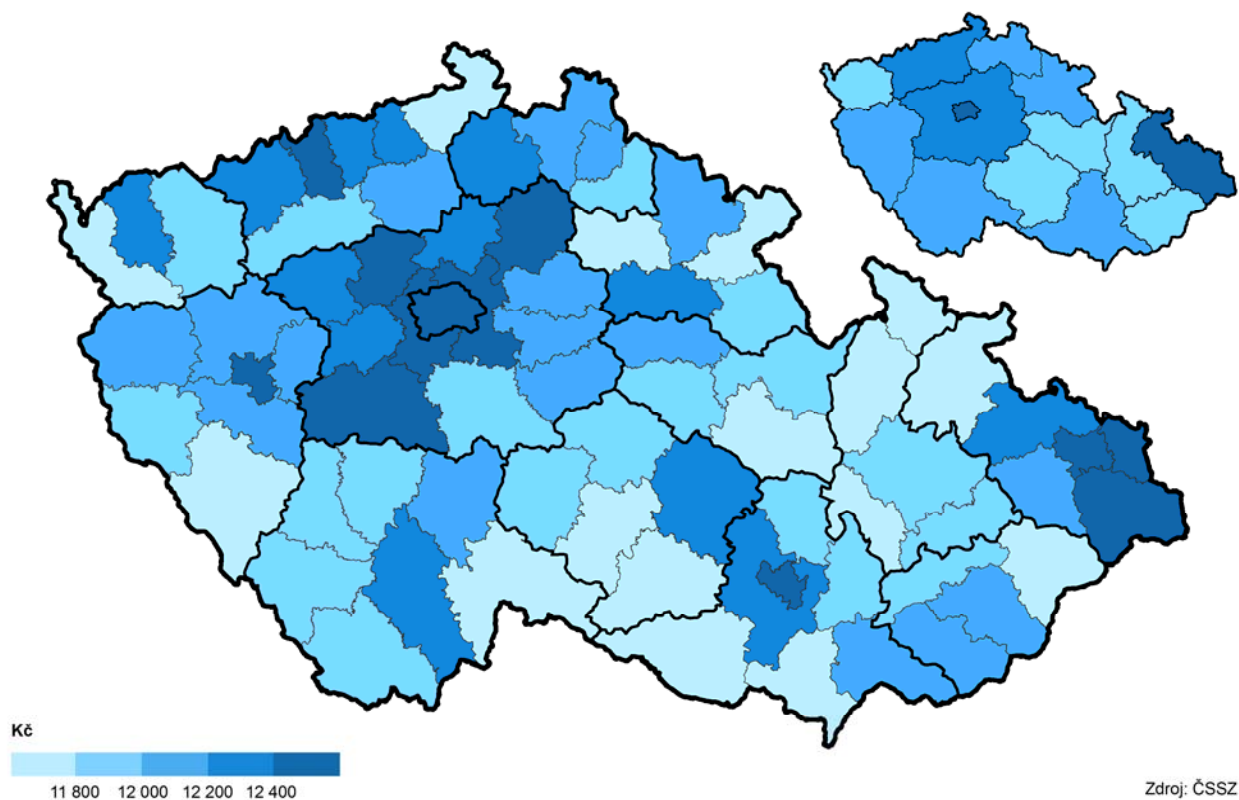
Domácnosti jednotlivců z domácností seniorů ve věku 65 a více let
podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

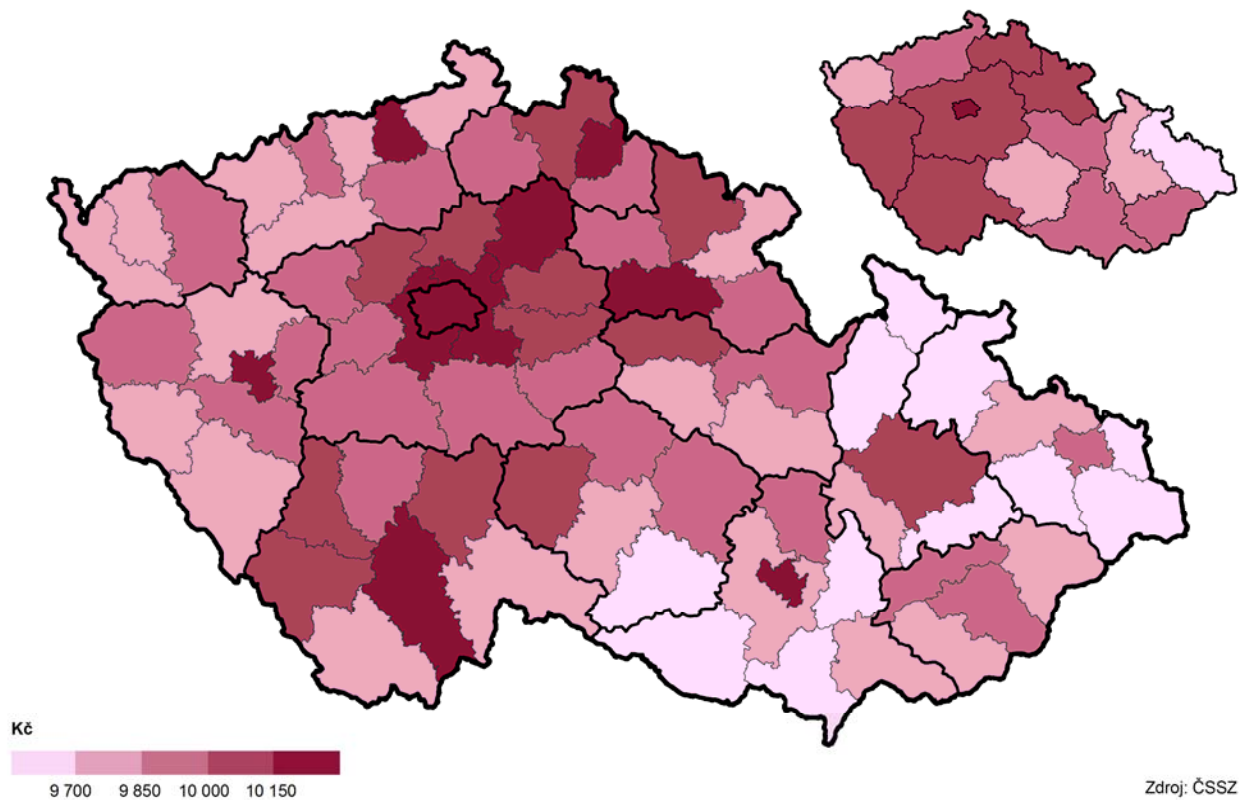
Příjemci předčasných starobních důchodů (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014

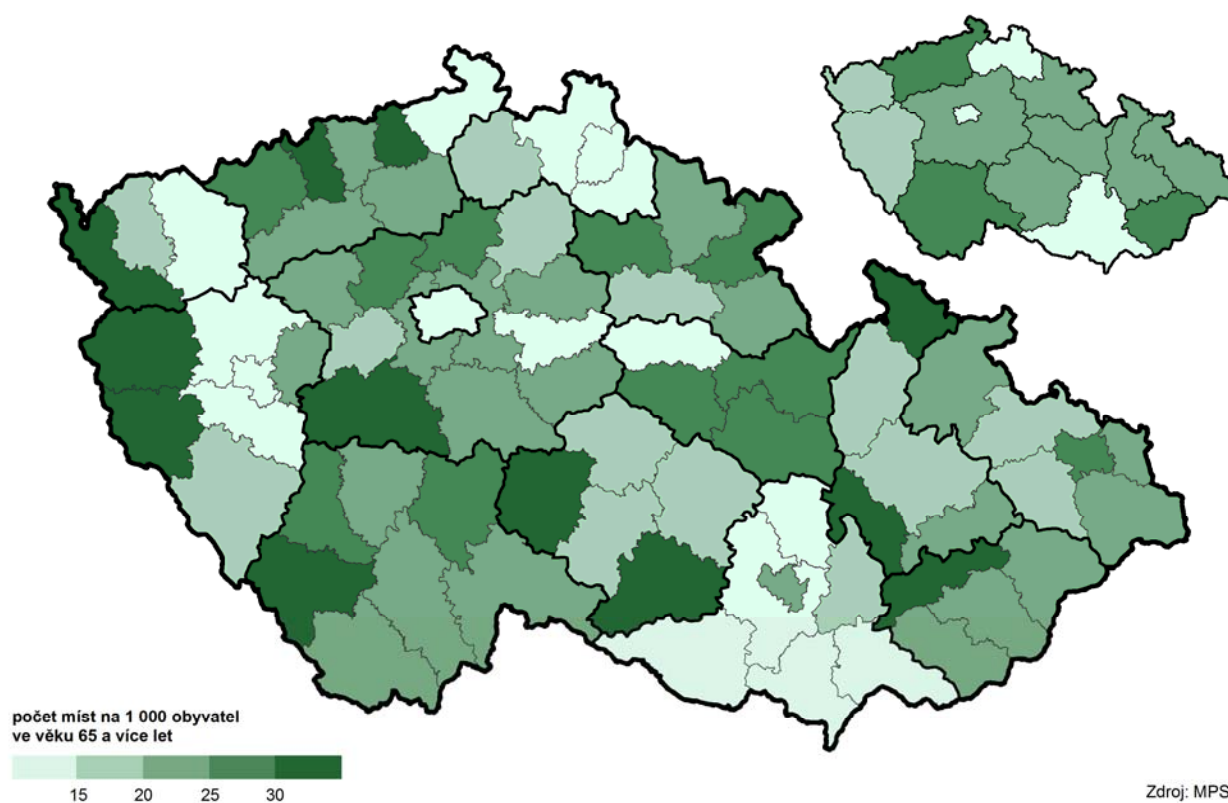
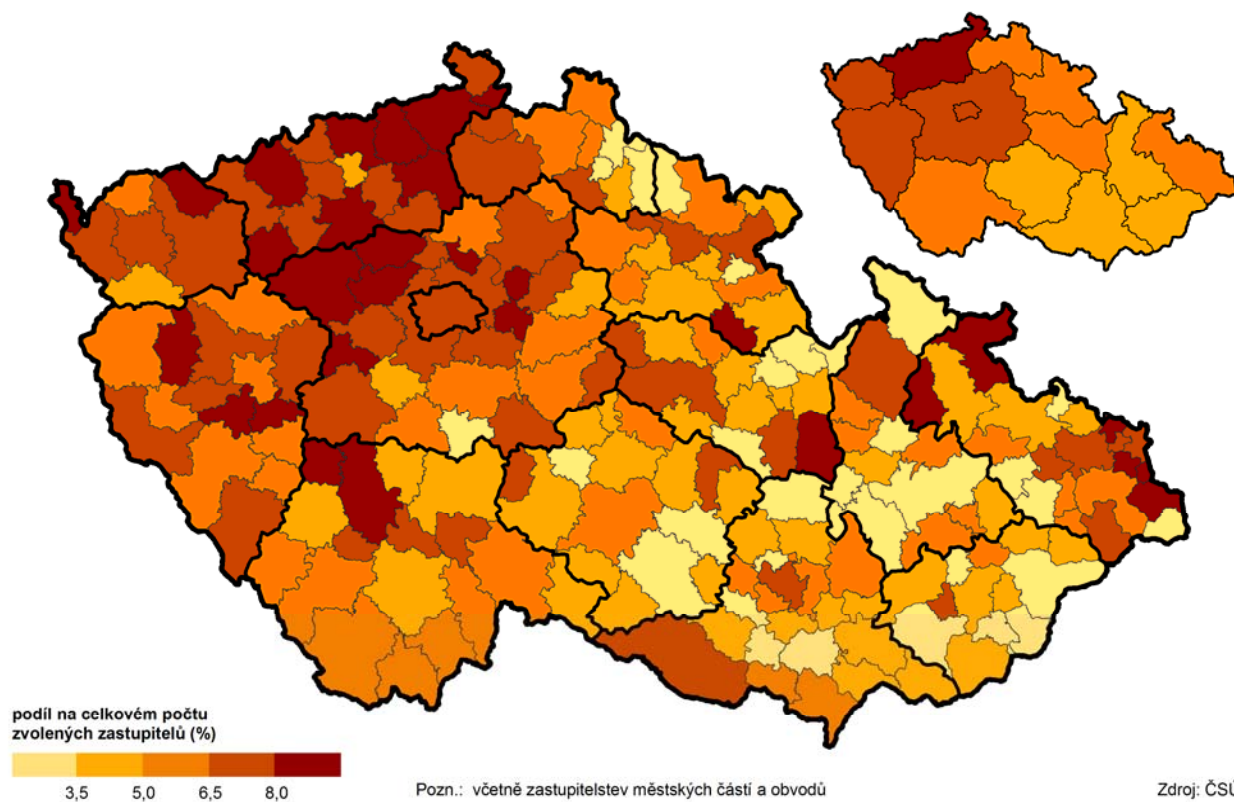
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - muži

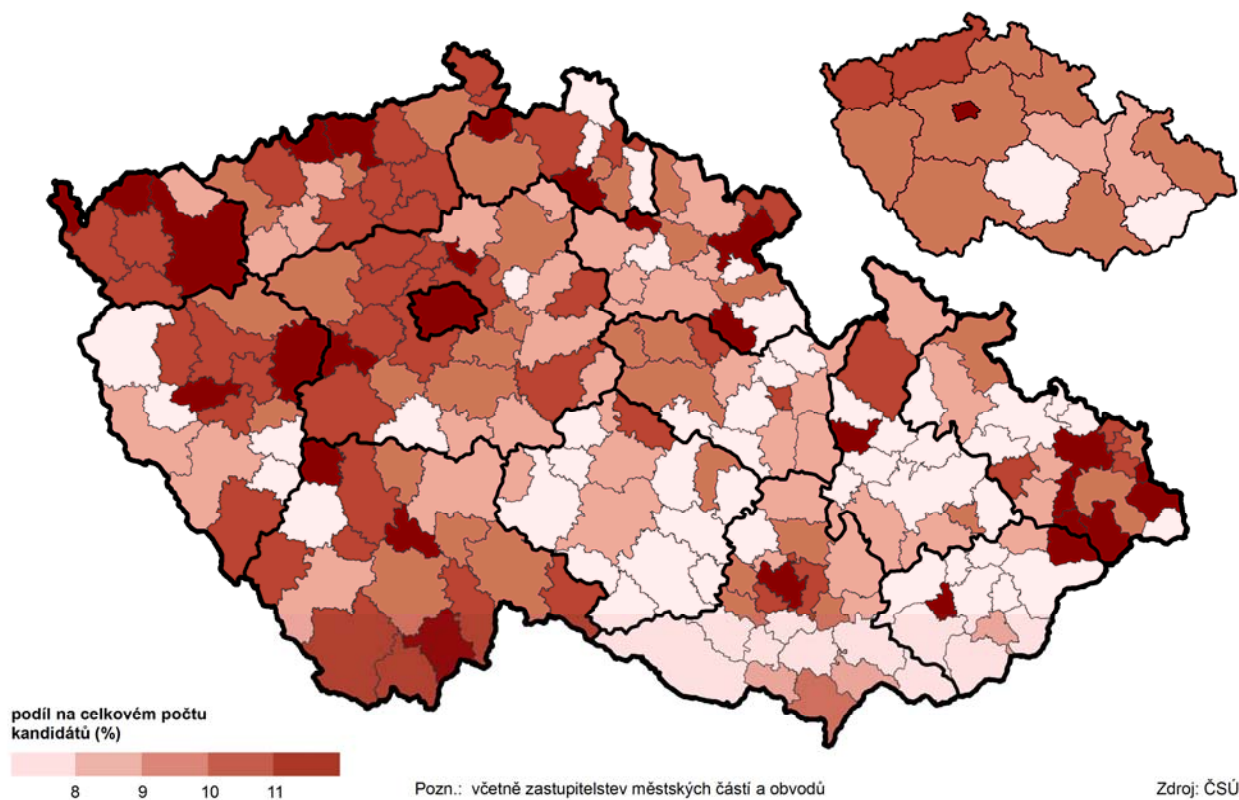
Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu)
podle okresů a krajů v prosinci 2014 - ženy

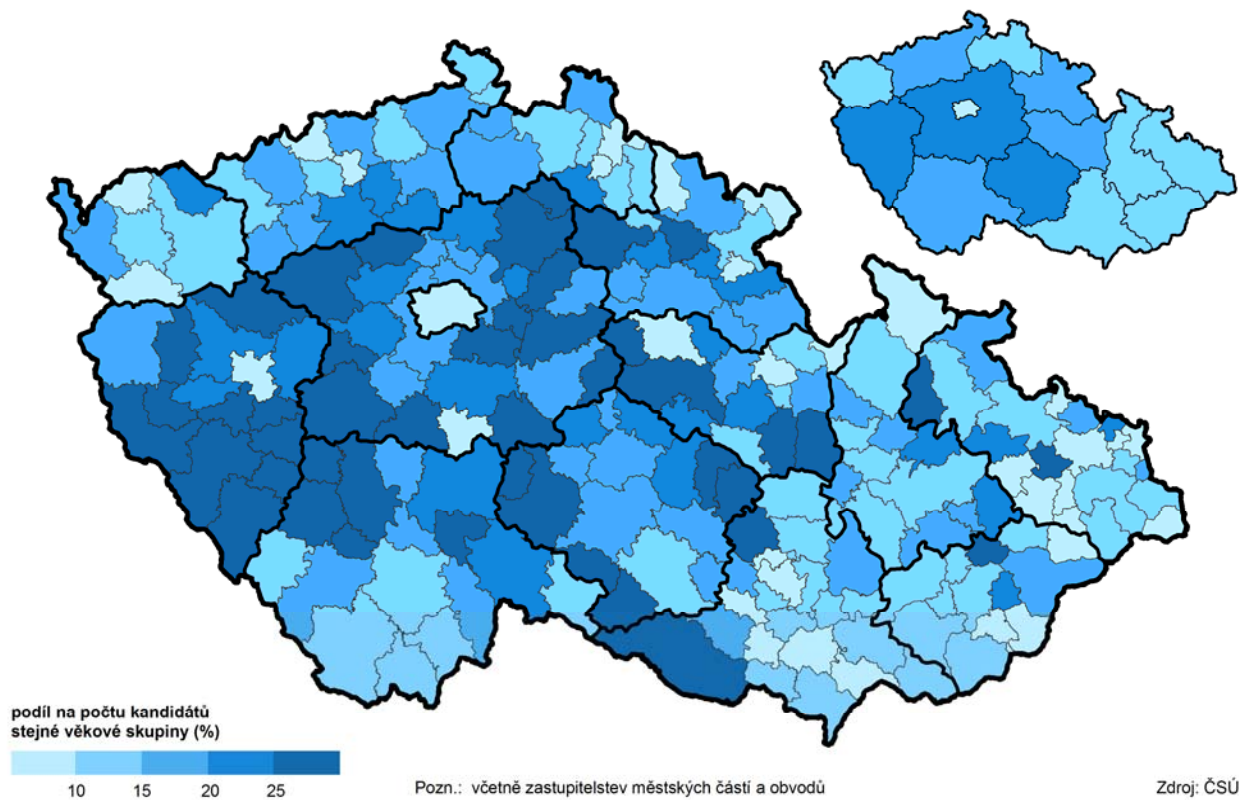
Místa v domovech pro seniory podle okresů a krajů v roce 2014

Zvolení zastupitelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Kandidáti ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

Osoby ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů
kandidující ve volbách do zastupitelstev obcí v říjnu 2014

